

THE STRUGGLE

တော်လှန်ရေး သီအိုရီ မရှိဘဲ၊ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှု မရှိနိုင်ဘူး

Vol.1 /No.2

Dec.31- Jan 31 /2022

POLEMIC

ကွန်မြူနစ် နာမည်ခံထားသော်လည်း
ကွန်မြူနစ် အတွေးအခေါ် တစက်မှ မရှိသော
စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီများ

CONTENTS

Marxist Perspective

Local Article

- 12 ဇန့်ဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် (၂)
သုရိန်မွန်
- 19 Myanmar: a balance sheet of the 1988 uprising
Thurein Mon and Fred Weston

World Affairs

- 29 India: Farmers strike – Shut down the government
Arsalan Ghani
အိန္ဒိယက လယ်သမားသပိတ်၊ အစိုးရကို ဖြုတ်ချကြ

- 35 Cuba: 40 years on, defend the gains of the revolution!
Jorge Martín
ကျူးဘား တော်လှန်ရေး

EDITORIAL

THE STRUGGLE

အယ်ဒီတာ့အဘော်

Bolshevism is our way forward

Theoretical Section

Bolshevism: The Road To Revolution

Alan Woods

41

မြေပာနဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်

The Part Played by Labour in the Transition from Ape to Man

49

THE PART PLAYED BY LABOUR IN THE TRANSITION FROM APE TO MAN

လူဝံ့မှ လူသားအဖြစ် ကူးပြောင်းရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သော အလုပ်၏ အခန်းကဏ္ဍ

Polemic

5

“ကွန်မြူနစ် နာမည်ပေးထားသော်လည်း ကွန်မြူနစ် အတွေးအခေါ် တစက်မှမရှိသော စတာလင်ဝါဒီ ဖော်ဝါဒီများ”

Bolshevism is our way forward

THE STRUGGLE

၂၀၂၁ ခုနှစ် ကုန်ဆုံးလို့ ၂၀၂၂ ကို ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်ခါနီးမှာ The Struggle မဂ္ဂဇင်းကို ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေ နိုင်ခဲ့ပြီ။ ၂၀၂၁ ကို ပြန်ဦးစောင်းကြည့်လိုက်ရင် ဗမာပြည်တွင်းမှာ စစ်အာဏာသိမ်းပွဲ၊ တော်လှန်ရေး နဲ့ တန်ပြန် တော်လှန်ရေး ဆိုတဲ့ သမိုင်း ဖြစ်စဉ်ကြီးကို မြင်တွေ့ရမယ်။ နိုင်ငံတကာမှာလည်း ကမ္ဘာ့စီးပွားပျက်ကပ်နဲ့အတူ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ၊ လူထု တိုက်ပွဲတွေ၊ ရယ်ဒီကယ် လှိုင်းလုံးတွေ တခုပြီးတခု တွေ့ခဲ့ရတယ်။ လမ်းမ ထက်က တိုက်ပွဲတွေသာမက ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာပင် ရယ်ဒီကယ် Candidate (သို့) လက်ဝဲယမ်း နိုင်ငံ ရေးသမားတွေကို လူထုက တစ်ခဲနက် မဲပေးရွေးချယ်ခဲ့ကြတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေ ကြုံခဲ့ရတယ်။ ၂၀၁၉ တုန်းက သူပုန်ထ ပုန်ကန်ခဲ့တဲ့ ချီလီလူထုဟာ ၂၀၂၁ ရွေးကောက်ပွဲကျပြန်တော့လည်း တာဝန်ကျခဲ့ပြန်တယ်။ ပီရူးမှာလည်း ရယ်ဒီ ကယ် ပရိုဂရမ်နဲ့ တက်လာတဲ့ သမ္မတလောင်းကို လူထုက တစ်ခဲနက် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခဲ့ကြတယ်။ ကျနော် တို့နဲ့ အိမ်နီးချင်း အိန္ဒိယမှာ သန်းပေါင်းများစွာသော လယ်သမားထုကြီးက သပိတ်တိုက်ပွဲဆင်နွှဲခဲ့လို့ မိုဒီ အစိုးရ က တနစ်အကြာမှာ လယ်ယာမြေ ဥပဒေ သုံးခုလုံးကို ပယ်ဖျက်ပေးလိုက်ပြီ။ ပါကစ္စတန်မှာလည်း သိန်းနဲ့ချီတဲ့ လူထုကြီးက တရုတ်-ပါကစ္စတန် စီးပွားရေး စင်္ကြန်အတွက် အင်မတန် အရေးကြီးသော တွာဒေါ ဆိပ်ကမ်းမြို့မှာ လန့်ချီ သပိတ်တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲနေကြတယ်။ ဆူဒန်မှာ စစ်အာဏာသိမ်းလိုက်လို့ တော်လှန်ရေး

တကျော့ပြန် အား ကောင်းလာခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာ့ နေရာအသီးသီးမှာ အဖိနှိပ်ခံ၊ သွေးစုပ်ခံ လူထုကြီးက ရုန်းထ တိုက်ပွဲဝင်နေကြတဲ့ နှစ် တနှစ်လို့ ဆိုရမယ်။ ရှေ့လာမယ့် နှစ်တွေလည်း လူတန်းစား တိုက်ပွဲတွေ ပြင်းထန်နေဦးမှာပဲ။ ကမ္ဘာ့အရင်းရှင် လူတန်းစားကလည်း သူတို့ရဲ့ အခွင့်ထူးတွေ၊ အာဏာတွေနဲ့ လက်ဝါးကြီးအုပ် ပိုင်ဆိုင်မှုတွေ အထိပါးမခံရအောင် အပြင်းအထန် ခုခံကာကွယ်နေဦးမှာပဲ။

ဒါဟာ ကျနော်တို့ ဖြတ်သန်းနေရတဲ့ ခေတ်ကြီးအပေါ် ခြုံငုံမြင်တဲ့ ရေရှည် သမိုင်းအမြင်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဘူဇာ မဟာဗျူဟာသမားတွေ မျှော်လင့်သလို 'ပုံမှန်' အခြေအနေဆိုတာ ပြန်မရနိုင်တော့ဘူး။ တော်လှန်ရေး နဲ့ တန်ပြန် တော်လှန်ရေးတွေရဲ့ ခေတ်ကိုသာ ကျနော်တို့ ဖြတ်သန်းရလိမ့်မယ်။ ကျနော်တို့ မာ့(ကပ်)ဝါဒီတွေ ပြောခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာ့ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးဆိုတာ ဟိုး အနာဂတ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ လက်ရှိ ဖြတ်သန်းနေရတဲ့ ခေတ်မှာပဲ။

၂၀၂၁ မင်းအောင်လှိုင် အာဏာမသိမ်းခင်ကတည်းက ဗမာပြည်မှာ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေမြင့်သစ်ကို မကြာခင် နှစ်ပိုင်းအတွင်း ကြုံရတော့မယ်လို့ ကျနော်တို့ မာ့(ကပ်)ဝါဒီတွေ ရေးသားခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေး တရပ် ဘယ်ချိန် ဖြစ်မယ်ဆိုတာကိုတော့ ဘယ်သူ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းမှ တပ်အပ် မသိနိုင်တာ အမှန်ပဲ။ ဒါပေမယ့် Imminent ဖြစ်နေ တဲ့ အခြေအနေကိုတော့ ကျနော်တို့ မာ့(ကပ်) ဝါဒီတွေ မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးသပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

၂၀၂၁ မင်းအောင်လှိုင် အာဏာမသိမ်းခင်ကတည်းက ဗမာပြည်မှာ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေမြင့်သစ်ကို မကြာခင် နှစ်ပိုင်းအတွင်း ကြုံရတော့မယ်လို့ ကျနော်တို့ မာ့(ကပ်)ဝါဒီတွေ ရေးသားခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေး တရပ် ဘယ်ချိန် ဖြစ်မယ်ဆိုတာကိုတော့ ဘယ်သူ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းမှ တပ်အပ် မသိနိုင်တာ အမှန်ပဲ။ ဒါပေမယ့် IMMI-NENT ဖြစ်နေ တဲ့ အခြေအနေကိုတော့ ကျနော်တို့ မာ့(ကပ်)ဝါဒီတွေ မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးသပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

သုံးသပ်ထားသလို ပွင့် ပွင့်လင်းလင်း ထုတ်ဖော်ရေးသားခဲ့တယ်။ အချိန်သိပ်မရတော့ဘူးလို့ တပ်လှန့်ခဲ့တယ်။ အင်တိုက်အားတိုက် ပြင်ကြဖို့ ဆော်ကြခဲ့တယ်။ ရုတ်တရက်သာ ထဖြစ်လိုက်ရင် အဆင်သင့် မဖြစ်သေးတဲ့ အခြေအနေကိုလည်း ကျနော် တို့ သုံးသပ်မိခဲ့တယ်။

အရည်အသွေး ပြည့်ဝပြီး အရေအတွက် လုံလောက်တဲ့ သံမဏိ ကေဒီတွေ ကျောရိုးသဖွယ် ဖြစ်နေတဲ့ တော်လှန် ရေး ပါတီကြီးတခုကို ကြိုတင် တည်ဆောက်မထားနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒီလို လုံလောက်တဲ့ ပြင်ဆင်မှုတွေ မရှိတဲ့အခါ ရုတ် တရက် လူထုအုံကြွမှုကြီး ဖြစ်လာတော့ ထုံးစံအတိုင်း Semi-Spontaneous ပုံစံဖြစ်ခဲ့တယ်။ **တော်လှန်ရေး ဒီရေ အမြင့်ဆုံး အဆုံးအဖြတ်ကာလကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။** လစ်ဘရယ် ဘူဖွာတွေက ခေါင်းဆောင်မှုနေရာ ခွဲထိုင်ထားနိုင်ခဲ့တယ်။ ရန်သူ စစ်အုပ်စုက အရက်စက်ဆုံး တန်ပြန် တော်လှန်ရေးနည်းတွေနဲ့ သွေးချောင်းစီး လူ သတ်ပွဲတွေ လုပ်တယ်။ ရွာလုံးကျွတ် မီးတင်ရှို့တယ်။ လက်နက်မဲ့ အရပ်သားတွေကို အရှင်လတ်လတ် မီးရှို့ သတ်တယ်။ အမျိုးသမီးတွေကို မင်းအောင်လှိုင် စစ်တပ်က မုဒိမ်းကျင့်တယ်။ စစ်ကြောရေး ငရဲခန်းတွေမှာ ဘား ဘရစ်(ခ်) အရိုင်းခေတ်ထက် ပိုဆိုးတဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့ နှိပ်စက် သတ်ဖြတ်တယ်။

ဒါကြောင့် လက်ရှိအချိန်ဟာ ဗမာပြည် လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေထိုးကျသွားတဲ့ ကာလ ဖြစ်တယ်။ လက်ရှိအချိန် ကို တော်လှန်ရေး ဒီရေ အမြင့်ဆုံးကာလလို့ သုံးသပ်ပြောဆိုသူတွေလည်း မနည်းလှဘူး။ အထူးသဖြင့် Maoism လွှမ်းမိုးမှုအောက်က Sectarian Ultra-Left တွေ။ ဒီလို အစုလေးတွေက The Struggle မဂ္ဂဇင်း ထွက်ထွက်ချင်းမှာပဲ ပုံဖျက်ဆဲရေးမှုတွေ လုပ်လာကြတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ဒီလို Sectarian Ultra-Left အုပ်စုလေးတွေကို

ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေအနေနဲ့ အရေးယူ မတုံ့ပြန်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေ့လို ဒီရေနှိမ့်ကာလမှာ ရယ်ဒီကယ်ဆန်လာတဲ့ လူငယ်တွေအဖို့ Ultra-Left တွေရဲ့ Sentimental အခြေခံ ရဲရဲတောက်စကားတွေဟာ သဘောခွေ့စရာကောင်းနေတယ်။

ဒီထက် အရေးကြီးတဲ့ အချက်ကတော့ ဗမာပြည်မှာ ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်၊ မာ့(က်စ်)ဝါဒလို့ ဆိုလိုက်ရင် စတာ လင်ဝါဒ-မော်ဝါဒကိုသာ ပြေးမြင်နေကြတယ်။ ကွန်မြူနစ်ပါလို့ ဟစ်ကြွေးနေသူတွေက တကယ်တော့ စတာလင် ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေသာ ဖြစ်နေသလို ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်သူတွေကလည်း စတာလင်ဝါဒ-မော်ဝါဒကို ကွန်မြူနစ်

“ဗမာပြည်မှာ ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်၊ မာ့(က်စ်)ဝါဒလို့ ဆိုလိုက်ရင် စတာ လင်ဝါဒ-မော်ဝါဒကိုသာ ပြေးမြင်နေကြတယ်။ ကွန်မြူနစ်ပါလို့ ဟစ်ကြွေးနေသူတွေက တကယ်တော့ စတာလင် ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေသာ ဖြစ်နေသလို ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်သူတွေကလည်း စတာလင်ဝါဒ-မော်ဝါဒကို ကွန်မြူနစ် ပဲလို့ မြင်ပြီး ဆန့်ကျင်နေကြတာ ဖြစ်တယ်။”

THE STRUGGLE

ပဲလို့ မြင်ပြီး ဆန့်ကျင်နေကြတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါဟာလည်း သမိုင်း အစဉ်အလာနဲ့ ဆိုင်တယ်။ ဗမာပြည်ကို ကွန်မြူ နစ်ဝါဒအဖြစ် စတင်ဝင်ရောက်လာကတည်းက မာ့(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်)၊ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ရဲ့ 'Scientific Socialism' မဟုတ်ဘူး။ စတာလင် ဗျူရိုကရေစီအောက်ကလာတဲ့ STALINISM သာ ဖြစ်တယ်။ ဒီနောက် ဝင်လာတဲ့ မော်ဝါဒဆိုတာကလည်း တကယ်တော့ စတာလင်ဝါဒ ဗားရှင်းတမျိုးသာ ဖြစ်တယ်။ ဗမာပြည်မှာရှိခဲ့တဲ့ ကွန်မြူ နစ် အစဉ်အလာဆိုတာ Stalinist-Maoist အစဉ်အလာသာဖြစ်တယ်။

ဒီကနေ့ ခေတ်စားနေတဲ့ ပြောက်ကျားစစ်နဲ့ ကျေးလက်အခြေခံ မြို့ကိုဝိုင်း လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲ လမ်းစဉ် ဆို တာ Stalinism-Maoist အစဉ်အလာ ဖြစ်တယ်။ ဒါနဲ့ဆန့်ကျင်ဖက်အနေနဲ့ အကြမ်းမဖက်ရေး၊ စေ့စပ်ရေး အချောင်သမား လမ်းစဉ်ကို လစ်ဘရယ် ပွဲစားတွေက တင်လာကြပြန်ပြီ။ လစ်ဘရယ် ပွဲစားတွေရဲ့ အချောင်သမား လမ်းစဉ်ကို စက်ဆုပ်ရွံရှာလာတဲ့ ရယ်ဒီကယ် လူငယ်တွေအဖို့ မော်ဝါဒဟာ သည်းခြေခိုက်စရာ ဖြစ်လာတယ်။ တော်လှန်ရေး

လမ်းစဉ်ဆိုလို့ လစ်ဘရယ်တွေရဲ့ Non-Violence လမ်းနဲ့ စတာလင်ဝါဒီ- မော်ဝါဒီတွေရဲ့ AS လမ်း ဆိုပြီး အဖြူနဲ့ အမည်း ရွေးစရာ နှစ်ခုပဲ ရှိတယ်လို့ ထင်လာကြတယ်။ ဒီပြဿနာတွေကို ရှင်းဖို့ရာ ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေအနေနဲ့ ကွန်မြူနစ်နာမည်ခံ မော်ဝါဒီတွေရဲ့ ပုံဖျက်မှုကို တလွှာချင်း အရေးခွံခွာပြဖို့ လိုအပ်လာတယ်။

ကျနော်တို့ လျှောက်ရမယ့် လမ်းဟာ လစ်ဘရယ် ဘူဇာတွေ ပေါလစ်တင် ရောင်းနေတဲ့ ဒိုင်ယာလော့(ဂ်)လမ်း မဟုတ်သလို Sectarian Ultra-Left တွေရဲ့ 'ကြီးမြတ်လှသော လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲလမ်းစဉ်'လည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒီကနေ့အချိန်အထိ ကမ္ဘာပေါ်မှာ တခုတည်းသော ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးကို အောင်ပွဲခံနိုင်ခဲ့တဲ့ ဘော်ရီဗစ် တွေရဲ့ လမ်းကိုသာ ဆက်လျှောက်ရလိမ့်မယ်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်မှာ ဘော်ရီဗစ် ကေဒါ အဖွဲ့အစည်းတခု အခိုင်အမာ တည်ဆောက်ရေးဟာ ကျနော်တို့မျိုးဆက် မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေရဲ့ သမိုင်းရေး တာဝန်ဖြစ်လာပြီ။ ဒီလို ဘော်ရီဗစ် ကေဒါတွေ တည်ဆောက်ရေးအတွက် 'The Struggle' က ဆက်လက် တိုက်ပွဲဝင်နေပါလိမ့်မယ်။

ကွန်မြူနစ် နာမည်ခံထားသော်လည်း ကွန်မြူနစ် အတွေးအခေါ် တစ်စက်မှ မရှိသော စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီများ

THE STRUGGLE မဂ္ဂဇင်း အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၁ ရဲ့ မျက်နှာဖုံး အထူးဆောင်းပါးဖြစ်သော "နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် - ၁"ကို 'ဒီမိုကရေစီသစ်' စာမျက်နှာက ပုံဖျက် ဆဲရေးမှုတွေ လုပ်လာတယ်။ မာ့(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်)၊ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ရဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအမြင်ကနေ ဆန်းစစ်သုံးသပ်ထားတဲ့ ဆောင်းပါးတပုဒ်ကို ဖတ်လိုက်ရတဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ တုန်လှုပ်ခြောက်ခြား သွေးပျက်သွားကြောင်း သူတို့ရေးတဲ့ 'ပုတ်ခတ် ဆဲရေးစာ'က သက်သေထူနေတယ်။

(ဒီမိုကရေစီသစ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မှု စာမျက်နှာမှာ ဒီဇင်ဘာ ၄ ရက်နေ့က ဖော်ပြ ထားတဲ့ 'တော်လှန်ရေးကို ပုံဖျက်နေကြတဲ့ ဂိုဏ်းဂဏသမားများ' ဆိုတဲ့ ပေါက်ပန်းလေးဆယ် ပုတ်ခတ်စာကို ရည်ညွှန်းပါတယ် - link

<https://www.facebook.com/1010432835827999/posts/1757747037763238/>)

The Struggle မဂ္ဂဇင်းဟာ မာ့(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်)၊ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ရဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ မာ့(က်စ်)ဝါဒကို လက်ခံတယ်။ ဗမာပြည်မှာ ကွန်မြူနစ်လို့ နာမည်ခံထားကြတဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီကို လုံးဝ လက်မခံဘူးလို့ အတိအလင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေဟာ တော်လှန်ရေး သီအိုရီကို အလေးအနက် ထားသလိုပဲ သီအိုရီရေး တိုက်ပွဲကိုလည်း စီးပွားရေးတိုက်ပွဲ၊ နိုင်ငံရေး တိုက်ပွဲတို့နဲ့ တန်းတူ အလေးထားတယ်။

ဒါ့ကြောင့် သီအိုရီရေး တိုက်ပွဲ မျက်နှာစာမှာ ရှေ့တန်းက ရှိနေမယ်လို့ ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်) ဝါဒီတွေအနေနဲ့ လိုအပ်လာရင် Polemic လုပ်ဖို့ မကြောက်ပါဘူး။ မာ့(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်)၊ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ကတည်းက Polemic တွေ အများကြီး လုပ်ခဲ့ကြတာပဲ။ သူတို့ရဲ့ Method က စံနမူနာ ယူစရာ ကောင်းလှတယ်။ ဆန့်ကျင်ဖက် ရန်သူတွေကို ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ရင်တောင် ရိုးသားမှု အပြည့် ရှိတယ်။ ဆန့်ကျင်ဖက် ရန်သူ ရေးထားတာကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကောက်နုတ်ကိုးကားတယ်။ context ကိုဖယ်၊ လိုရာ တကြောင်းတလေ၊ တပိုဒ်တလေ ရွေးယူပြီး ထိုးနှက်တာမျိုး လုံးဝ မလုပ်ဘူး။ ပုံဖျက် ဆဲရေးတာမျိုး လုပ်ဖို့ ဝေးစွ။ ဒါဟာ ဝေဖန်ရေးပဲလုပ်လုပ်၊ သီအိုရီရေး တိုက်ပွဲပဲလုပ်လုပ် ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေ တလျှောက်လုံး ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ နည်းလမ်းပဲ။

မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေ သီအိုရီရေး တိုက်ပွဲဆင်ခြင်ရဲ့ အဓိက အကြောင်းရင်းက သီအိုရီ ပြဿနာတွေကို Clarify လုပ်ပြီး ကေဒါတွေရဲ့ Horizon ကို မြှင့်တင်ရေး ဖြစ်တယ်။

မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေ သီအိုရီရေး တိုက်ပွဲဆင်ခြင်ရဲ့ အဓိက အကြောင်းရင်းက သီအိုရီ ပြဿနာတွေကို Clarify လုပ်ပြီး ကေဒါတွေရဲ့ Horizon ကို မြှင့်တင်ရေး ဖြစ်တယ်။ ဆန့်ကျင်ဖက် ဖြစ်နေသူကို အနိုင်ယူ တီးပြလိုက်မယ် ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်မျိုးနဲ့ အချိန်ကုန် မခံဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ရန်သူကို ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ရင်တောင် ရိုးသားမှု အပြည့် ရှိကြတယ်။

စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေကတော့ မာ့(က်စ်)၊

အန်းဂယ်(စ်)၊ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ရဲ့ မှာ(က်စ်)ဝါဒနည်းနာနဲ့ ဆန့်ကျင်ဖက်ပဲ။ ရိုးသားမှု ရှိဖို့ ဝေးစွ။ အမှန်တရားကို ထုတ်ရေးလိုက်ရင် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ပြီး ရေးထားတဲ့ အချက်တွေကို လိုသလို အနက်ဖော် ပုံဖျက်ပစ်တယ်။ Context ကို ဖယ်ပြီး စာတကြောင်းတလေ၊ စာလုံးတလုံး တလေကို လိုသလိုဆွဲပြောမယ်၊ တံဆိပ်ကပ်ပစ်မယ်။

မျက်ကန်းကိုးကွယ်သူ နောက်လိုက်တွေကို ဆန့်ကျင်ကြလို့ အမိန့်ပေးမယ်။ စတာလင်/မော် ဗျူရီကရေစီ အာဏာရှင်စနစ်အောက်က ထွက်လာတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ၊ နည်းနာတွေ ဒီလို ဖြစ်နေတာ မဆန်းလှဘူး။ ဒါသူတို့ တလျှောက်လုံး ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ နည်းလမ်းပဲ။ ဒါ့ကြောင့်လည်း မှာ(က်စ်)ဝါဒ အမြင်နဲ့ သုံးသပ်ထားတဲ့ 'နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက်' ဆောင်းပါးပါ စာတကြောင်းတလေ၊ တလုံးတလေကို လိုရာဆွဲ ပုံဖျက်ပြီး တံဆိပ်ကပ် ထိုးနှက်တာလောက်ပဲ သူတို့ တတ်နိုင်ရှာတယ်။ သီအိုရီရေး တိုက်ပွဲ မဆင်နိုင်ဘူး။ ရိုးရိုးသားသား Polemic မလုပ်နိုင်တော့ ပုတ်ခတ်ဆဲရေးပြီး နောက်လိုက်တွေကို အမိန့်ပေး ဆန့်ကျင်ခိုင်းရရှာတယ်။

မှာ(က်စ်)ဝါဒီတွေလို context နဲ့တကွ အပြည့်အစုံ ကောက်နှုတ်ပြီး သီအိုရီရေး တိုက်ပွဲဆင်နိုင်ဖို့ ဝေးစွ။ စတာလင်-မော်ဝါဒီတွေခမျာ သူတို့ပုံဖျက်ဆဲရေးနေတဲ့ ဆောင်းပါးကို နာမည်တောင် ထုတ်မရေးရဲရှာဘူး။ The Struggle မဂ္ဂဇင်း အတွဲ ၁၊ အမှတ်

၁ မှာ ဖော်ပြထားတဲ့ ဆောင်းပါးကို ဝေဖန်နေတယ်လို့လဲ မဖော်ပြရဲဘူး။ သူတို့ ဆဲနေတဲ့ မူရင်း ဆောင်းပါးကိုသာ စာဖတ်သူတွေ သိသွားရင် သူတို့လိုသလို အနက်ယူ၊ ပုံဖျက်ထားတာကို သိကုန်မယ်။ ဒါ့ကြောင့် မရိုးမသား ကွယ်ဝှက်ပြီး ပုတ်ခတ်ဆဲရေးတာပဲ လုပ်နိုင်တယ်။

စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီကွန်မြူနစ်ပါတီကကျနော်တို့ အပေါ် ဘယ်လိုပုံဖျက်ဖော်ကားသလဲ ကြည့်ရအောင်။

"လက်ဝဲသမား အမည်ခံတချို့ကလဲ ပုံးခွဲတာတွေ၊ ဘဏ်စားပြတိုက်တာတွေဟာ တော်လှန်ရေး မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုတယ်။

ဒီလက်ဝဲလက်ယာ သမားတချို့ တူညီနေတာ ကတော့ တော်လှန်ရေးကို ပုံဖျက်ကြည့်မြင်တယ်။ပုံဖျက် အပြစ်တင်တယ်။ နောက်ပြီး ပုံဖျက်ဝါဒဖြန့်တယ်။"

တော်လှန်ရေးရဲ့ အဓိက အင်အားစုကြီး ဖြစ်သော အလုပ်သမား လူတန်းစား နဲ့ ဆင်းရဲ လယ်သမားထုကြီး ခြေကုန်လက်ပန်းကျသွားတဲ့ အခြေအနေမှာ ဒီလုပ်ရပ်တွေကို တော်လှန်ရေးလို့ ခေါ်နိုင်သေးရဲ့လား။

ဘယ်ဆောင်းပါးထဲမှာ ဘယ်လို ရေးထားတယ်လို့ အတိအကျ မဖော်ပြရဲဘဲ စွပ်စွဲချင်သလို စွပ်စွဲပြီး ဖော်ကား လိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေကို ပြန်မေးရမှာက ပုံးခွဲတိုင်း၊ ဘဏ်စားပြတိုက်တိုင်း တော်လှန်ရေးလို့ ဆိုနိုင်သလား။ ဒီလိုသာဆိုရင် အမေရိကန် စစ်သားတွေလည်း တော်လှန်ရေး လုပ်နေတာပဲ၊ တာလီဘန်တွေလည်း အမေရိကန် နယ်ချဲ့တပ်ကို မောင်းထုတ်နိုင်လို့ တော်လှန်ရေး အောင်ပွဲခံသွားပြီလို့ ပြောရမယ်။ ဒါ့ကြောင့်လည်း စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေက တာလီဘန်တွေကို မရှုတ်ချတဲ့အပြင် သင်ခန်းစာတွေ ထုတ်ယူ ချိုးကျူးပြနေကြတာပဲ။

'နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် - ၁' ဆောင်းပါးကို ဖတ်ကြည့်ရင် အခုလို တွေ့ရမယ် -

"ဒီကနေ့ ကာလဟာ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ ဖြိုခွဲခံထားရပြီး တစ်စီပြိုကွဲသွားတဲ့ တန်ပြန် တော်လှန်ရေး ကာလဖြစ်တယ်။ ဒီအခြေအနေမှာ သတ္တိအကောင်းဆုံး လူငယ်အလွှာတစ်ခုက မရေတွဲနည်းနဲ့ တော်လှန်ရေးကို ဆက်သယ်ဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။ လူထုတိုက်ပွဲတွေ၊ အထွေထွေ သပိတ်တွေဆိုတာ အလုပ်သမား လူတန်းစား မပါသေးဘဲ ဖန်တီးယူလို့ ရတဲ့ အရာမျိုး မဟုတ်။"

ဒီအနေအထားမှာ သည်းမခံနိုင်တော့တဲ့ လူငယ် အလွှာတစ်ခုက တော်လှန်သော လူတန်းစားနေရာမှာ သူတို့ကိုယ်တိုင် အစားထိုး နေရာယူဖို့ ကြိုးပမ်းလာကြတယ်။ အဲဒီလို အစားထိုးဖို့ ကြိုးစားတဲ့ "Substitutionalism" ဟာ ပုံစံမျိုးစုံနဲ့ ထွက်ပေါ်လာခဲ့တယ်။ မြို့ပြပြောကားနည်း ဆိုပြီး လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုတွေ၊ ဗုံးခွဲတိုက်ခိုက်မှုတွေ အနံ့အပြား ပေါ်ထွက်လာခဲ့တယ်။ ဘဏ်ဓားပြတိုက်တာတွေ ရှိလာတယ်။

ကျေးလက်မှာလည်း ပြောကားစစ် အဖွဲ့လေးတွေ အလှူလှူ ပေါ်လာခဲ့တယ်။ မိုင်တဲ(လ်) တာဝါတိုင်တွေကို ဗုံးခွဲဖျက်စီးခြင်း၊ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတွေကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သတင်းပေး ဒလန်လို့ စွပ်စွဲ ခံရသူတွေကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းတွေ ခပ်စိပ်စိပ် လုပ်လာကြတယ်။

ဒီလို တိုက်ပွဲ နည်းလမ်းတွေဟာ တကယ်ကော ထိရောက်ရဲ့လား။ *တော်လှန်ရေးရဲ့ အဓိက အင်အားစုကြီး ဖြစ်သော အလုပ်သမား လူတန်းစား နဲ့ ဆင်းရဲ လယ်သမားထုကြီး ခြေကုန်လက်ပန်းကျသွားတဲ့ အခြေအနေမှာ ဒီလုပ်ရပ်တွေကို တော်လှန်ရေးလို့ ခေါ်နိုင်သေးရဲ့လား။* ပြောကားအဖွဲ့လေးတွေက ဗုံးခွဲ၊ အာဏာပိုင် တဦးချင်း၊ စစ်ခွေးတကောင်ချင်း လိုက်ရှင်း၊ ဘဏ်ဓားပြတိုက်၊ မိုင်တဲတိုင် လိုက်ခွဲပေးလို့ *အဖိနှိပ်ခံ လူထုကြီး လွတ်မြောက်သွားနိုင်မလား။* ဒီလုပ်ရပ်တွေရဲ့ *အကျိုးသက်ရောက်မှုနဲ့ နောက်ဆက်တွဲအင် ဘယ်သင်းက ပိုများနေသလဲ။* လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေထိုးကျသွားပြီး တန်ပြန် တော်လှန်ရေး အားကောင်းနေချိန်မှာ *လက်တဆုပ်စာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့လေးတွေက တော်လှန်ရေးကို Artificially ဖန်တီးလုပ်ယူနိုင်သလား။* ဒီကနေ့အချိန်မှာ လက်တဆုပ်စာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့လေးတွေက အဲဒီနည်းလမ်းတွေသုံးပြီး သူတို့ စိတ်ဆန္ဒအရ တော်လှန်ရေးကို Artificially ဖန်တီးယူဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။"

ဒီစာပိုဒ်တွေရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ နားလည်နိုင်စွမ်း လုံးဝ မရှိတာ အထင်အရှားပဲ။ ပကတိ အခြေအနေကို အမှန်အတိုင်း ဖော်ထုတ်ရေးသားတယ်။ ဒီလို ပကတိ အခြေအနေအောက်မှာ တော်လှန်ရေး မဟာ ဗျူဟာတွေ၊ နည်းနာတွေ ချမှတ်ကျင့်သုံးရာမှာ အခြေခံအကျဆုံး ပြဿနာတွေကို ဆွဲထုတ်ထားတယ်။ ဒီအချက်

တွေကို တလုံးမှ နားလည်နိုင်စွမ်း၊ ပြန်လည် ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း မရှိကြတဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေဟာ တော်လှန်ရေးကို ပုံဖျက်နေပါတယ်လို့ မျက်စိမှိုတ်အော်ကြတယ်။ လက်ယာသမားတွေနဲ့ အတူတူပါပဲလို့ စွပ်စွဲ ဖော်ကားလိုက်သေးတယ်။

"ပထမဆုံး လက်ဝဲရော လက်ယာပါ အပြစ်တင်လာကြတာက လူထု ခြေကုန်လက်ပန်းကျပြီလို့ ဆိုလာကြတာ ဖြစ်တယ်။ ရန်ကုန်မြို့ပေါ်မှာ လူထုအင်အားကြီးကြီးမားမား စုဝေးနိုင်တာကိုပဲ သူတို့က တော်လှန်ရေး ကျသွားပြီ လို့ မြင်နေတယ်။" (ဒီမိုကရေစီသစ် စာမျက်နှာမှ မူရင်းသတ်ပုံအတိုင်း)

"Mass Struggle" မရှိတော့ဘူးဆိုတာ လက်ရှိအချိန်မှာ လက်ခံချင်သည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံချင်သည်ဖြစ်စေ ပကတိ အမှန်တရားပဲ။ ကျနော်တို့ မာ့(ကစ်) ဝါဒီတွေဟာ ရုပ်ဝါဒီတွေဖြစ်တယ်။ ရုပ်ဝါဒီမှ ဒိုင်ယာလက်တစ် ရုပ်ဝါဒီတွေ ဖြစ်တယ်။ Mechanistic ရုပ်ဝါဒီတွေ မဟုတ်ဘူး။ ဒိုင်ယာလက်တစ် ရုပ်ဝါဒီမှန်ရင် တော်လှန်ရေး မဟာဗျူဟာ၊ နည်းနာတွေကို ပကတိ ရုပ်အခြေအနေကို မှန်မှန်ကန်ကန် ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ပြီး ချမှတ်ကျင့်သုံးရမယ်။ ဒိုင်ယာလက်တစ် နည်းနဲ့ ဆန်းစစ်နိုင်မှလည်း ပကတိ အခြေအနေကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဆန်းစစ်သုံးသပ်နိုင်မယ်။ ဖေဖော်ဝါရီ၊ မတ်တုန်းက *Mass Struggle* တွေ အားကောင်းခဲ့တယ်။ အာဏာသိမ်း စစ်အုပ်စုကို ခံစစ်အနေအထား ရောက်သွားစေခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအခြေအနေဟာ တသတ်မတ်တည်း ထာဝရ တည်မြဲနေတာ မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်လို ပြောင်းလဲသွားပြီလဲ ဖမ်းဆုပ်နိုင်ရမယ်။ မဖမ်းဆုပ်နိုင်တော့ "လူထုက ဘယ်တော့မှ ခြေကုန်လက်ပန်း မကျဘူး"၊ "လူထုမှာ မကုန်ခမ်းနိုင်တဲ့ စွမ်းအင်တွေ ရှိတယ်"၊ အစရှိတဲ့ Sentimental စကားတွေနဲ့ တုံ့ပြန်လာကြ တယ်။ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ ပြောသလိုသာ အမှန်ဆိုရင် တကမ္ဘာလုံးက လူထုကြီး အမြဲပုန်ကန်မနေသင့် ဘူးလား။ ဒီလိုသာ မကုန်ခမ်းနိုင်တဲ့ စွမ်းအင်တွေနဲ့ လူထုကြီးက ဘယ်တော့မှ ခြေကုန်လက်ပမ်းမကျဘဲ တော်လှန်နိုင်တယ်ဆိုရင် ဘယ်တော်လှန်ရေးသမား၊ ဘယ်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း၊ ဘယ်တော်လှန်ရေး ဗျူဟာ မှ မလိုတော့ဘူး။ လူထုကြီးက မမောနိုင် မပန်းနိုင် အမြဲတော်လှန်နေမှတော့ လူနည်းစုသာ ဖြစ်တဲ့ အုပ်စိုးသူတွေ ကြာကြာဘယ်တောင့်ခံနိုင်မလဲ။ တနှစ်အတွင်း အကုန် ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းကုန်မှာပေါ့။

လက်ရှိအချိန်မှာ *"တော်လှန်ရေးရဲ့ အဓိက အင်အားစုကြီး ဖြစ်သော အလုပ်သမား လူတန်းစား နဲ့ ဆင်းရဲ လယ်သမားထုကြီး ခြေကုန်လက်ပန်းကျသွားတဲ့ အခြေအနေ"* လို့ ပကတိအမှန်အတိုင်း ဖော်ပြခြင်းဟာ ထာဝရ ခြေကုန်လက်ပန်းကျနေမယ်လို့ မဆိုလိုမှန်း Sentimentalist စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ နားမလည်ဘူး။ လက်ရှိ အချိန်မှာ 'လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေထိုးကျသွားပြီ' လို့ ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို သုံးသပ်ပြတာဟာ 'လူတန်းစား တိုက်ပွဲက ဘယ်တော့မှ ဒီရေမြင့်သစ် မရောက်နိုင်ဘူး' လို့ မဆိုလိုမှန်း Sentimentalist စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ နားမလည်နိုင်ဘူး။

“လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေထိုးကျသွားပြီး တန်ပြန် တော်လှန်ရေး အားကောင်းနေချိန်မှာ လက်တဆုပ်စာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ လေးတွေက တော်လှန်ရေးကို Artificially ဖန်တီးလုပ်ယူနိုင်သလား။ ဒီကနေ့အချိန်မှာ လက်တဆုပ်စာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ လေးတွေက အဲဒီနည်းလမ်းတွေသုံးပြီး သူတို့ စိတ်ဆန္ဒအရ တော်လှန်ရေးကို Artificially ဖန်တီးယူဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။”

ဒီလို ရေးလို့ တော်လှန်ရေးကို ပုံဖျက်နေပါတယ် စွပ်စွဲစော်ကားတယ်။ ဒါဆိုရင် စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေက “လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေထိုးတက်နေကြောင်း” ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို Concrete fact တွေနဲ့ သက်သေထူပြ ဖို့လိုလာတယ်။ “လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေထိုးကျသွားပြီး တန်ပြန် တော်လှန်ရေး အားကောင်းနေချိန်မှာ လက်တဆုပ်စာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ လေးတွေက တော်လှန်ရေးကို Artificially ဖန်တီးလုပ်ယူနိုင်ပါတယ်” လို့ စတာလင်ဝါဒီ- မော်ဝါဒီတွေ ဖြေရဲသလား။

“တပြည်လုံး ရန်သူကို ကျေးလက်မှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်နေတာ၊ တိုက်ပွဲဆင်နေတာ၊ ချေမှုန်းနေတာ ပင်မ ရေစီးကြောင်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒါမှာ တော်လှန်ရေးရဲ့ အခြေအနေပေးမှုနဲ့ လိုအပ်မှုတို့အရ မြို့ပြမှာလဲ မြို့ပြတိုက်ပွဲတွေ ဖော်တယ်။ ဗုံးခွဲပြီး ရန်သူကို တိုက်ခိုက်တယ်။ ဘာဖြစ်လဲ။ ရန်သူကို တိုက်ခိုက်တာ ကောင်းတာပဲ။ ဘဏ်ဓားပြတိုက်တာကို လက်ညှိုးထိုးပြီး အပုပ်ချတယ်။ ရန်သူတာဝါတိုင်တွေ ဖြိုလှဲဖျက်စီးတာ၊ ရန်သူ ဘဏ် ဓားပြတိုက်တာ၊ ရန်သူဘဏ်တွေ ဝင်စီးတာ ဘာမကောင်းသလဲ။” (ဒီမိုကရေစီသစ် စာမျက်နှာ)

အခိုင်အမာ အချက်အလက် မပြနိုင်ဘဲ ‘တပြည်လုံး ရန်သူကို ကျေးလက်မှာ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်နေတာ’ လို့ ဆိုထားတယ်။ ပကတိ အခြေအနေမှာ လက်နက်ကိုင် ပုန်ကန်နေတဲ့ ကျေးလက် ဒေသတချို့ ရှိသလို တန်ပြန် တော်လှန်ရေးဒဏ်၊ ဆင်းရဲငတ်ပြတ်မှုဒဏ်တွေအောက်မှာ အသက်ဆက်နိုင်ရုံ ရုန်းကန်နေရတဲ့ ကျေးလက်ဒေသ တွေ ဒုန့်ဒေး ရှိနေတယ်။ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေရဲ့ Sentimental ဟစ်ကြွေးသံအရဆိုရင် တပြည်လုံးက ကျေးလက် လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး လက်နက်ကိုင် အုံကြွပုန်ကန်နေသယောင် ထင်ရမယ်။ သေချာတာကတော့ စတာ လင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ ဘယ်ကျေးလက်မှ မရောက်ဘူးလို့ ဒီလို ကြုံးဝါးရဲတာပဲ။

လက်နက်ကိုင် ပုန်ကန်နေတဲ့ ကျေးရွာတွေ မရှိဘူးလားဆိုရင် ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျေးလက်ဒေသရဲ့ သဘော အရ လူမှုဖွဲ့စည်းပုံဟာ ပြန့်ကျဲနေတယ်။ လက်နက်ကိုင် တိုက်နေတဲ့ ကျေးလက်ဒေသတွေဟာလည်း isolated ဖြစ်နေတယ်။ အခုလို Mass struggle မရှိတော့တဲ့အချိန်မှာ ထီးတည်းဖြစ်သွားရင် တန်ပြန် တော်လှန်ရေးက အရက်စက်ဆုံး ချေမှုန်းလာမယ်။ လက်တွေ့လည်း ခံနေရတာပဲ။ ဒါ့အပြင် အခုချိန်မှာ လူထုက Passive bystand-

er ဖြစ်နေတယ်။ ကျေးလက် ပြောက်ကျား အဖွဲ့ငယ်လေးတခုက ရွာဘေးနားက မိုင်တဲတိုင် ခွဲသွားတယ်။ မိုင်တဲတိုင် ခွဲသွားလို့ အွန်လိုင်းပေါ်က လူအုပ်ကြီး ပျော်နေချိန် ကျေးလက် လူထုက ဘယ်ချိန် စစ်တပ် ဝင်မွှေတာ ခံရမလဲ ကြောက်နေရပြီ။

ဒါ့ကြောင့် “ဒီလို တိုက်ပွဲ နည်းလမ်းတွေဟာ တကယ်ကော ထိရောက်ရဲ့လား”၊ “ဒီလုပ်ရပ်တွေရဲ့ အကျိုး သက်ရောက်မှုနဲ့ နောက်ဆက်တွဲဒဏ် ဘယ်သင်းက ပိုများနေသလဲ” လို့ နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် - ၁ ဆောင်းပါးမှာ မေးခွန်းထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်တယ်။

Sentimental အရပဲ လေလုံးထွားတတ်တဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေဟာ တကယ် ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို နားမလည်နိုင်သလို တော်လှန်ရေး နည်းနာတခုရဲ့ အခြေခံပြဿနာတွေကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်ခြင်း မရှိဘူး။ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေက “ဗုံးခွဲပြီး ရန်သူကို တိုက်ခိုက်တယ်။ ဘာဖြစ်လဲ။ ရန်သူကို တိုက်ခိုက်တာ ကောင်းတာပဲ” လို့ ဆိုထားတယ်။ တိုက်ပွဲပုံစံတခုရဲ့ အခြေခံပြဿနာတွေကို ဆန်းစစ်တာဟာ Moralism ရှုထောင့် အရ ‘ကောင်းခြင်း၊ ဆိုးခြင်း’ သတ်မှတ်တာနဲ့ ဘာမှမဆိုင်မှန်း စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ နားမလည်ဘူး။ ‘ရန်သူ ကို တိုက်ခိုက်တာ ကောင်းတာပဲ’လို့ တရားထူထောင်ပြနေစရာကို မလိုတော့ဘူး။ တော်လှန်ရေး မဟာဗျူဟာ၊ နည်းနာတခု ချမှတ် ကျင့်သုံးတယ်ဆိုတာ ‘တရားတယ်၊ မတရားဘူး၊ ကောင်းတယ်၊ မကောင်းဘူး’ဆိုတဲ့ Moralism အမြင်နဲ့ မဟုတ်မှန်း စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ ဘယ်တော့မှ နားလည်နိုင်မှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကောင်းတယ်၊ တရားတယ် ဆိုတဲ့ Moral Justification တွေထက် ရန်သူကို အလဲထိုး အနိုင်ရနိုင်သလား ဆိုတာက ပိုအရေးကြီး တယ်။

“ဘဏ်ဓားပြတိုက်တာကို လက်ညှိုးထိုးပြီး အပုပ်ချတယ်။ ရန်သူတာဝါတိုင်တွေ ဖြိုလှဲဖျက်စီးတာ၊ ရန်သူ ဘဏ် ဓားပြတိုက်တာ၊ ရန်သူဘဏ်တွေ ဝင်စီးတာ ဘာမကောင်းသလဲ။” (ဒီမိုကရေစီသစ် စာမျက်နှာ)

ဒီမှာလဲ Moralism အမြင်နဲ့ စကားနာ ထိုးထားပြန်တယ်။ မာ့(ကစ်စ်) ဝါဒီတွေဟာ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ နည်းနာတွေ ကိုပဲ အခြေခံ ကျင့်သုံးတယ်။ အခု စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ ထောပနာပြုနေတဲ့ ဘဏ်ဓားပြတိုက်တဲ့ နည်းတွေ ကို မကျင့်သုံးတာ Moral ရှုထောင့်အရ မကောင်းလို့ မတရားလို့ မဟုတ်ဘူး။ လီနင်ရေးတဲ့ ‘Guerrilla Warfare’ ဆောင်းပါးကို ဖတ်ကြည့်ရင် ၁၉၀၅ တော်လှန်ရေး အရုံး ဒီရေနိမ့်ကာလမှာ Unity Congress ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ ဘော်ရီဗစ် ဗဟိုကော်မတီက ဘဏ်ဓားပြတိုက်ခြင်းကို လုံးဝလက်မခံကြောင်း တွေ့ရလိမ့်မယ်။ moral ရှုထောင့် အရ မှားနေလို့ မကောင်းလို့ ပိတ်ပင်တာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ နားလည်နိုင်စွမ်း လုံးဝ မရှိဘူး။

“The Bolshevik Social-Democrats are often accused of

a frivolous passion for guerrilla actions. It would therefore not be amiss to recall that in the draft resolution on guerrilla actions (Partiiniye Izvestia, No. 2, and Lenin's report on the Congress), the section of the Bolsheviks who defend guerrilla actions suggested the following conditions for their recognition: "expropriations" of private property were not to be permitted under any circumstances; "expropriations" of government property were not to be recommended but only allowed, provided that they were controlled by the Party and their proceeds used for the needs of an uprising. Guerrilla acts in the form of terrorism were to be recommended against brutal government officials and active members of the Black Hundreds, but on condition that 1) the sentiments of the masses be taken into account; 2) the conditions of the working-class movement in the given locality be reckoned with, and 3) care be taken that the forces of the proletariat should not be frittered away. The practical difference between this draft and the resolution which was adopted at the Unity Congress lies exclusively in the fact that "expropriations" of government property are not allowed."— (Lenin's Note, Guerilla Warfare, Vol. 11, Collected Works)

"အိန်ဂယ်က အုပ်စိုးသူတွေရဲ့ ဘဏ်တွေကို နည်းနည်းမှ မတို့ထိတ် တော်လှန်ရေးသမားတွေကိုတောင် အံ့ဩ တယ်ဆိုပြီး ဝေဖန်ခဲ့သေးတယ်" (ဒီမိုကရေစီသစ် စာမျက်နှာ)

ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်တဲ့ အန်းဂယ်(စ်)က စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေကို ဝိညာဉ်ပူးပြီးပဲ ကပ်ပြောသွားသလိုလို ရေး ထားတယ်။ အန်းဂယ်(စ်) က ဘယ်စာအုပ်ထဲမှာများ အဲလို ဝေဖန်ခဲ့သလဲ။ သူတို့ အကိုးအကား မပြနိုင်။ ဘယ်ပြနိုင် မလဲ။ အန်းဂယ်(စ်)ရဲ့ ဆိုလိုရင်း အမှန်ကို မဖမ်းဆုပ်နိုင်လို့ လိုရာဆွဲ ပုံဖျက်ပြောထားတာ သက်သက်ပဲ။ တကယ် တော့ မှာ(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်)၊ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ အားလုံး ပြောခဲ့တာက အရင်းရှင် လူတန်းစားရဲ့ ပုဂ္ဂလိက ပိုင် ဘဏ်တွေကို အလုပ်သမား လူတန်းစားက လူ့အဖွဲ့အစည်းပိုင်အဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်ရေး ဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် နိုင်ငံတော် အာဏာကို အရယူလိုက်နိုင်တဲ့ အလုပ်သမား လူတန်းစားက အရင်းရှင် လူတန်းစားပိုင် ပုဂ္ဂလိက ဘဏ် တွေကို Nationalize လုပ်ပြီး Centralized ဘဏ်ကြီးအဖြစ် ကနဦး ပြောင်းလဲပစ်ရမယ်လို့ပဲ ပြောခဲ့တယ်။ အောက် တိုဘာ တော်လှန်ရေး အောင်ပွဲခံနိုင်တဲ့အခါ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ ဘော်ဂိုဗစ်တွေ ဦးဆောင်ပြီး ဒီလုပ်ငန်းစဉ်ကို လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီလုပ်ငန်းစဉ်နဲ့

ဘဏ်စားပြတိုက်တဲ့ လုပ်ရပ် တခြားစီ ဖြစ်မှန်း စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ မသိကြဘူး။ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့လေးတွေက ဘဏ်စားပြတိုက်တဲ့ လုပ်ရပ်နဲ့ အလုပ်သမား လူတန်းစားက နိုင်ငံတော်အာဏာကို သိမ်းယူပြီး ပုဂ္ဂလိက ဘဏ်တွေကို Nationalize လုပ်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ညီမျှခြင်းချပြီး မှာ(က်စ်)ဝါဒီတွေကို ပုတ်ခတ်ဖော်ကားလိုက်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ မဆီမဆိုင် အန်းဂယ်(စ်)ကိုပါ အန်နားခစ်(စ်)တယောက် ဖြစ်အောင် ပုံဖျက် ဖော်ကားလိုက်ပြန်တယ်။

"တော်လှန်ရေးကို ဆန့်ကျင်လိုတဲ့ လက်ယာဂိုဏ်ဂဏသမားအချို့နဲ့ လက်ဝဲဂိုဏ်းဂဏသမားအချို့ဟာ တော်လှန် ရေးရဲ့ ရေရှည်သဘောကိုလဲ ဆန့်ကျင်ကြတယ်။" (ဒီမိုကရေစီသစ် စာမျက်နှာ)

"တော်လှန်ရေးရဲ့ ရေရှည်အမြင်ကို သူတို့ ဆုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းမရှိတော့ အလုပ်သမားတွေ ခြေကုန်လက်ပန်းကျတယ်။ ဝန်ထမ်းတွေ စီဒီအမ် ဆက်မလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ လယ်သမားတွေ လယ်ထွန်ရမှာပဲဆိုပြီး ပြောလာတယ်။ လယ်လုပ်သူ လယ်လုပ်၊ စစ်တိုက်သူတိုက်၊ ဒါမှမဟုတ် လယ်လုပ်ရင်း စစ်တိုက် နိုင်ငံတကာက တော်လှန်ရေး သမားတွေ ဒီလို လုပ်ခဲ့ကြတာ သူတို့ထည့်မပြောဘူး။ လယ်သမားတွေ လယ်ထွန်ရမှာ လယ်ထွန်ကြတော့၊ စစ်တိုက်မနေကြနဲ့လို့ မပြောရုံတမယ်ပဲ။ တကယ်တော့ ဒါဟာ တော်လှန်ရေးကို ဖျက်ဆီးဖို့ ကြိုးစားတာပဲ။ ရန်သူ့အကြိုက်ပြောနေတာပဲ။" (ဒီမိုကရေစီသစ် စာမျက်နှာ)

တော်လှန်ရေးကို ဆန့်ကျင်တယ်၊ ရေရှည်သဘောကို ဆန့်ကျင်တယ်လို့ စွပ်စွဲပုတ်ခတ်တယ်။ ဘယ်အချက်တွေကို အခြေခံပြီး ဒီလို စွပ်စွဲပါတယ်လို့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ မရှင်းပြနိုင်ဘူး။ လက်ရှိအချိန်မှာ တော်လှန်ရေး ဒီရေ ထိုးကျမသွားသေးဘူး၊ အလုပ်သမားတွေလည်း အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်နေတယ်။ လယ်သမားတွေလည်း အုံကြွ ပုန်ကန်နေတယ်လို့ အခိုင်အမာ သက်သေမပြနိုင်တော့ "ရေရှည်" ဆိုတဲ့စကားလုံးနဲ့ ရှောင်ကွင်းသွားဖို့ ကြိုးစား တယ်။ ရုပ်ဝါဒီမှန်ရင် အလုပ်သမားတွေ သမဂ္ဂတောင် စုစည်းလို့ မရနိုင်သေးတဲ့ ပကတိ ရုပ်ဘဝအခြေအနေကို "ရေရှည်" ဆိုတဲ့စကားလုံးနဲ့ ရှောင်လွှဲလို့ မရနိုင်ဘူး။ လက်ရှိ ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို ရဲရဲမကြည့်ဘဲ "ရေရှည်" ဆိုတဲ့စကားလုံးနဲ့ ပစ္စုပ္ပန် ရုပ်ဘဝကို ငြင်းဆန်ဖို့ ကြိုးစားလို့ မရနိုင်ဘူး။ လက်ရှိ ပကတိ အခြေအနေကို မှန်မှန် ကန်ကန် ဆန်းစစ်သုံးသပ်နိုင်မှလည်း "ရေရှည်"မှာ ပြန်လည် ရှန်းထလာမယ့် လူတန်းစား တိုက်ပွဲအတွက် ပြင် ဆင်ထားနိုင်မယ်။ နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် ဆောင်းပါးရဲ့ ဆိုလိုရင်းက ဒီသဘောပဲ။ ဒါကို နားလည်နိုင် စွမ်း မရှိရာတဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေခမျာ ပုံဖျက်ဆဲရေးမှုတွေနဲ့ အချိန်ကုန်နေကြတယ်။ လာလတ္တံ့သော လူတန်းစား တိုက်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်ထားနိုင်ခြင်း မရှိပေ။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ၁၉၄၈ ကတည်းက "ရေရှည်" လက်နက်ကိုင်စစ်ပွဲ ဆင်နွှဲနေခဲ့ပေမယ့် တကယ်တမ်း လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ပြင်းထန်လာတဲ့

၁၉၈၈ မှာတော့ သူတို့မှာ ပြင်ဆင်ထားနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ၁၉၈၈ မှာ လစ်ဘရယ် အင်အားစုကို ထမ်းတင်ပေးခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါလည်း သင်ခန်းစာ မယူနိုင်ခဲ့ကြပြန်ဘူး။ နှစ်ပေါင်း ၃၂ နှစ်ကြာမှ ၂၁ တော်လှန်ရေး ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့်လည်း “ရေရှည်” ဆိုတဲ့ စကားလုံး ပါးစပ်က မချတဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ ဘာတခုမှ ပြင်ဆင်ထားနိုင်ခဲ့ပြန်ဘူး။ လူထုကို ဦးဆောင် တိုက်ပွဲဝင်ပြီး အာဏာ ပြဿနာ ဖြေရှင်း နိုင်စွမ်း မရှိခဲ့ဘူး။ တော်လှန်ရေးတခုရဲ့ Decisive Moment ဟာ အချိန်အကြာကြီး တည်ရှိမနေနိုင်ဘူးဆိုတာ ကမ္ဘာ့ တော်လှန်ရေး အားလုံးက သက်သေပြခဲ့ပြီးသား။ ဒီအခိုက်အတန့်ကို အမိအရ ဖမ်းဆုပ်နိုင်စွမ်း မရှိခဲ့လို့ ရှုံးသွားမှ “ရေရှည်” ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ အာသာဖြေဖို့ ကြိုးစားနေခြင်းဖြစ်တယ်။ တကယ်သာ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ ရေရှည်အမြင်နဲ့ ပြင်ဆင်ထားနိုင်ခဲ့ရင် ၁၉၈၈ ကတည်းက အနိုင်ရခဲ့လိမ့်မယ်။ အဲဒီတချို့မှာ မနိုင်ခဲ့သေးလို့ ရေရှည် အမြင်နဲ့ ကြိုပြင်ထားခဲ့ရင် ၃၂ နှစ်အကြာ ၂၀၂၁ မှာ အဆင်သင့် ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဖြစ်ခဲ့သလား။ မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ဒါဆိုရင် လက်တွေ့မှာ ရေရှည် အမြင် တကယ် ကင်းမဲ့နေတာ ဘယ်သူတွေလဲ။

တော်လှန်ရေး တရပ် ရှုံးသွားလို့ ရှုံးသွားပြီဖြစ်ကြောင်း ပကတိ အခြေအနေမှန် ဆန်းစစ်ပြတာကို “တော်လှန်ရေး ဆန့်ကျင်သူ၊ ရေရှည် အမြင်မရှိသူ” လို့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေက ပုံဖျက်တံဆိပ်ကပ်တယ်။ ဒီလိုသာဆိုရင် မာ့(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်) တို့လည်း “တော်လှန်ရေး ဆန့်ကျင်သူ၊ ရေရှည် အမြင်မရှိသူ” လို့ တံဆိပ်ကပ် အဆဲခံရမှာ မူချပဲ။ တကယ်လည်း မာ့(က်စ်) နဲ့ အန်းဂယ်(စ်) တို့ကို တော်လှန်ရေး သစ္စာဖောက်တွေလို့ ပုတ်ခတ်ဖော်ကားခဲ့ ကြသူတွေ ရှိခဲ့တယ်။ မာ့(က်စ်) နဲ့ အန်းဂယ်(စ်)တို့က ၁၈၄၈-၄၉ တော်လှန်ရေးဟာ ရှုံးနိုင်ခဲ့သွားပြီ၊ အနည်းဆုံး တော့ တော်လှန်ရေး ကာလရဲ့ အခန်း တစ် ပြည်ဖုံးကား ချသွားပြီ၊ နောက်တချို့ ကမ္ဘာ့ စီးပွားပျက်ကပ် မဖြစ်မချင်း တော်လှန်ရေး ထပ်ဖြစ်ဦးမယ်လို့ မမျှော်လင့်ကြနဲ့လို့ ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို တင်ပြခဲ့တယ်။ အဲဒီလို reality ကို ဆန်းစစ်ပြလို့ သူတို့ကို တော်လှန်ရေး သစ္စာဖောက်တွေလို့ စွပ်စွဲဖော်ကားခဲ့ကြတယ်။ စွပ်စွဲသူတွေက ပရပ်ရှား စစ် အာဏာရှင် Bismarck နဲ့ ပေါင်းသွားကြသူတွေ။ အန်းဂယ်(စ်)က မာ့(က်စ်)ရေးခဲ့တဲ့ “Class Struggle in France” စာအုပ် နိဒါန်းမှာ အခုလို ရေးခဲ့တယ် -

“Vulgar democracy expected a renewed outbreak from day to day; we declared as early as autumn 1850 that at least the first chapter of the revolutionary period was closed and that nothing further was to be expected until the outbreak of a new world crisis. For this reason we were excommunicated; as traitors to the revolution, by the very people who later, almost without exception, have made their peace with Bismarck—so far as Bismarck found them worth the trouble.” <https://www.marxist.com/classics-the-class-struggles-in-france-1848-to-1850/introduction-to-the-1895-edition.html>

[com/classics-the-class-struggles-in-france-1848-to-1850/introduction-to-the-1895-edition.html](https://www.marxist.com/classics-the-class-struggles-in-france-1848-to-1850/introduction-to-the-1895-edition.html)

အန်းဂယ်(စ်)သာ ရှိနေသေးရင် စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေကို **Vulgar Democracy** လို့ ပြောလိမ့်မယ်။ မာ့(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်)တို့ဟာ ဒိုင်ယာလက်တစ် ရုပ်ဝါဒီတွေပီပီ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေလို senti-mentalistic ဆန်ဆန် “လူထုက ဘယ်တော့မှ ခြေကုန်လက်ပန်းမကျဘူး” တို့၊ “လူထုမှာ မကုန်ခမ်းနိုင်တဲ့ စွမ်းအင်တွေ ရှိတယ်တို့” မပြောဘူး။ တော်လှန်ရေး ရှုံးသွားရင် ရှုံးသွားတယ်လို့ အမှန်အတိုင်း ပြောရတယ်။ **Vulgar Democracy** သမား တွေလို နေ့ချင်းညချင်း တကျော့ပြန် လူထုအုံကြွမှုကြီး ဖြစ်လာတော့မယောင် စိတ်ကူးယဉ်မနေဘူး။

“သူတို့ဟာ တော်လှန်ရေးအပေါ်ကျ အဲသလို အထင်သေးပြီး ရန်သူအပေါ်ကျ အထင်ကြီးတယ်။ ရန်သူဆိုတာ အုပ်စိုးသူ၊ သူ့မှာ ရင်းမြစ်တွေ အကုန်ရှိတယ်။ သူက အဆုံးအထိ အသေအလဲ တိုက်သွားမှာပဲလို့ပြောတယ်။ အာဏာနဲ့ စီးပွားရေးက အုပ်စိုးသူမှာ အခိုင်အမာ ရှိပြီးသားလို့ ရန်သူကို အထင်ကြီး ပြုပြန်တယ်။ လက်ဝဲဂိုဏ်း အစုကလူတွေ ဒီလိုပြောတာဟာ ရန်သူက တပ်အင်အား ဘယ်နှသိန်းရှိသတဲ့ဆိုတဲ့ လက်ယာဂိုဏ်းအစုက လူတွေ ပြောတာနဲ့ သိပ်မကွာလှပါဘူး။ သူတို့က စစ်ရေးမှာရော သံတမန်ရေးမှာပါ ရန်သူရှုံးနေတာကို မျက်ကွယ် ပြုတယ်။ ပြည်သူလူထုဟာ လက်ပန်းမကျဘူး။ မကုန်ခမ်းနိုင်တဲ့ စွမ်းအင်ရှိတာကို မျက်ကွယ်ပြုတယ်။ နောက်ပြီး ရန်သူက ရက်ရက်စက်စက် လုပ်မှာနော်ဆိုပြီး တော်လှန်ရေးလုပ်နေသူတွေကို ခြောက်လှန့်လိုက်သေးတယ်။” (ဒီမိုကရေစီသစ် စာမျက်နှာ)

မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေက ရန်သူကို အထင်ကြီးတယ်လို့ ပုံဖျက်စွပ်စွဲတယ်။ THE STRUGGLE မှာ ဖော်ပြထားတဲ့ စာပိုဒ် တချို့ကို ပြန်ကောက်နုတ်ပြပါမယ်။ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ စွပ်စွဲသလို ရန်သူကို အထင်ကြီးတာလား ဆိုတာ စာဖတ်သူတွေကိုယ်တိုင် ချင့်ချိန် သုံးသပ်ကြည့်ပါ -

“လူသားသမိုင်း ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်ကို အင်တိုက်အားတိုက် အရှိန်သစ်တင်ပေးနိုင်တဲ့ **တော်လှန်ရေးကို မောင်းနှင်တာ လူတန်းစား တိုက်ပွဲဘဲ** ဘာနည်းဆိုရရင် လူထုကိုယ်တိုင် သမိုင်းဖြစ်ရပ်တွေထဲ အင်တိုက်အားတိုက် ချဉ်းနင်းဝင် ရောက်လာခြင်းပဲ။ **ဒါပေမယ့် ဒီလူထုကြီးရဲ့ တော်လှန်ရေး စွမ်းအင်တွေ လေလွင့် ဆုံးရှုံးမသွားအောင် မှန်ကန်တဲ့ နိုင်ငံရေး ပရိုဂရမ်၊ မှန်ကန်တဲ့ တော်လှန်ရေး မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာတွေရှိတဲ့ တော်လှန်ရေး ပါတီတခု လိုအပ်တယ်။** ဒါမှသာ လူထုရဲ့ တော်လှန်ရေး စွမ်းအင်တွေကို အခိုင်အမာ စုစည်းပြီး တော်လှန်ရေး ဒီရေ အမြင့်ဆုံး အဆုံးအဖြတ်ကာလမှာ အာဏာပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်မယ်။ အဲဒီ အဆုံးအဖြတ်ကာလဟာလည်း အချိန်အကြာကြီး တည်ရှိမနေနိုင်ဘူး။ တော်လှန်ရေး အင်အားစုတွေက ဒီအခိုက်အတန့်ကို အမိအရ ဖမ်းဆုပ် အသုံးချနိုင်ဖို့ အင်မတန် အရေးကြီးတယ်။ **တော်လှန်ရေးရဲ့ သဘောသဘာဝကိုက အမြဲတမ်း ဖြစ်မနေနိုင်ဘူး။** အလုပ်သမားတွေက အမြဲတမ်း သပိတ်တိုက်ပွဲ

ဝင်မနေနိုင်သလို ဝန်ထမ်းတွေကလည်း အမြဲတမ်း စီဒီအမ် မလုပ်နိုင်ဘူး။ လယ်သမားကလည်း မိုးကျရင် တောင်သူလုပ်ရမယ်။ အမြဲတမ်း သူပုန်ထမနေနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ရလာတဲ့ အချိန်တိုအတွင်း အဆုံးအဖြတ်ကာလမှာ **မှဆိုးစိုင်းသင်နည်းနဲ့ သင်ယူနေဖို့ အချိန်မရဘူး။ ဒီကာလမှာ အမှား သေးသေးလုပ်မိရင်တောင် အင်မတန် ကြီးလေးတဲ့ အဖိုးအခကို ပေးဆပ်ရတယ်။**

တော်လှန်ရေး အင်အားစုတွေ ရင်ဆိုင်နေရတာ အုပ်စိုးသူ လူတန်းစား ဖြစ်တယ်။ အုပ်စိုးသူ လူတန်းစား မှန်သမျှ သူတို့ရဲ့ အာဏာတွေ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို ဝေသန့်ရာလို ရေစက်ချ ပေးဝေရိုးထုံးစံမရှိဘူး။ အဆုံးစွန်ထိ အကြမ်းဖက် ခုခံသွားမြဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို အုပ်စိုးသူ လူတန်းစားရဲ့ အာဏာနဲ့ စီးပွားရေးဘဝကို ကာကွယ်ဖို့ Resource တွေ အခိုင်အမာ ရှိထားပြီးသားလည်း ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုမျိုး Centralized and Organized State ကို ရင်ဆိုင် ရတဲ့ လုပ်သားထုကြီးက 'တွဲတိုင်းမှာ စက်ခေါင်းပါတယ်ဟေ့' ဆိုပြီး Direction မျိုးစုံ ခုတ်မောင်းနေလို့ မရဘူး။ အဲဒါကြောင့်လည်း တော်လှန်ရေး မဖြစ်ခင် နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားနိုင်ဖို့ အတွေ့ အကြုံရင့် ကေဒါတွေနဲ့ တည်ဆောက်ထားတဲ့ တော်လှန်ရေး ပါတီတရပ် လိုအပ်တယ်။ အဲဒီလို တည်ဆောက် ထားတဲ့ ပါတီတရပ်ဟာ မြို့ပြ အလုပ်သမား လူတန်းစားကြားမှာ အခိုင်အမာ အမြစ်တွယ်ထားနိုင်မှ ရမယ်။ **ဒီလို လူထု တော်လှန်ရေး ပါတီမျိုး ရှိထားမှသာ တော်လှန်ရေး ဒီရေမြင့်သစ် အခိုက်အတန့်လေးကို အမိအရ ဖမ်းဆုပ် အသုံးချနိုင်မယ်။**" (The Struggle မဂ္ဂဇင်း

အတွဲ - ၁၊ အမှတ် - ၁၊ 'နေ့ဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် - ၁' မှ) ဒီစာပိုဒ်တွေကို ရည်ညွှန်းပြီး ရန်သူကို အထင်ကြီးပြတယ်လို့ စွပ်စွဲတာလောက် ပုံဖျက် ဖော်ကားတာ ရှိနိုင်ဦး မလား။ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ လုပ်နေကျ နည်းလမ်းမို့ အထူးအဆန်းတော့ မဟုတ်ပေ။

"သူတို့ပြောဆိုချက်တွေဟာ တော်လှန်ရေးကို အဆိုးမြင်တယ်။ တော်လှန်ရေးကို ပုံဖျက်တယ်။ တော်လှန်ရေးကို ဖျက်ဆီးတဲ့ လုပ်ရပ်ဖြစ်တယ်။ ရန်သူအကြိုက် လုပ်နေတာတွေ ဖြစ်တယ်။ လစ်ဘရယ် အယူအဆတွေနဲ့ ရောနှော ပြောပြော၊ ထရောစကီသဘောတရားတွေနဲ့ ပေါင်းစပ်ပြောပြော အနှစ်သာရကတော့ ဒါပဲ ဖြစ်တယ်။" (ဒီမိုကရေစီ သစ် စာမျက်နှာ)

အုပ်စိုးသူ လူတန်းစားက လူထုကို ကွန်မြူနစ် ဒေဝေါကြီး ပုံပြင်နဲ့ ခြောက်လှန့်လှေ့ရှိသလိုပဲ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေကလည်း ထရောစကီ ဒေဝေါကြီးနဲ့ သူတို့နောက်လိုက်လေးတွေကို ခြောက်လှန့်လှေ့ရှိတယ်။ ထရော စကီ အယူအဆ ဘယ်လိုမှန်းလည်း စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ နားမလည်ဘူး။ ထရောစကီ ရေးတဲ့ ဆောင်းပါး တပုဒ်တောင် နားလည်အောင် မဖတ်နိုင်ဘဲ အခုလိုတွေ ဒေဝေါပုံပြင်နဲ့ ခြောက်လှန့်နေကြတယ်။ သနားစရာ ကောင်းပေစွ။ စတာလင် ချောင်းမြောင်း လုပ်ကြံခိုင်းလို့ ထရောစကီ သေသွားခဲ့ပေမယ့် ထရောစကီ အယူအဆ တွေ ဒီကနေ့အထိ ရှင်သန်နေတာ၊ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေကို ခြောက်လှန့်နေနိုင်တာ စစ်မှန်သော တော်လှန် ရေး မာ့(က်စ်)ဝါဒဖြစ်လို့ပဲ။ ။

Marxist Perspective

နွေဦးတော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက်

သူရိန်မွန်

နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် - ၁ ဆောင်းပါးမှာ မျက်မှောက်အခြေအနေကို လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေ ထိုးကျသွားပြီး တန်ပြန် တော်လှန်ရေးဒဏ် အလူးအလဲခံနေရတဲ့ ကာလလို့ သုံးသပ်ခဲ့တယ်။ ၁၈၄၈-၄၉ ဥရောပ တော်လှန်ရေးတွေ အရေးနိမ့်သွားချိန်မှာ Vulgar Democracy အင်အားစုတွေက အခုပဲ နေ့ချင်းညချင်း တော်လှန် ရေးတွေ ထပ်ဖြစ်တော့မယောင် စိတ်ကူးယဉ်နေခဲ့ကြတယ်။ မာ့(က်စ်)နဲ့ အန်းဂယ်(စ်)တို့က ပကတိအခြေအနေအမှန်ကို ခိုင်ယာလက်တစ်နည်းအရ ဆန်းစစ်ပြီး 'တော်လှန်ရေးကာလရဲ့ အခန်းတစ် ပြည်ဖုံးကားချသွားပြီ၊ နောက်တချို့ ကမ္ဘာ့စီးပွားပျက်ကပ် မဖြစ်မချင်း တော်လှန်ရေး ထပ်ဖြစ်ဖို့ မမျှော်လင့်ကြနဲ့' ဆိုပြီး ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်ပြ ခဲ့ကြတယ်။ ဒီလို ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို နားမလည်ရင် စိတ်ကူးယဉ် အမှားတွေ၊ လီနင် ပြောခဲ့သလို လက်ဝဲ စွန်း သူငယ်နာ အမှားတွေ ကျူးလွန်လေ့ရှိတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီကနေ့ အခြေအနေမှန်ကို ခိုင်ယာလက်တစ် ရုပ်ဝါဒအရ ဆန်းစစ်သုံးသပ်ပြီး တော်လှန်ရေး ဒီရေထိုးကျသွားခဲ့ပြီလို့

ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အချောင်သမား လမ်းစဉ်နဲ့ လက်ဝဲစွန်း သူငယ်နာ လမ်းစဉ် ကြား zigzag လိုင်း ကူးနေတဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေကတော့ ဒီလို နားလည်နိုင်စွမ်း မရှိဘူး။ ဒါ့ကြောင့်လည်း တော်လှန်ရေး ဒီရေဟာ ထိုးတက်နေတယ်၊ ဒီကနေ့လောက် အခါအခွင့်ကောင်း မပေါ်ဖူးသေးဘူးလို့ စိတ်ကူး တည့်သလို ရေးချင်ရာ ရေးနေကြတယ်။ reality ကို မှန်မှန်ကန်ကန် နားလည်နိုင်စွမ်း မရှိရင် ရှေ့ဆက် လျှောက်ရ မယ့် လမ်းကိုလည်း မှန်မှန်ကန်ကန် မြင်နိုင်စွမ်း မရှိပါဘူး။ နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်းစစ်ချက် - ၁ ဆောင်းပါးမှာ မျက်မှောက်အခြေအနေကို ဆန်းစစ်ပြရင်း 'တော်လှန်ရေး ဆိုတာ ဘာလဲ'လို့ မေးခွန်းထုတ်ခဲ့တယ်။ အထူးသဖြင့် အလုပ်သမား လူတန်းစားနဲ့ ဆင်းရဲ လယ်သမားထုကြီး ခြေကုန်လက်ပန်းကျသွားတဲ့ အခြေအနေမှာ တော်လှန်ရေးသမား ဆိုသူတွေက တော်လှန်ရေးကို artificially လုပ် ယူနိုင်သလားလို့ မေးခွန်းထုတ် ဝေဖန်ခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးတရပ် ဖြစ်ပေါ်ဖို့ ဘယ်လို ပကတိဘာဝ အခြေအနေ တွေ ပြည့်စုံဖို့ လိုအပ်ကြောင်း ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေ အကြိမ်ကြိမ် ရေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ ဒီဆောင်းပါးမှာ ထပ်မံ ချဲ့မနေလိုပါ။ တော်လှန်ရေးတခုကို စိတ်ဆန္ဒပြင်းပြရုံနဲ့ ဖန်တီးယူလို့ မရနိုင်ဘူး။ ဒါဆိုရင် သူ့အလိုလို တော်လှန် ရေး ဖြစ်လာမယ့် အချိန်ကို ထိုင်စောင့်နေရမှာလားလို့ စောဒက တက်နိုင်ပါတယ်။ လုံးဝ မဟုတ်ပါဘူး။ တော်လှန် ရေး ဖြစ်လာအောင် ဖန်တီးလုပ်ယူလို့ မရနိုင်ဘူး ပြောတာဟာ ထိုင်စောင့်နေဖို့ ဆိုလိုရင်း မဟုတ်ပေ။ ပကတိဘာဝ အခြေအနေတွေ ပြည့်စုံလို့ တော်လှန်ရေး တရပ်ပေါက်ကွဲထွက်လာတဲ့အခါ အောင်ပွဲရနိုင်မယ့် လမ်း ကြောင်းအတိုင်း ဦးတည် ချီတက်နိုင်အောင် decisive in-

tervention ဝင်ဖို့ရာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရမယ်၊ တော် လှန်ရေး မီးတောက်မီးလျှံကြား ရောက်နေမှ ဖုတ်ပူမီးတိုက် ထလုပ်လို့ မရပါဘူး။ ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ လက်တွေ့ဝါဒီ တွေလို ကြုံလာမှ မဆိုးစိုင်းသင်နည်းနဲ့ သင်ယူနေဖို့ အချိန်မရပါဘူး။ ပကတိဘာဝ အကြောင်းအချက် ပြည့်စုံလို့ ပေါက်ကွဲထွက်လာတဲ့ တော်လှန်ရေးတရပ်ဟာလည်း အချိန်အကြာကြီး တည်တံ့မနေနိုင်ဘူး။ ဘယ်တော်လှန် ရေးမဆို ဒီလို လူတန်းစား တိုက်ပွဲ အပြင်းထန်ဆုံး ကာလဟာ အချိန်အားဖြင့် အင်မတန် တိုတောင်းပါတယ်။ ရန် ဖက် လူတန်းစားတွေကြား နှစ်ပေါင်းများစွာ စုပုံနေခဲ့တဲ့ ပဋိပက္ခတွေ အထွတ်အထိပ်ရောက်လာပြီး ပေါက်ကွဲ ထွက်လာတဲ့ အချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် နဂို အုပ်စိုးနေတဲ့ လူတန်းစားနဲ့ အုံကြွပုန်ကန်လာတဲ့ လူတန်းစား ဘယ်လူတန်းစားက လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ပွဲကိုင် မောင်းနှင်မလဲ အဆုံးအဖြတ်ပြုတဲ့ အခိုက်အတန့် ဖြစ်ပါတယ်။ မဲ ပုံးထောင်ပြီး အဆုံးအဖြတ်ပြုလို့ရတဲ့ ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး။ ရန်ဖက် လူတန်းစားတွေကြားက သေရေးရှင်ရေး တိုက်ပွဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီအခြေအနေဟာ အချိန်အကြာကြီး တည်တံ့မနေနိုင်ဘူး။ လူတန်းစားတရပ်ရပ်က အောင် ပွဲခံသွားစမြဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို အင်မတန် တိုတောင်းတဲ့ ကာလအတွင်း တော်လှန်ရေးတရပ်ကို အောင်ပွဲခံနိုင်သည်အထိ ဦးဆောင် လမ်း ညွှန်ပေးနိုင်တဲ့ ခေါင်းဆောင်မှုကို တော်လှန်ရေးထဖြစ်မှ လိုက်ရှာနေလို့ မရနိုင်ဘူး။ နှစ်ရှည်လများ ကြိုတင် တည် ဆောက်ထားမှ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် တော်လှန်ရေးကို ဖန်တီးလုပ်ယူလို့ မရနိုင်ဘူး ပြောခြင်းဟာ ငုတ်တုတ် ထိုင်စောင့်နေဖို့ ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကိုပဲ subjective factor ပိုင်း ပြင်ဆင်ခြင်းလို့ ပြောတာပါ။ မာ့(က်စ်)ဝါဒီ တွေကို စီးပွားရေး ပြဌာန်းခံဝါဒီတွေ၊ class reductionist တွေလို့ စွပ်စွဲပုတ်ခတ်သူတွေဟာ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေ ရှင်း ပြတဲ့ အထက်ပါ ခိုင်ယာလက်တစ် ဆက်နွယ်ချက်ကို နားလည်နိုင်စွမ်း

မရှိကြဘူး။ ဒီလို နားမလည်တဲ့သူတွေထဲမှာ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေထိုးကျသွားပြီး အလုပ်သမား လူတန်းစား နဲ့ ဆင်းရဲ လယ်သမားထုက **လက်ရှိအချိန်မှာ** exhausted ဖြစ်နေပြီလို့ ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို ပြောတာနဲ့ပဲ 'လက်နက်ချသူတွေ၊ အရုံးပေးသူတွေ'လို့ တံ ဆိပ်ကပ် ဆဲရေးလေ့ရှိတဲ့ စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီတွေ ရှေ့ဆုံးက ပါတယ်။

• **Midwifery Role of a Revolutionary Party**

တော်လှန်ရေးတရပ်မှာ တော်လှန်ရေးသမားတွေ/ တော်လှန်ရေး ပါတီတရပ်/ subjective factor ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ဘယ်လို ရှိသလဲ။ ဒီမေးခွန်းကို မဖြေခင် သားဖွားခြင်း ဖြစ်စဉ်အတွင်းက သားဖွားတယောက်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို စဉ်းစားကြည့်ရအောင်။ သက်ရှိ မျိုးဆက်သစ်လေး ပေါက်ဖွားလာအောင် သားဖွားပေးသူက ဖန်တီးပေးခဲ့တာ မဟုတ်မှန်း လူတိုင်း သိပါတယ်။ သက်ရှိ မျိုးဆက်သစ်လေး ပေါက်ဖွားလာဖို့ရာ

ဆန့်ကျင်ဖက် ရုပ်ပစ္စည်းတွေ ပေါင်းစပ်ခဲ့ရတယ်။ ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ ရုပ်ပစ္စည်းဟာ သားအိမ်ထဲမှာ ဆင့်ပွားတိုးတက်လာရင်း ပေါက်ဖွားနိုင်တဲ့ အဆင့်အထိ ရင့်မှည့်လာခဲ့တယ်။ ဒီလို ပကတိဘာဝ ရုပ်ပိုင်း အကြောင်းအချက်တွေ ပြည့်စုံရင့်မှည့်လာမှ သားဖွားခြင်း ဖြစ်စဉ် စတင်နိုင်တယ်။ ဆိုပါစို့။ ဒီလို အကြောင်းအချက်တွေ

တော်လှန်ရေး တရပ် ပေါက်ဖွားလာအောင် ဘယ်တော်လှန်ရေးသမားကမှ ဇွတ်အတင်း ဖန်တီးယူလို့ မရနိုင်ဘူး။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသစ်ကို မွေးဖွားပေးမယ့် ပဋိပက္ခတွေ၊ ရုပ်အခြေအနေတွေကို လူ့အဖွဲ့အစည်း ဟောင်းရဲ့ ဝမ်းကြောတိုက်အတွင်းမှာပဲ နှစ်ရှည်လများ ဖန်တီးပေးထားခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးသမားတွေ၊ ပါတီတွေက ဖန်တီးပေးခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီပဋိပက္ခတွေ၊ ရုပ်အခြေအနေတွေ ရင့်မှည့်လာတဲ့အခါ တော်လှန်ရေး အနေနဲ့ ပေါက်ဖွားလာတယ်။ (ဒီသဘောကို နားမလည်ရင် ရှစ်လေးလုံး တော်လှန်ရေးကြီးကို လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ရန်ပွဲက စတယ်လို့ပဲ နားလည်သွားမယ်။ ၂၁ နွေဦး တော်လှန်ရေးကို မင်းအောင်လှိုင် အာဏာသိမ်းတာသက်သက် ကြောင့် ဖြစ်ရတယ်ပဲ ထင်သွားမယ်။)

မပြည့်စုံသေးချိန် ၅ လသားအရွယ်မှာ သားဖွား လက်သည်က လူသားလေးတယောက် မွေးဖွားပေးချင်လွန်းတဲ့ စိတ်ဆန္ဒတွေ ပြင်းပြလွန်းပြီး အသည်းအသန် အားထုတ်လိုက်ရင် အသေလေးပဲ မွေးနိုင်မယ်။ ဒါနဲ့ဆန့်ကျင်ဖက် အနေနဲ့ သန္ဓေသားက ကိုးလကျော် ဆယ်လထဲ ရောက်လို့ ရုပ်ဘာဝ အကြောင်းအချက်တွေ ပြည့်စုံပြီး ရေမွှာပေါက်ထွက်ကုန်တဲ့ အဆင့်ရောက်ပြီ ဆိုပါစို့။ ဒီအချိန်မှာ သားဖွားပေးတဲ့ သူက သန္ဓေသား အဆင်ပြေပြေ ထွက်နိုင်အောင်၊ မွေးနေတဲ့ မိခင်က ညှစ်အား ကောင်း ကောင်းနဲ့ နည်းမှန်လမ်းမှန် ညှစ်ပြီး မွေးနိုင်အောင် လုပ်ပေးရမယ့်အစား ခြေမကိုင်မိ လက်မကိုင်မိ

ဖြစ်နေလို့ ကလေး မွန်းပြီး သေသွားတာမျိုး ရှိနိုင်တယ်။ အလားတူပဲ သားဖွားက မိခင်ကို နည်းမှန်လမ်းမှန် ညှစ်နိုင်အောင် လမ်းညွှန် ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ရင် ညှစ်ထုတ်နေရတဲ့ မိခင် ခြေကုန်လက်ပန်းကျပြီး သတ်လစ်မေ့မြော သွားတာမျိုး လည်း ရှိနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ကလေးတယောက် မွေးထုတ်နိုင်အောင် သားဖွားက ဖန်တီးလုပ်ယူလို့ မရပေမယ့် အချိန်သင့် အခါသင့် ဖြစ်လာတဲ့အခါ သားဖွားက မှန်မှန်ကန်ကန် လမ်းညွှန် ကူညီပေးနိုင်ဖို့ အင်မတန် အရေးကြီး ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သားဖွားပေးသူက သူ့အခန်းကဏ္ဍကို နားမလည်ဘူးဆိုရင် ပြောင်းပြန်တွေ လုပ်တတ်တယ်။ အချိန် သင့် အခါသင့် ရောက်လာရင် သန္ဓေသားကို အောင်အောင်မြင်မြင် မွေးဖွားနိုင်အောင် လမ်းပြ ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်ဖို့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရမယ့်အစား ကိုယ်မွေးချင်တဲ့အချိန် ကလေးတယောက် မွေးထုတ်ဖို့ ကြိုးစားနေတာမျိုးတွေ ဖြစ်ကုန်တယ်။ သားဖွားတဲ့ အဆင့်ရောက်ဖို့ ရင့်မှည့်သည်အထိ ကိုးလကျော် ဆယ်လနီးပါး အချိန်အကြာကြီး သားအိမ်ထဲ လွယ် ထားရပေမယ့် တကယ်တမ်း သားဖွားခြင်း ဖြစ်စဉ်ကျ နာရီပိုင်းပဲ အချိန်ရပါတယ်။

ဒီနာရီပိုင်း အချိန်တိုလေးဟာ မိခင်ရော ကလေးငယ်အတွက်ပါ သေရေးရှင်ရေး အဆုံးအဖြတ် ကာလ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အင်မတန် တိုတောင်းတဲ့ အဆုံးအဖြတ် ကာလအတွင်း ကြုံလာရမယ့် ပြဿနာတွေကို ရင်ဆိုင် ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားဘဲ ကိုယ်မွေးချင်တဲ့အချိန် ကောက်မွေးဖို့ ဘဲ အမြဲစိတ်အားသန်နေတဲ့ သားဖွားတယောက်ဟာ သူ့တာဝန်ကို ကျေပွန် အောင် ထမ်းဆောင်နိုင်မှာ

မဟုတ်ဘူး။ ရလဒ်ကတော့ အသေလေး မွေးမလား၊ မအေရော ကလေးပါ အသက်ဆုံး မလား နှစ်လမ်းဘဲ ရှိပါတယ်။ ကလေးပဲ အသက်ဆုံးပြီး မိခင် အသက်ရှင်ခဲ့ရင်တောင် နောက်ထပ် ကလေးငယ် တယောက် မွေးဖွားပေးနိုင်တဲ့ အခြေအနေ ပြန်ရောက်အောင် မိခင်အနေနဲ့ မလွဲမသွေ အချိန်တခု ယူရမှာပဲ။ ဒီသဘောပဲ၊ တော်လှန်ရေး တရပ် ပေါက်ဖွားလာအောင် ဘယ်တော်လှန်ရေးသမားကမှ ဇွတ်အတင်းဖန်တီးယူလို့ မရနိုင်ဘူး။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသစ်ကို မွေးဖွားပေးမယ့် ပဋိပက္ခတွေ၊ ရုပ်အခြေအနေတွေကို

လူ့အဖွဲ့အစည်း ဟောင်းရဲ့ ဝမ်းကြာတိုက်အတွင်းမှာပဲ နှစ်ရှည်လများ ဖန်တီးပေးထားခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးသမားတွေ၊ ပါတီ တွေက ဖန်တီးပေးခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ **အဲဒီပဋိပက္ခတွေ၊ ရုပ်အခြေအနေတွေ ရင့်မှည့်လာတဲ့အခါ တော်လှန်ရေး အနေနဲ့ ပေါက်ဖွားလာတယ်။** (ဒီသဘောကို နားမလည်ရင် ရှစ်လေးလုံး တော်လှန်ရေးကြီးကို လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ရန်ပွဲက စတယ်လို့ပဲ နားလည်သွားမယ်။) **၂၁ နွေဦး တော်လှန်ရေးကို မင်းအောင်လှိုင် အာဏာသိမ်းတာသက်သက် ကြောင့် ဖြစ်ရတယ်ပဲ ထင်သွားမယ်။) ဒီလို တော်လှန်ရေး ပေါက်ဖွားလာတိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအသစ်ကို အောင် အောင်မြင်မြင် မွေးဖွားသန့်စင်နိုင်တာ မဟုတ်ပြန်ဘူး။** လူ့အဖွဲ့အစည်းအသစ်ကို အောင်အောင်မြင်မြင် မွေးဖွား သန့်စင်ပေးနိုင်ဖို့ဆိုရင် နှစ်ရှည်လများ ကြိုတင် လေ့ကျင့် ပြင်ဆင်ထားတဲ့ လူထု တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတရပ် ရှိ နေဖို့ လိုအပ်တယ်။

ဒီလို နှစ်ရှည်လများ ကြိုတင်ဆောက်ထားတဲ့ လူထု တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတရပ် ရှိမနေခဲ့ရင် နေ့စဉ်လစေ့ ဖြစ်လာလို့ ပေါက်ဖွားလာတဲ့ တော်လှန်ရေးဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသစ်ကို အောင်အောင်မြင်မြင် မွေးဖွားမပေးနိုင်တော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် တော်လှန်ရေး ပါတီတရပ်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက အင်မတန် အရေးကြီးပါ တယ်။ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေအမြင့်ဆုံး သေရေးရှင်ရေး ကာလမှာ အဆုံးအဖြတ် ပြုပေးနိုင်တဲ့ အကြောင်းအချက် **decisive factor** ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက စနစ်တကျ လေ့ကျင့်ပြင်ဆင်ထားတဲ့ သားဖွားလက်သည်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍမျိုးသာ ဖြစ်တယ်။ ဒီအချက်ကိုတော့ လွဲလို့ မရဘူး။ တော်လှန်ရေး ပါတီတရပ်က တော်လှန်ရေးကို ဖန်တီးပေးနိုင်တာ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ကို မေ့လို့ မရပေ။ ဒီအချက်ကို နားမလည်တဲ့အခါ တော်လှန်ရေးသမား ဆိုသူတွေက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သားဖွားလက်သည်အဖြစ် မမြင်ကြဘဲ ကိုယ်တိုင် ဝမ်းနဲ့လွယ်ပြီး တော်လှန်ရေးကို မီးဖွားသန့် စင်ပေးဖို့ ကြိုးစားလာကြတယ်။ ဒါဟာ နေ့စဉ်လစေ့ သန္ဓေသားကို အသေလေး မွေးပေးသလို မိခင်ရဲ့ အသက်ကို ပါ ရန်ရှာနိုင်တဲ့ လုပ်ရပ်လည်း ဖြစ်တယ်။ ဒါတင်မကသေး၊ နောက်ထပ် သန္ဓေသားတွေ အောင်အောင်မြင်မြင် မွေးဖွားပေးနိုင်မယ့် အခြေအနေကိုပါ ဖျက်ဆီးပစ်ရာရောက်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေဟာ အချောင်သမားဝါဒ (opportunism) ကိုသာမက လက်ဝဲစွန်း သူငယ်နာ (ultra-leftism) ကိုပါ ဝေဖန် တိုက်ခိုက် ကြခြင်း ဖြစ်တယ်။ တကယ်တော့ ဒီနှစ်ခုဟာ ဒင်္ဂါးပြားတပြားရဲ့ ခေါင်းနဲ့ပန်းလို့ပဲ။

•တော်လှန်ရေးပါတီ၊ တော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်မှု ကင်းမဲ့နေခြင်း

ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၁ နွေဦး တော်လှန်ရေး နဲ့ ရှစ်လေးလုံး တော်လှန်ရေးတို့အပြင် ကမ္ဘာတလွှား ဖြစ်ခဲ့တဲ့ တော်လှန်ရေး သမိုင်းတွေကို လေ့လာကြည့်လိုက်ပါ။ အောင်ပွဲခံနိုင်ခဲ့တဲ့ တော်လှန်ရေးတွေနဲ့ ရှုံးနိမ့်သွားခဲ့တဲ့ တော်လှန်ရေးတွေ ကြားက အဓိက ခြားနားချက်ကြီးတခုကို အထင်အရှား တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပထမဆုံးနဲ့ ဒီကနေ့အချိန် အထိ တခုတည်းသော ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးကြီးကတော့ ၁၉၁၇ ရုရှား မဟာအောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေး ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းတလျှောက် ပထမဆုံးအကြိမ်အနေနဲ့ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားက နိုင်ငံတော် အာဏာကို အရယူနိုင်ခဲ့တယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုရှယ်လစ် လမ်းကြောင်းအတိုင်း စတင် ပြောင်းလဲခဲ့တယ်။ ၁၉၁၇ တော် လှန်ရေး အောင်ပြီး အစောပိုင်းနှစ်တွေမှာ အလုပ်သမားထု ဒီမိုကရေစီ အပြည့်အဝ ရရှိခဲ့တဲ့ healthy workers' state ဖြစ်ခဲ့တယ်။ နောက်ထပ်

တော် လှ န် ဇ ရေး ဇ တွ အကြိမ်ကြိမ် ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် ဘယ်မှာမှ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန် ရေး အောင်ပွဲ မခံနိုင်ခဲ့တာ ဘာကြောင့်လဲ။ ရုရှားထက် ရှေ့တန်းရောက်တဲ့ ဂျာမနီမှာ

နောက်တနှစ်အတွင်း တော် လှန်ရေး ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် ဂျာမနီ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားက ရုရှား ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားလို ဘာကြောင့် အောင်ပွဲမခံနိုင် ခဲ့သလဲ။ အလားတူ မေးခွန်းမျိုးကို ၂၀ ရာစု တလျှောက် ဖြစ်ခဲ့တဲ့ တခြား တော်လှန်ရေးတွေမှာလည်း မေးနိုင် တယ်။ ဒီကနေ့ ၂၁ ရာစု တော်လှန်ရေးတွေမှာလည်း မေးနိုင်တယ်။ ဘာကွာသွားခဲ့သလဲ။ ၁၉၁၇ခုနှစ်မှာ ရပ်ရှားက လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အကြီးမားဆုံး အကြပ်အတည်းကို ကျော်လွှားနေရတယ်။ သမိုင်းက နေ သင်ခန်းစာတွေထုတ်ယူပြီး အသေအချာ ပြောနိုင်တာက **ဘော်ရိုဗစ်ပါတီသာ မရှိခဲ့ရင် လူထုရဲ့ အတိုင်းအခမဲ့ တော်လှန်ရေး အင်အားတွေ ဟိုတကွက် ဒီတကွက် ထပေါက်ကွဲပြီး အလဟဿ ဖြစ်သွားမယ်။** ကြီးမားလှတဲ့ အုံ ကြွမှုတွေကနေ အရက်စက်ဆုံး တန်ပြန် တော်လှန်ရေး အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ အဆုံးသတ် သွားခဲ့လိမ့်မယ်။ လူတန်း စား တိုက်ပွဲက သမိုင်းရဲ့ အဓိက မောင်းနှင်အားပဲ။ **လူတန်းစား တိုက်ပွဲမှာ မှန်ကန်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်၊ ခိုင်မာတဲ့ ပါတီ၊ ယုံကြည်အားကိုးလို့ရတဲ့ ရဲရင့်သော ခေါင်းဆောင်မှုကို လိုအပ်တယ်။** ပါလီမန် စကားလုံးတွေနဲ့ လေထွားနေတဲ့ သူ ရဲကောင်းတွေကို မလိုအပ်ဘူး။ အဆုံးထိ တိုက်ရဲတဲ့ တော်လှန်ရေးသမားတွေကို လိုအပ်တယ်။ ဒါဟာ အောက်တို ဘာ တော်လှန်ရေးကနေ ရလာတဲ့ အရေးကြီး သင်ခန်းစာပဲ။ (Trotsky, Writings: 1935-36, p. 166.) အဖြေကတော့ ရှင်းပါတယ်။ ဘော်ရိုဗစ်ပါတီမျိုး အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတခု တည် ဆောက်မထားနိုင်လို့ပါ။ တော်လှန်ရေး ပါတီ ဘာကြောင့် လိုအပ်သလဲ ဆိုတဲ့အချက်ကို နွေဦး တော်လှန်ရေး ဆန်း စစ်ချက် - ၁ ဆောင်းပါးမှာ ထရော့စကီး ပြောခဲ့တဲ့ **piston box** နဲ့ ရေနွေးငွေ့ စွမ်းအင် နမူနာကို ကိုးကားပြီး ရှင်း ခဲ့ပြီးပါပြီ။

အထက်မှာလည်း တော်လှန်ရေး ပါတီတရပ်ဟာ သားဖွားလက်သည်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍမျိုး ရှိကြောင်း ဆိုခဲ့ပြီးပြီ။ ထပ်ပြီး အကျယ်မချဲ့ လိုတော့ပါ။ ဗမာပြည်ရဲ့ အနီးကပ် တော်လှန်ရေး နှစ်ခုလုံးမှာ တော်လှန်ရေး ပါတီ၊ တော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်မှု မရှိခဲ့ဘူးလို့ ပြောရင် တချို့လူတွေအဖို့ နားလည်ရ ခက်နေမယ်။ ရှစ်လေးလုံး တော်လှန်ရေးမှာ တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတခု မရှိခဲ့ဘူး ဆိုတာ မှန်ချင်မှန်ပေမယ့် ၂၁ နှေ့ဦး တော်လှန်ရေးမှာတော့ လူအများစု ထောက်ခံမှုရရှိထားတဲ့ NLD ဒါမှ မဟုတ် NLD က ဆင်းသက်လာတဲ့ INUG ရှိနေတာပဲလို့ စောဒကတက်နိုင်တယ်။ ကျနော်တို့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေ ပြောနေတဲ့ ပါတီဆိုတာ ဘာကို ဆိုလိုသလဲ။ Alan Woods က Bolshevism စာအုပ် (The Struggle မဂ္ဂဇင်း၊ Theoretical Section မှာ အခန်းဆက် ဘာသာပြန် ဖော်ပြနေတဲ့ စာအုပ်) အဖွင့်နိဒါန်းမှာ အခုလို ရှင်းပြခဲ့တယ် - "ပါတီတခုဆိုတာ အဖွဲ့အစည်းတခု၊ နာမည်တခု၊ အလံတခု၊ လူအစုအဝေးတခု (သို့) ယန္တရားတခုမျှသာ မဟုတ် ဘူး။ မာ့(က်စ်) ဝါဒီတယောက်အဖို့ တော်လှန်ရေးပါတီတခုဆိုတာ ပထမဆုံး အရေးကြီးတာ လုပ်ငန်းစဉ်၊ နည်းနာ၊ သဘောတရားနဲ့ အစဉ်အလာတို့ပဲ။ ကျယ်ပြန့် များပြားလှတဲ့ လုပ်သားထုဆီကို အဲဒီ အယူအဆတွေ ပေးဝေဖို့ လို အပ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းနဲ့ ယန္တရားကိုယ်ထည်က (ဒါတွေလည်း အရေးကြီးတာ မှန်ပေမယ့်) ဒုတိယ နေရာမှာ ရှိ တယ်။ **မာ့(က်စ်) ဝါဒ ပါတီတခုဟာ ကနဦးကတည်းက သီအိုရီနဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အုတ်မြစ်တည်ထားရတယ်။** သီအိုရီ နဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုတာ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားရဲ့ အထွေထွေ သမိုင်း အတွေ့အကြုံကို စုပေါင်း အနှစ်ချုပ်ထား ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါမရှိရင် ပါတီယန္တရားဆိုတာ အလကားပဲ။ တော်လှန်ရေး ပါတီတခု တည်ဆောက်တယ်ဆိုတာ ကေဒါတွေ ရလာအောင် စိတ်ရှည်လက်ရှည် စုဆောင်းပြီး စနစ်တကျ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်းခြင်းနဲ့ အစပြုရတယ်။ အဲဒီ ကေဒါတွေက ပါတီ ဘဝတလျှောက်လုံး အမာခံ ကျောရိုးဖြစ်လာမယ်။ ဒါက ပြဿနာရဲ့ မျက်နှာစာ တခြမ်းပဲ ရှိသေးတယ်။ ပထမ မျက်နှာစာ တခြမ်းသာ။ ဒုတိယ မျက်နှာစာက ပိုရှုပ်ထွေးတယ်။ ငါတို့ရဲ့ သဘောတရားတွေ နဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို လုပ်သားထုဆီ ရောက်အောင် ဘယ်လို လုပ်ကြမလဲ။ ဒါဟာ လွယ်ကူတဲ့ မေးခွန်းတော့ လုံးဝ မဟုတ်ဘူး။" ဒီရှုထောင့်ကနေ ဆန်းစစ်ကြည့်ရင် NLD ဟာ လူထု တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတခုလို့ ဆိုနိုင်ရဲ့လား။ လူထုလိုဆို ရာမှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားနဲ့ ဆင်းရဲ လယ်သမား လူတန်းစားက အများတကွ အများစုကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ NLD ဟာ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွား၊ ဆင်းရဲ လယ်သမား လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ် စားပြုတဲ့ ပါတီတခု ဟုတ်ရဲ့လား။ NLD စတင် ထူထောင်ချိန်ကနေ ဒီကနေ့အထိ NLD ရဲ့ လမ်းစဉ်၊ ပေါ်လစီနဲ့ လုပ်ရပ်တွေကို ဆန်းစစ်ကြည့်ရင် NLD ဟာ အလုပ်သမား လူတန်းစား၊ ဆင်းရဲ လယ်သမား လူတန်းစားတို့ရဲ့ အ ကျိုးစီးပွားကို ဆန့်ကျင်ခဲ့တာပဲ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ခေတ်သစ် အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ နိုင်ငံရေးပါတီတွေက လူတန်းစား

တရပ်ရပ်ရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်ဖြစ်စေ ကိုယ်စားပြုထားရမိ ဖြစ်တယ်။ ဒါဆိုရင် NLD ပါတီ ကိုယ်စားပြုထားတာ ဘယ်လူတန်းစား အကျိုးစီးပွားလဲ။ ရှင်းပါတယ်။ အုပ်စိုးသူ အရင်းရှင် လူတန်းစား အကျိုးစီးပွားကိုပဲ ကိုယ်စားပြု ထမ်းဆောင်နေခဲ့တယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အလုပ်သမားတွေ၊ ဆင်းရဲ လယ်သမားတွေကိုယ်တိုင်က NLD ကို ထောက်ခံနေကြတာပဲ မဟုတ်လားလို့ စောဒက တက်နိုင်ပါတယ်။ မှန်ပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေ၊ ဆင်းရဲ လယ်သမားတွေက NLD/ NUG ကို ထောက်ခံနေပေမယ့် NLD က အလုပ်သမား လူတန်းစား ပါတီ၊ ဆင်းရဲ လယ်သမား လူတန်းစား ပါတီ မဟုတ် တာလည်း ငြင်းလို့မရနိုင်တဲ့ အခိုင်အမာ အချက် ဖြစ်တယ်။ ဒါဆိုရင် အလုပ်သမား လူတန်းစားက သူတို့အကျိုးစီး ပွား ကိုယ်စားပြုတဲ့ NLD ကို ဘာကြောင့် ထောက်ခံနေကြသလဲ။ အဓိက အကြောင်းနှစ်ချက် ရှိပါတယ်။ စစ်အာဏာရှင်တွေနဲ့ စစ်တပ်ကို ရွံရှာစက်ဆုပ်နေလို့ သူနဲ့ ဆန့်ကျင်ဖက်လို့ မြင်ထားတဲ့ အရပ်သား ပါတီကြီးတခုကို ထောက်ခံမှု ပေးကြတာ ဖြစ်တယ်။ (စင်စစ် NLD ကို အရပ်သား ပါတီစစ်စစ်လို့ ပြောဖို့ ခက်ပါတယ်။ ပါတီစတင် ထူထောင်ချိန်ကတည်းက ဗိုလ်မှူးဟောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်းတွေ ခေါင်းဆောင်ခဲ့တာ ဒီကနေ့အထိ မဟုတ်ပါ လား။) **ဒီထက် အရေးကြီးတဲ့ အချက်က အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ်စားပြုပြီး တိုက်ပွဲ ဝင်နေတဲ့ ပါတီကြီးတခု (a class-independent working class party) အော်တာနေတစ် အနေနဲ့ ရှိမနေတာပဲ။** ဒါကြောင့် လစ်ဘရယ် ဘူဇာပါတီကို အလုပ်သမား လူတန်းစားက ထောက်ခံနေကြတာ ဖြစ်တယ်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ်စားပြု တိုက်ပွဲဝင်နေတဲ့ ပါတီကြီးတခု ရှိမနေဘူးဆိုတဲ့ အမှန် တရားကို အများစုက နားလည်လက်ခံနိုင်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ၁၉၄၈ ကတည်းက မြို့ပြ အလုပ်သမား လူတန်း စားကို ကျောခိုင်းသွားပြီး တောထဲမှာ မော်ဝါဒ လမ်းစဉ်အတိုင်း ပြောက်ကျားစစ် ဆင်နွဲ့ခဲ့တဲ့ ဗကပက နားလည် လက်ခံနိုင်စွမ်း မရှိဘူး။ နှစ်ပေါင်း လေးဆယ် တောထဲမှာပဲ မော်ဝါဒလမ်းစဉ်ကို အကောင်အထည် ဖော်နေခဲ့တဲ့ ဗကပဟာ မြို့ပြ အလုပ်သမား လူတန်းစားနဲ့ အဆက်ပြတ်သွားခဲ့တယ်။ လီနင်တို့ ဘော်ရီပစ်ပါတီလို မြို့ပြ အ လုပ်သမား လူတန်းစားကြားမှာ အမြစ်တွယ်ပြီး ကေဒါတွေ တည်ဆောက် မထားနိုင်ခဲ့ဘူး။ ရလဒ်ကတော့ လွတ် လပ်ရေး ကြေညာအပြီး နှစ်ပေါင်း ၄၀ အကြာမှာ ရှစ်လေးလုံး တော်လှန်ရေးကြီး ဖြစ်လာတော့ ဗကပမှာ အရည် အသွေးပြည့်ဝပြီး အရေအတွက် လုံလောက်တဲ့ ကေဒါတွေ မြို့ပြ လူထုကြား၊ အလုပ်သမား လူတန်းစားကြား ရှိ မနေခဲ့ဘူး။ ဒါကြောင့် ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကြီးကို အောင်ပွဲခံနိုင်သည်အထိ ဦးဆောင်မှု မပေးနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒီလို လေဟာနယ်ဖြစ်နေလို့ public figure တွေ နေရာ ဝင်ယူသွားနိုင်တာပဲ။ လူထုက လစ်ဘရယ် ဘူဇာပါတီကို အား ကိုးလို့ရမယ် ထင်သွားတာပဲ။ လစ်ဘရယ် ဘူဇာပါတီက ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံအပြီး နှစ်ပေါင်း ၃၀ အတွင်းမှာ mass party ကြီးတခုအဖြစ် ကြီးထွားလာခဲ့ပေမယ့် စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီ ဗကပကတော့ sect တခုအဆင့်ကနေ ဆက်ပြီး ကြီးထွားမလာနိုင် ခဲ့ဘူး။ ဒီအခြေအနေမှန်ကိုလည်း မော်ဝါဒီတွေက နားမလည်နိုင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ဒီကနေ့အချိန်အထိ သူ တို့ဘာသာ

အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ တပ်ဦးပါတီလို ဟစ်ကြွေးနေကြတာ ဖြစ်တယ်။ ရှစ်လေးလုံး အရေးတော် ပုံကနေ စတင်ရင်တောင် ၃၂ နှစ်ကျော်ကျော် အချိန်ရခဲ့ပေမယ့် စတာလင်ဝါဒီ-မော်ဝါဒီ ဗကပဟာ ဘာမှ ပြင်ဆင် ထားနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း လူထုက လစ်ဘရယ် ဘူဇာပါတီကို ခေါင်းဆောင်အဖြစ် မြင်နေကြတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီအခြေအနေမှန်ကို ကျနော်တို့ မျိုးဆက်သစ် မာ့(က်စ်) ဝါဒီတွေက အရှိအတိုင်း မြင်နိုင်ရမယ်။ ဒါမှ ရှေ့ ဆက်လျှောက်ရမယ့် လမ်းကြောင်းကို မှန်မှန်ကန်ကန် ရွေးချယ်နိုင်မယ်။ နှစ်ပေါင်း ၃၀ကျော် အချိန်ရခဲ့တာတောင် အရည်အသွေး ပြည့်ဝတဲ့ သံမဏိ ကေဒါတွေ လုံလုံလောက်လောက် တည်ဆောက် မထားနိုင်ခဲ့တဲ့ သမိုင်း သင်ခန်းစာကို ကောင်းကောင်းကြီး ယူဖို့ လိုတယ်။ ဒီတာဝန်ဟာ ကျနော်တို့ မျိုးဆက် မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေအပေါ် ကျရောက် လာခဲ့ပြီ။

• အလုပ်သမား လူတန်းစား တော်လှန်ရေး ပါတီ တည်ဆောက်ရေး

လူထုက small group တွေကို မသိဘူး။ သူတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေး aspiration တွေကို mass party တွေကနေပဲ ထင်ဟပ် ဖော်ထုတ်ကြမှာပဲ။ လစ်ဘရယ် ဘူဇာပါတီကိုပဲ ရွေးစရာဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေကို ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ဆိုရင် အလုပ် သမား လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကိုယ်စားပြု တိုက်ပွဲဝင်မယ့် ပါတီကြီးတခု အော်တာ နှေးတစ် အနေနဲ့ ရှိရမယ်။ ဒီလို class independence အလုပ်သမား ပါတီကြီးတခု တည်ဆောက်ထားနိုင်ဖို့ဆိုရင် ဗကပ လျှောက်ခဲ့တဲ့ မော်ဝါဒီ လမ်းဟောင်းကြီးအတိုင်း ဆက်လိုက်နေလို့ မဖြစ်ပေ။ ဆက်လိုက်မိရင် ဗကပလိုပဲ အလုပ်သမား လူတန်းစားနဲ့ ကင်းကွာသွားမယ်။ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ရဲ့ ဘော်ရှီဗစ်လမ်းကို လျှောက်ကြရမယ်။ class independence ဆိုတဲ့ စကားစုကို ဘာကြောင့် ထပ်တလဲလဲ ဇောင်းပေး ပြောနေရသလဲ။ ဗမာပြည်ကို ကွန်မြူနစ်ဝါဒီ စတင်ရောက်ရှိလာချိန်ဟာ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ ဦးဆောင်ခဲ့တဲ့ မဟာ အောက်တိုဘာ ဆိုရှယ် လစ် တော်လှန်ရေးကို စတာလင် ခေါင်းဆောင်တဲ့ ဗျူရိုကရေစီက သစ္စာဖောက်ပြီး တပါတီ အာဏာရှင်စနစ်ကို ရက်ရက်စက်စက် ကျင့်သုံးနေချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စတာလင်ဝါဒဟာ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ/ မာ့(က်စ်)ဝါဒအနေနဲ့ ဝင်လာခဲ့တယ်။ စတာလင်ဝါဒကို ဘော်ရှီဗစ်ဇင်နဲ့ အတူတူပဲလို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါ့အပြင် အိမ်နီးချင်း တရုတ်ပြည် မှာ စတာလင်ဝါဒ ဗားရှင်းတမျိုးဖြစ်တဲ့ မော်ဝါဒီ အားကောင်းလာခဲ့ချိန်မှာလည်း ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်တွေအပေါ် အကြီးအကျယ် လွှမ်းမိုးခဲ့တယ်။ စတာလင်ဝါဒ-မော်ဝါဒဟာ မာ့(က်စ်)၊ အန်းဂယ်(စ်)၊ လီနင်၊ ထရော့စကီးတို့ အမြဲ ရပ်ခံတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရတဲ့ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ class independence ကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့တယ်။ စတာလင်ဝါဒရဲ့ two-stage theory အရ တရုတ်လို၊ အိန္ဒိယလို ဗမာလို ကိုလိုနီတိုင်း တိုင်းပြည်တွေက အလုပ်သမား လူတန်းစား

ဟာ အားချိနေတယ်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားက တော်လှန်ရေးကို ဦးဆောင်ပြီး နိုင်ငံတော် အာဏာသိမ်းယူတဲ့ အဆင့်ထိ သွားလို့ မရသေးဘူး။ ပထမ အဆင့်အနေနဲ့ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကို အရင် ဆင်နွှဲရမယ်။ ဒီအဆင့်မှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားက “တိုးတက်သော အရင်းရှင် လူတန်းစား” နဲ့ မဟာမိတ်ပြုရမယ်။ အလုပ်သမား-လယ်သမား-ပက်တီးဘူဇာ-တိုးတက်သော အရင်းရှင် ဆိုတဲ့ လူတန်းစားကြီး လေးရပ် မဟာမိတ်ပြုပြီး တပ်ပေါင်းစုဖွဲ့ရမယ်လို့ ဆိုတယ်။ စတာလင် ဗျူရိုကရေစီအောက်က လာတဲ့ popular front လမ်းစဉ် ဖြစ်တယ်။ တနည်းအားဖြင့် တပ်ပေါင်းစု အတွင်းက တိုးတက်သော အရင်းရှင် လူတန်းစားနဲ့ မဟာမိတ် မပျက်ရအောင် အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ချိုးနှိမ်ထားရမယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ class independence နေရာမှာ “တိုးတက်ပါတယ်ဆိုတဲ့” အရင်းရှင် လူတန်းစားနဲ့ ပေါင်းစည်းရေး “class collaboration” နဲ့ အစားထိုးလိုက် တာပဲ။ တိုးတက်သော အရင်းရှင် လူတန်းစား ကိုယ်စားလှယ် ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်တွေ ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲ မှာ ဘယ်လို သစ္စာဖောက်သွားသလဲ။ ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံမှာ တိုးတက်သော အရင်းရှင် လူတန်းစား ကိုယ် စားလှယ်တော် လစ်ဘရယ် ဘူဇာတွေ ဘယ်လို သစ္စာဖောက်သွားသလဲ။ တရုတ်ပြည် တော်လှန်ရေးဟာ ဘူဇာ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးအဆင့်သာ ဖြစ်သေးလို့ ပေါ်ထွန်းစ တရုတ်ပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီဟာ တိုးတက်သော အမျိုးသား အရင်းရှင် လူတန်းစား ကိုယ်စားလှယ် ကူမင်တန်ပါတီနဲ့ ပေါင်းစည်းရမယ်လို့ စတာလင် ဗျူရိုကရေစီ လက်ကိုင်တုတ်ဖြစ်နေတဲ့ တတိယ အင်တာနေရှင်နယ်က အမိန့်ပေးခဲ့တယ်။ စတာလင်ဗျူရိုကရေစီရဲ့ အမြင်မှာ တရုတ် အလုပ်သမား လူတန်းစားဟာ သူ့ချည်း မရပ်တည်နိုင်ဘူး။ ဘူဇာ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကို ခေါင်း ဆောင်နိုင်လောက်အောင် အားမကောင်းသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အမြန် ကြီးထွားလာအောင် တိုးတက်သော အမျိုး သား အရင်းရှင် ပါတီ ကူမင်တန်အောက် ဝင်ကြရမယ်လို့ အမိန့်ပေးခဲ့တယ်။ ရလဒ်ကတော့ ချန်ကေရှိတ် ခေါင်း ဆောင်တဲ့ ကူမင်တန် ပါတီက တရုတ် အလုပ်သမား လူတန်းစားကို ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ်ခဲ့တယ်။ တရုတ် ကွန်မြူနစ်တွေ အမြောက်အမြား အသတ်ခံခဲ့ရတယ်။ စတာလင် ဗျူရိုကရေစီက တတိယ အင်တာနေရှင်နယ်ကို ဂုဏ်သရေရှိ အထူးဧည့်သည်တော် အနေနဲ့ တက်ရောက်စေခဲ့တဲ့ ချန်ကေရှိတ်က အခုလို သစ္စာဖောက်ခဲ့တာ ဖြစ် တယ်။ ဒီလို တိုးတက်သော အမျိုးသား အရင်းရှင်တွေနဲ့ ပေါင်းစည်းရေး တပ်ပေါင်းစု လမ်းစဉ်ကြောင့် တရုတ် ပြည် ဒုတိယ တော်လှန်ရေး (၁၉၂၅-၂၇) အရေးနိမ့်ခဲ့ရတယ်။ ဒါတွေဟာ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ class independence ကို ဖျက်ဆီးပြီး တိုးတက်သော အရင်းရှင် လူတန်းစားနဲ့ တပ်ပေါင်းစုဖွဲ့ဖို့ ကြိုးစားတိုင်း မလွဲမသွေ ကြုံလာရမယ့် အခြေအနေပဲ။ ဒါကြောင့် အလုပ်သမား လူတန်းစား ပါတီဟာ class independence ဖြစ်ရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို မာ့(က်စ်)ဝါဒီတွေ အလေးပေး ဖိပြောနေရ တာပဲ။ ဒီကနေ့အချိန်မှာတော့ ဘုံရန်သူ စစ်အုပ်စုကို အမြစ်ဖြုတ်ဖို့ လူတန်းစား

အားလုံး ပေါင်းစည်းဖို့ ဆိုတဲ့ တပ်ပေါင်းစု ကြွေးကြော်သံဟာ လူတွေရဲ့ sentiment ကို လှုပ်ခတ်စေတဲ့ စကားလုံးတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သမိုင်းကို ကြည့် ရင် စိတ်ကူး နဲ့ လက်တွေ့ တခြားစီဖြစ်နေတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ **“အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး” ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ အရင်းရှင် လူတန်းစားရဲ့ လက်သုံးစကားပဲ။** တကယ်တော့ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွား၊ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး ဆိုတဲ့ စကားတွေရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို အရင်းရှင် လူတန်းစား အကျိုး စီးပွားအောက် ထားရှိရမယ်ဆိုတဲ့ အနက်တွေ ပုန်းအောင်းနေတယ်။ ဒါတွေကို စတာလင်ဝါဒီတွေက မမြင်နိုင်ဘဲ၊ သမိုင်းက အမှားတွေ သင်ခန်းစာ မယူနိုင်ဘဲ တပ်ပေါင်းစု တပ်ပေါင်းစုလို့ ဖန်တရာတေအောင် ကျက်တူရွေးလို ရွတ်နေကြတယ်။

တကယ်တော့ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ စုပေါင်းစွမ်းအင်ကို မယုံကြည်လို့ အကြိမ်ကြိမ် သစ္စာဖောက်နေတဲ့ လစ်ဘရယ် ဘူဇာတွေနဲ့ မဟာမိတ်ပြုပါရစေဆိုပြီး အသနားခံနေကြတာ ဖြစ်တယ်။ လစ်ဘရယ် ဘူဇာတွေကို လူထုကြီးက ထောက်ခံနေတယ်လို့ မြင်ပြီး အခုလို အသနားခံနေကြတာပဲ။ အလုပ်သမား လူတန်းစားကြား အမြစ် တွယ်ထားနိုင်တဲ့ တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတခု တည်ဆောက်ရေး ကြိုးပမ်းရမယ့်အစား အခုလို ဖြတ်လမ်းနည်းနဲ့ အင်အား ကြီးထွားလာလိမ့်မယ်လို့ စိတ်ကူးယဉ်နေကြတယ်။ ဒီလို ဖြတ်လမ်းလိုက်တာကို opportunist line လို့ မှာ(က်စ်)ဝါဒီတွေက ဝေဖန်ခြင်း ဖြစ်တယ်။

အလုပ်သမား လူတန်းစားကြား အမြစ်တွယ်ထားနိုင်တဲ့ တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတရပ် ထူထောင်ရေးကို မူအား ဖြင့် ဘာမှ ငြင်းစရာ မရှိပါဘူး။ “ဒါပေမယ့်” ဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေ တသီကြီး ရှိလာပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ တကယ့် လက်တွေ့မှာ ပြဿနာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ ဒီဆောင်းပါးတခုတည်းမှာပဲ ဒီပြဿနာတွေအားလုံးကို ဖြေရှင်း ဖို့ဆိုတာ ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အရေးကြီး ပြဿနာ တခုတလေကို နမူနာ ဆွဲထုတ်ပြရရင် ဒီကနေ့ အခြေအ နေဟာ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေ ထိုးကျနေပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်က ရှိသမျှ ဒီမိုကရေစီ အရေးအခွင့်မှန်သမျှကို ချေမှုဖျက်ဆီးပစ်ထားတယ်။ လူတွေကို ကြက်ကလေး ငှက်ကလေး သတ်သလို သတ်ချင်သလို သတ်နေတယ်။ စက်ရုံအတွင်း ဖိနှိပ်မှုတွေကို ဖွင့်ထုတ်ရုံနဲ့ စက်ရုံ ပိုင်ရှင်တွေက စစ်တပ်ခေါ်ပြီး အလုပ်သမားတွေကို နှိပ်ကွပ်နေ တဲ့ ကာလလည်း ဖြစ်တယ်။ အလုပ်သမားတွေ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ထားတဲ့ သမဂ္ဂတွေ ရပ်တည်လှုပ်ရှားနိုင်ခြင်း မရှိ တဲ့ အနေအထား ဖြစ်တယ်။ ဒီလို အခြေအနေတွေအောက်မှာ မြို့ပြ အလုပ်သမားထုကြား အမြစ်တွယ်ထားတဲ့ တော်လှန်ရေးပါတီကြီးတခု ထူထောင်ရေး ပြောနေတာ စိတ်ကူးယဉ် မဆန်ပေဘူးလား။

မှန်ပါတယ်။ လက်ရှိမြေပြင်အခြေအနေဟာ အခု ကျနော် လက်တန်းရေးပြလိုက်တဲ့ အခြေအနေတွေထက် အဆ ပေါင်းများစွာ

ပိုခက်ခဲပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျနော်တို့ မမေ့သင့်တဲ့အချက်က လီနင်တို့ ဘော်ရီဗစ်တွေ အလုပ်သမားထုကြား အမြစ်တွယ်ထားနိုင်တဲ့ တော်လှန်ရေး ပါတီတခု တည်ဆောက်ခဲ့တာ မင်းအောင်လှိုင် စစ်အာဏာရှင် စနစ်ထက် အင်အား အဆမတန် ပိုကြီးမားတဲ့ ဇာဘုရင်စနစ်အောက်မှာဖြစ်တယ်။ ဇာဘုရင်စနစ်အောက်မှာလည်း ဘာဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးမှ မရှိခဲ့ဘူး။ အဲဒီခေတ် ရုရှားဟာလည်း ခေတ်နောက်ကျ ပဒေသရာဇ်တိုင်း လူ့အဖွဲ့ အစည်း ဖြစ်တယ်။ လူဦးရေ သန်း ၁၅၀ မှာ စက်မှု အလုပ်သမား လူတန်းစားက ၄ သန်းဝန်းကျင်ပဲ ရှိတယ်။ တ ခြား ကဏ္ဍပေါင်းစုံက အလုပ်သမားတွေ အကုန်ပေါင်းလိုက်ရင်တောင် ၁၀ သန်း မရှိသေးဘူး။ ပြောရရင် အလုပ် သမား လူတန်းစားက လူဦးရေရဲ့ ၁၀% မရှိခဲ့ဘူး။ **အင်မတန် ခေတ်နောက်ကျတဲ့ လယ်သမားအများစုရှိတဲ့ လူ့အ ဖွဲ့အစည်းတခု ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လီနင်တို့ဟာ ရှေ့တန်းအရောက်ဆုံး အလုပ်သမား လူတန်းစားကသာ တော် လှန်ရေးရဲ့ ခေါင်းဆောင် လူတန်းစား ဖြစ်တယ်လို့ မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးသပ်နိုင်ခဲ့တယ်။** အင်မတန် ခက်ခဲတဲ့ အခြေ အနေတွေအောက်မှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားကြား အမြစ်တွယ်ထားနိုင်အောင် ပြင်ဆင်ထားခဲ့ကြတယ်။ မော် ဝါဒီတွေလို မြို့ပြ အလုပ်သမား လူတန်းစားကို ကျောခိုင်းပြီး အရေအတွက် သန်းတရာကျော်ရှိတဲ့ ကျေးလက် လယ်သမားထုဆီသွားပြီး ပြောက်ကျားစစ်ဆင်ခွဲဖို့ စိတ်ကူးမယဉ်ခဲ့ဘူး။ ဒီလိုပြောလို့ ဘော်ရီဗစ်တွေက လယ်သမားထုကို လစ်လျူရှုခဲ့တယ်လို့ မဆိုလိုဘူး။

ဘော်ရီဗစ်တွေက မြို့ပြ အလုပ်သမား လူတန်းစားကြားမှာ အမြစ်တွယ်ထားပြီး ဆင်းရဲ လယ်သမားထုရဲ့ မြေယာ ပြဿနာတွေ၊ အဖိနှိပ်ခံ လူမျိုးစုတွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့် ပြဿနာတွေကို အလေးအနက်ထား ချဉ်းကပ် ခဲ့တယ်။ ဘော်ရီဗစ်တွေရဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ဒီအချက်ကို အထင်အရှား တွေ့ရမယ်။ ရှေ့တန်းရောက် အလုပ်သမား လူတန်းစားက ဆင်းရဲ လယ်သမားထုကို ခေါင်းဆောင်ပြီး ဇာဘုရင်စနစ်ကို တိုက်ခိုက်တယ်။ ယာယီ ဘူဇာအစိုးရကို ဖြိုချပြီး ဆိုရှယ်လစ် လမ်းကြောင်းအတိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ပြောင်းလဲခဲ့တယ်။

တော်လှန်ရေး ပါတီတရပ်ဟာ သက်ရှိတကောင်လိုပဲ။ တဖြောင့်တည်း ဖြစ်ပေါ်လာတာ မဟုတ်ဘူး။ ပဋိပက္ခတွေ နဲ့ အဆင့်ဆင့် ဖွံ့ဖြိုးလာရတာ။ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ အားကောင်းလာချိန်မှာ ကြီးထွားလာပြီး ဒီရေနိမ့်ကာလမှာ ပြန်ဆုတ်သွားတာမျိုးတွေ ရှိခဲ့တယ်။ နေ့ချင်းညချင်း လူထုပါတီကြီးတခု ဖြစ်လာဖို့လည်း စိတ်ကူးယဉ်လို့ မရဘူး။ လီနင်တို့ ဘော်ရီဗစ်ပါတီ ပေါ်ထွန်းလာဖို့ ရှေ့တန်းအရောက်ဆုံး လက်တဆုပ်စာ လူငယ်တွေ၊ အလုပ်သမားတွေ ရဲ့ လေ့လာရေး အစုလေးတွေနဲ့ အစပြုခဲ့ရတယ်။ **ကနဦးစတင်ကတည်းက မှာ(က်စ်)ဝါဒီအိုရီ အုတ်မြစ်ပေါ် တည်ဆောက်ခဲ့ရတယ်။** ဒီအဆင့်မှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ရှေ့တန်းအရောက်ဆုံး၊ လူတန်းစား အသိစိတ် အထက်မြက်ဆုံး ကေဒါတွေ ရရှိလာအောင် စုဆောင်းကြရတယ်။ ဒီလိုစုဆောင်းပြီး မှာ(က်စ်) ဝါဒသဘောတရား၊ လုပ်ငန်းစဉ်၊ နည်းနာ၊ နဲ့ အစဉ်အလာတွေ အုတ်မြစ်ခိုင်တဲ့ ကေဒါတွေ ဖြစ်လာအောင် တည်ဆောက်ဖို့ အထူး အရေးကြီးတယ်။ ဒီလို

တည်ဆောက်ထားတဲ့ မာ့(က်စ်)ဝါဒီ ကေဒါတွေ လုံလောက်တဲ့ အရေအတွက်တခု ရှိလာရင် ဒိုင်ယာလက်တစ်သဘောအရ ခုန်ကူးပြောင်းလဲသွားမယ်။ အဲဒီသံမဏိ ကေဒါတွေဟာ အလုပ်သမား လူတန်းစား ကြား အမြစ်တွယ်ထားရမယ်။ **ဒီကေဒါတွေဟာ အနာဂတ် တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးရဲ့ ကျောရိုးသဖွယ် ဖြစ်လာ မယ်။**

အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ တော်လှန်ရေး ပါတီကြီးတခုကို နေ့ချင်းညချင်း တည်ဆောက်ရတယ်လို့ မာ့(က်စ်) ဝါဒီတွေ ဘယ်တုန်းကမှ စိတ်ကူးမယဉ်ခဲ့ပါဘူး။ လီနင်တို့ ဘော်ရှီဗစ်ပါတီဟာ ၁၉၁၇ ဖေဖော်ဝါရီ တော်လှန်ရေး ဖြစ်တော့ ကေဒါ ၈၀၀၀ လောက်ပဲ ရှိခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့ကျင့်ပြင်ဆင်ထားတဲ့ ကေဒါတွေ ဖြစ်လေတော့ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဒီရေမြင့်လာတဲ့အခါမှာ တဟုန်ထိုး

ကြီးထွားသွားအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ တယ်။ ဖေဖော်ဝါရီ တော်လှန်ရေးကနေ အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေး မဖြစ်ခင် ရှစ်လအတွင်း ဘော်ရှီဗစ် ပါတီ ဝင် အရေအတွက် ၃၂ဆအထိ ကြီးထွားသွားခဲ့တယ်။ ဒါဟာ အရည်အသွေးကနေ အရေအတွက်သဘော ပြောင်း လဲခြင်း ဒိုင်ယာလက်တစ် နိယာမတခုပဲ။

ဒီအရေအတွက်က ဘော်ရှီဗစ် ပါတီဝင် အရေအတွက် သီးသန့်ကို ပြောတာပါ။ ဘော်ရှီဗစ် ပါတီကို ထောက်ခံ လာတဲ့ ပါတီဝင် မဟုတ်တဲ့ သန်းပေါင်းများစွာသော အလုပ်သမားတွေ၊ စစ်သားတွေ၊ ဆင်းရဲ လယ်သမားတွေ ရှိသေးတယ်။ သံမဏိ ကေဒါတွေ ကြိုတင် တည်ဆောက်ထားလို့ အခြေအနေပေးလာတာနဲ့ mass revolutionary party ကြီးတခု ဖြစ်သွားနိုင်တာပဲ။ ဒါ့ကြောင့် အလုပ်သမား လူတန်းစားက အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးကနေ အာဏာ အရယူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဘော်ရှီဗစ်လမ်းဟာ ကျနော်တို့မျိုးဆက် ဆက်လျှောက်ကြရမယ့် လမ်း ဖြစ်တယ်။

သူရိန်မွန်
၁၈.၁၂.၂၀၂၁

Myanmar: a balance sheet of the 1988 uprising

Thurein Mon and Fred Weston

The 1988 Uprising of Myanmar was a turning point in the country's history. For the first time in over a century, the Burmese masses directly confronted a military dictatorship and toppled it. During the mass struggles against the military coup in 2021, many activists looked to the experience of 1988 for inspiration. Unfortunately, however, the 1988 uprising ultimately ended in defeat, similarly to what happened this year. In order to move forward, we have to ask ourselves what factors led to the 1988 movement's failure, what mistakes were made. Were any of these present in this year's movement as well? We need to make a serious analysis of this uprising to draw historical lessons and the correct conclusions.

Historical circumstances in the lead up to the movement

Myanmar entered the 20th century as an extremely backward country greatly dominated by British imperialism. During the Second World War, it was also ravaged by the invasion of the Japanese. The most valiant fighters for national liberation, particularly those around the Communist Party of Burma (CPB), were able to help beat back the Japanese and win independence from Britain at the end of WWII. However, due to their Stalinist class-collaborationist outlook, which stemmed from their perspective of 'democratic revolution' as a stage in the long-term struggle for socialism, the CPB helped put the national bourgeoisie in power in the hope of developing a so-called 'progressive' bourgeois democracy.

The Burmese bourgeoisie – as was the case in all colonial and former colonial countries – were unable to develop Myanmar on the basis of capitalism, and incapable of developing the country independently of the major imperialist powers. Because of this, they were far more interested in holding on to their position as loyal servants of imperialism and, therefore, in putting down the CPB, which they viewed as a threat to their class rule. However, rather than mobilising the masses in the cities for a fightback, the CPB – using the excuse that they had been banned by the new regime – abandoned the

cities in a bid to wage guerilla struggles in the countryside, hoping they could replicate the peasant war that had brought China's Mao Zedong to power. This incorrect perspective only led to their ties with the urban masses being cut off, and thus leaving them unable to play a role in providing leadership to these layers.

Although the CPB lost its influence, the Burmese bourgeois government remained completely unable to develop Myanmar, and the country reeled in chaos and poverty. The situation came to a head when a wing of the Burma National Army, led by General Ne Win, led a coup d'état in 1962 and established a military dictatorship. As it was the capitalist class and their market economy that stifled the development of Myanmar, the army officers opted for widespread nationalisations and effectively established a planned economy.

However, unlike the healthy planned economy established through the Russian Revolution of 1917, which was based on a worker's democracy and control, the way events unfolded in Myanmar led to a bureaucratically planned economy with a dictatorial police state at its head. Although this regime under Ne Win explicitly refused to refer to itself as either 'social democratic' or 'communist', it was, in essence, a 'deformed worker's state', a phenomenon in which a planned economy is dictatorially commanded by a bureaucracy rather than run demo-

General Ne Win led a coup in 1962, following which industry was nationalised and a planned economy was implemented. This led to high levels of growth for some years, but the bureaucratic regime eventually undermined this impressive growth, leading to a sharp contraction in the late 1980s / Image: public domain

cratically by the working class. Marxist theoretician Ted Grant explained why this was the case for Myanmar in his pamphlet *Colonial Revolution and Sino-Soviet Split*, written in 1964:

“The weakness of imperialism, the balance of forces nationally and internationally, led to a situation where the officer caste posed the problem before itself of finding some stability within society. In all these countries, the development of the bourgeois revolution, a bourgeois democratic state, and a development towards a modern bourgeois democracy, given the existing relationship of class and national forces and with the pressure of the world economy, at any rate for any lengthy period is impossible.

“Consequently, some form of Bonapartism, some form of military-police state, was inevitable in Burma. The army officer caste saw itself in the role of the only strata which could ‘save’ society from disintegration and collapse, as the feeble bourgeoisie obviously offered no solution. Consequently, the officer caste which had participated as one of the ‘socialist’ factions, decided that the only way forward was on the model of ‘socialist’ China, but called a ‘Burmese model’ of ‘socialism’. They have moved rapidly on familiar lines—a one-party totalitarian state, and the nationalisation of foreign-owned

interests, including oil, teak, transport etc. They have begun the expropriation of the indigenous bourgeoisie. They even threatened the nationalisation of the small shops. They based themselves on the peasants and the working class. But they do not have a model of scientific socialism, on the contrary, their programme is one of ‘Burmese-Buddhist socialism.’”

Despite its deep deformations, the planned economy under the military proved, for a period, to be far more effective in developing the country than the previous capitalist economy had been. In some years, the country’s GDP even reached double-digit percentage annual growth, peaking at 10-13 percent. This provided the regime with a degree of stability and legitimacy.

Nevertheless, this level of growth was never going to last. As Russian Marxist Leon Trotsky previously explained in his work *Revolution Betrayed*, if the working class fails to politically overthrow the bureaucratic dictatorship and run the planned economy democratically, while spreading the revolution internationally, then the bureaucracy would over time be unable to effectively manage an increasingly complex economy. The inefficiencies, mismanagement, and corruption under these circumstances would eventually become an absolute fetter on the system, leading it to be outpaced by imperialist countries’ deve-

Marxists must make an honest balance sheet of the 8888 Uprising. The truth is that that movement decisively showed the bankruptcy of the class-collaborationist methods of the “popular front”. But it also showed that guerrilla armed struggle methods alone are not enough. What is necessary is a clear revolutionary leadership of the working class / Image: Kwantong

lopments and threaten its existence. This explains why countries like the USSR and Eastern Europe collapsed, while others like China and Vietnam's ruling Communist Party regimes preemptively restored capitalism as a means of maintaining their political dictatorship.

In Myanmar, this process took place in a concentrated form. The Ne Win regime was not only undemocratic but also extremely brutal and corrupt. By the 1980s, the economy began to decline. In the years 1986-88 GDP contracted sharply, in 1988 alone by 11 percent.

Ne Win's own personal superstitions also led to disastrous policies. Over the years, the state would arbitrarily abolish and reissue different denominations of currencies, many times based on the whim of Ne Win. In 1985, the state suddenly issued kyat notes of 25, 35, and 75. The 75

note was issued to *commemorate Ne Win's 75th Birthday*. Two years later, the state issued the even more bizarre 45 and 90 notes, because these

explosions that the movements unleashed in 1988. As the events that sparked the mobilisations took place on 8 August, the movements would also be known as the '8888' revolution.

How the movement took place

As Hegel once said, necessity expresses itself through accident. To superficial eyes, the 8888 uprising seemed to begin with an

'accident': a brawl between RIT (Rangoon Information Technology) students and the son of a high-ranking bureaucrat from General Ne Win's party, which occurred on 12 March 1988. The official's son was arrested for injuring a student, but was then released. This angered the students, who gathered to protest outside the local police station. But they faced a violent reaction, with police officers killing one of them.

This was the spark that ignited the powder keg of decades-long accumulated anger, frustration, and hatred toward the one-party military Bonapartist regime led by General Ne Win.

On the following day of 13 March, RIT students took to the streets in protest. The army then brutally cracked down, killing one student on the spot and another the next day. This

In the absence of a clear revolutionary leadership, liberal intellectual, Aung San Su Kyi, was thrust to prominence / Image: Claude TRUONG-NGOC

numbers, divisible by 9, were *considered lucky by Ne Win*.

The sudden reissuance of currency meant that tens and thousands of people's savings would be wiped out overnight should the cash they held be suddenly decreed by the state to be worthless. This chaos, caused by these demonetisation policies in particular, paved the way for the social

brutality further enraged the youth, and led to the expansion of the student movement over the course of several days. Four days later, the military massacred the students near the 'White Bridge' on the banks of Inya Lake in Rangoon (today known as Yangon). Dozens were killed and hundreds arrested and imprisoned in this incident, which came to be known as 'Red Bridge.' The government shut down all schools and universities in the hope of stemming the movement.

But the regime miscalculated. Dispersion of the students in various directions led to the revolutionary fire spreading over the whole nation. When the schools and universities were reopened in June 1988, the youth organised more protest movements for several days. The regime once again sent the army to crack down on them. Still, the movement continued to gain momentum, and masses around the country began to participate.

The pressure from below forced a temporary concession from the top. The military Bonapartist Ne Win had to resign from the position of head of the ruling Burma Socialist Programme Party (BSPP), officially giving up state power on 23 July 1988. This was a diversion, however, as Ne Win handed power to the notorious General Sein Lwin, known as "the Butcher". On the one hand, the military dictatorship promised a move to multi-party democracy, on the other, they also issued a threat that "the guns were not to shoot upward but to fire on the dissidents directly". Despite this threat and continuing brutality, the masses didn't give in, bringing down the Butcher after only 14 days.

Here, we see the role of students and the youth who are very similar to a barometer reflecting or measuring the accumulated pressures within the society. This explains why they fought at the forefront. But the student movement alone was not enough. When the main student leader called for nationwide general strike action, via a broadcast by BBC Burmese, on the night of 6 August 1988, the working

masses answered on 8 August. This nationwide, general strike and the mass demonstrations transformed the student and youth protests qualitatively by posing the question: who should run the society?

Lack of revolutionary leadership

Both the 1988 mass uprising and the 2021 spring revolution had strong and weak sides. And though the former went a lot further (as we will explain), ultimately, both failed due to the absence of a revolutionary leadership with the correct ideas and methods to carry them to their necessary conclusion: the seizure of power by the working class.

The objective conditions for the conquest of power in 1988 were very favourable. As Lenin explained in *Left-Wing Communism*, for a revolution to take place it is not enough for the exploited and oppressed masses to realise the impossibility of living in the old way, and demand changes. For a revolution to take place it is essential that the exploiters should not be able to live and rule in the old way either. The 1988 uprising occurred just when both of these conditions coincided in Myanmar: the masses were prepared to struggle, and the ruling elite had reached a point where they could see the methods they had used to rule over the country were no longer viable.

Notably, when General Ne Win massacred hundreds of students on 7 July 1962, a revolution did not take place. Similarly, when in 1974-76 movements of workers and students took place, a nationwide mass struggle did not arise. Even when the BSPP government declared the illegality of currency notes, a mass uprising did not ensue.

From all this, the sectarians and empiricists, looking only at the superficial facts, drew the wrong conclu-

sions. They saw the Burmese masses as suffering from false consciousness, that they were overly religious and indifferent to state oppression and injustices. The irony is that the bourgeois liberals would repeat more-or-less the same idea with their cliché: 'the people get the government they deserve'. These people fail to see that the very same masses that they regard as 'politically backward' engaged in two mass uprisings in the space of just a few decades, making huge, heroic sacrifices in the process. Those who approach revolution from a superficial point of view cannot also explain how and why such mass uprisings take place.

When the military regime was going through a government crisis in 1988, the Bonapartist Ne Win himself had to declare publicly that they could no longer go on in the old way at the BSPP's annual congress. When both the conditions essential for a revolution – as outlined by Lenin – had matured, a spontaneous nationwide mass movement broke out. But we also have to understand that the 1988 mass uprising could not have arisen 'spontaneously' without the masses having gone through the experience of the 7 July student movement in 1962, and the 1974-76 workers' and youth movements. The ultra-lefts and the bourgeois liberals fail to see that nothing is wasted in history, and the masses learn from their experiences.

Despite the mobilisation and organisation of the youth activists, however, the 1988 mass movement as a whole remained of a semi-spontaneous character. This was due to the lack of a mass revolutionary party, which ultimately led the powerful mass uprising to a dead end. A large part of the fault for this can be laid at the feet of the CPB, who pursued an utterly bankrupt strategy and manifestly failed to provide any direction to the mass movement. For decades, the CPB, following the principles of Stalinis-

m-Maoism, had been trying to lead 'an insurrection from the countryside', seeing organising the 'rural armed struggle' as their primary objective. All other considerations, including the mass struggle of the working class, were considered secondary to their 'sacred' armed struggle.

After so many years of following the road of 'rural' armed struggle, the CPB then raised the slogan of 'multi-party democracy' in a resolution at its third congress in 1985. According to the report of the CPB's General Secretary at the time, they sent the resolution as an appeal to nearly the entire previous generation of Myanmar's bourgeois politicians, including the former prime minister, U Nu, the home affairs minister, U Kyaw Nyein, along with other political activists and leftists in the main cities to participate in the struggle against Ne Win's military regime.

At this time, the Stalinist CPB was faithfully following the 'stagist' theory of revolution, which holds that the tasks of communists and workers today is to struggle for the 'democratic' capitalist stage of the revolution alongside the so-called progressive bourgeoisie, while the struggle for socialist revolution is relegated to the distant future. In the past, Stalinists around the world would refer to this bankrupt theory as the 'two-stage theory.' The CPB, however, added a third stage! According to the CPB's conception, their task at the time was to topple the military regime and win a "liberal bourgeois democracy," after which they would then struggle for "people's democracy/new democracy", before struggling for socialism. These theoretical acrobatics ultimately served to justify the class-collaborationist policies of the CPB.

Despite this incorrect perspective, the old Stalinists sensed that an imminent mass movement in the cities was coming and hurriedly prepared by building an underground network of '4828 party committees', the name of which was based on a previous uprising under their

leadership known as the “people’s democratic armed struggle” on 28 March 1948. Logically, having abandoned the cities for so long, their preparation was not sufficient. The CPB failed to train the advanced elements of the urban working class and the revolutionary youth to become the steeled cadres, ignoring what Lenin and the Bolsheviks actually did in practice in Russia. Thus, the movement as a whole lacked the necessary revolutionary leadership to carry it to victory.

Despite this, during the 1988 mass struggle, as opposed to the 2021 revolution, the strike committees were very strong in the respective townships, thanks to the preparation of activists on the ground, and the creative power of the struggling masses. And although the military regime tried to portray the 1988 uprising as an episode of violent killings, as a matter of fact, it was a very peaceful mass struggle, at least in terms of the masses’ conduct. There were no violent riots nor chaos during the period of power vacuum after General Ne Win and his successor General Sein Lwin were deposed.

People’s power was exercised on the streets, with the township strike committees organising and leading the masses in struggle. These township strike committees were similar to the Soviets of Workers’ and Soldiers’ deputies that arose after the 1917 February Revolution in Russia. Although they never reached the level of coordination that we saw in Russia, they were nevertheless democratic and fighting organs of the striking masses. A provisional revolutionary government could have been organised based on these township strike committees, turning them into genuine instruments of workers’ power.

During the 1988 mass uprising, the township strike committees exercised power on a local level, while the head of the military regime was forced to step down, the soldiers went back to barracks after the butcher General Sein Lwin fell. It was a moment when worker’s power could have been built up by the struggling masses on the streets. So why did the working masses fail to take political power? One can see clearly here that the most important factor, the revolutionary political leadership and party were

missing.

This absence of a revolutionary party of cadres capable of coordinating and organising the mass movement on a nationwide scale created a vacuum. In the heat of mass struggle, various groupings emerged. An advanced layer of students formed the ABFSU, the All-Burma Federation of Student Unions. There was the journalist Hantharwaddy U Win Tin who organised the union of writers and intellectuals. There were many others, but none of them had a sufficient perspective to drive the movement forward. Meanwhile, the BSPP government destroyed all the militant mass organisations. Under these conditions, the masses were trying to organise and seek leadership in the heat of the struggle.

There were also various personalities who tried to portray themselves as “leaders of the people”. For example, ex-general Aung Gyi, who was second to Ne Win, proclaimed himself as the leader of the uprising, but the fighting masses rejected him. Although the masses could sweep away such a reactionary opportunist from the leadership position, it was another matter to create the required revolutionary leadership in the heat of the moment.

Others attempted to fill the void. Some leftists, under the leadership of the ‘4828 party committee’, tried to draw Daw Khin Kyi – the late national leader Aung San’s wife and mother of Nobel prize laureate Aung San Suu Kyi – into a public leadership position, but she died unexpectedly. The liberal intellectual Aung San Suu Kyi, who had arrived in Burma to care for her mother, was then catapulted suddenly into becoming a public figure overnight. This was only possible due to the absence of a mass revolutionary party.

In ‘The Class, the Party, and the Leadership’, which analysed the failure of the Spanish revolution in the 1930s, Trotsky explained the impossibility of creating a new leadership in the fire of revolution as follows:

“But even in cases where the old leadership has revealed its internal corruption, the class cannot improvi-

se immediately a new leadership, especially if it has not inherited from the previous period strong revolutionary cadres capable of utilizing the collapse of the old leading party." (*The Class, the Party and the Leadership – Why Was the Spanish Proletariat Defeated? [Questions of Marxist Theory], 1940*)

The incorrect strategy of the CPB meant the lives of many radicalised youth and students were sacrificed in the subsequent armed struggle, with power ultimately falling to the liberals years later, who have now been overthrown by the military.

The 8888 Movement: some important gains

Although the 1988 uprising was defeated, things could not go back to what they were. The movement had a certain impact. Its main slogans were 'down with the one-party military dictatorship' and 'abolish the 1974 constitution'. Under pressure from the uprising, the military eventually was forced to loosen up and grant some form of bourgeois-democratic rule. Also, the BSPP collapsed as it became evident it had no mass social base, although the striking masses had only limited their demands to calling for a multi-party democracy in which the BSPP would compete with others peacefully.

The 1988 Revolution not only overthrew the one-party military dictatorship under General Ne Win, but it also managed to defeat the attempts by the Butcher General Sein Lwin to take back power. Decisively, the rank-and-file soldiers showed solidarity with the fighting masses on the streets when they were ordered to crush them. Some sections of rank-and-file soldiers and police showed sympathy with the masses and some even participated in the movement, although they could not engage openly in outright mutinies as they were still tightly controlled by the military dictatorship.

On the other hand, the ex-generals, including ex-

-commanders in chief, organised the "patriotic ex-soldiers group" – who later became one of the founding sections of the NLD (National League for Democracy, the recently-deposed liberal party) – and made a revolutionary appeal to the soldiers to side with the fighting masses. Their statement had a widespread echo among the soldiers. The military clique was clearly aware of the danger this posed, and moved to reconsolidate the army back under their tight control.

The impact of the 1988 mass movement was greater than that of 2021 because the masses played a more decisive role in terms of their own self-organisation, strike committees, and so on. Understanding this central fact will help develop a strategy that can actually lead to victory in the future. Unfortunately, the role of the masses during the 8888 Revolution is often ignored or downplayed by the ultra-lefts of today.

Meanwhile, the 2021 revolution has so far not achieved even such partial gains. The INUG (Interim National Unity Government), also known as the 'online' government, convened a so-called 'third' parliament meeting according to the 2008 constitution, which they had previously declared repealed. The irony is that the military junta led by General Min Aung Hlaing is also using the 2008 constitution as a legal cover, despite the fact that they violated the military-drafted constitution several times. And far from being disbanded, the present military party, the USDP is still operating as a network of informants and agents provocateurs and is organising paramilitary fascist gangs relying on the Buddhist ultranationalists and lumpen elements.

When assessing the limitations of the 2021 movement, we should point to the legacy of the 1988 uprising, in which we vividly see the enormous power of the mass movement on the streets, and of the general strikes. We must hammer home this point in a period when the ultra-lefts downplay the revolutionary role of the mass movement.

Revolutionary strategy

The months of February and March this year are often

referred to by the ultra-lefts as the honeymoon period. They see the general strikes and mass movements on the streets as mere peaceful demonstrations, whereas the real revolution for them started with the assassinations of the state officials and the waging of guerrilla warfare in the name of the 'armed struggle'. Consequently, the debate on revolutionary strategy is framed in terms of non-violence versus armed struggle.

Let us be clear: we Marxists are not pacifists, despite our criticism of the Stalinist-Maoist fetishism for the 'armed struggle'. We Marxists are also not bloodthirsty terrorists as the ruling class would like to portray us. We do not advocate violence for the sake of violence. In our view, to win the revolution, the mass of workers and peasants must be mobilised in an all-out general strike in the cities, combined with generalised land occupations by the peasants in the rural areas. If the full force of the working people were mobilised then the revolution could be a relatively peaceful affair.

However, that does not mean the question of self-defence of workplace and neighbourhood armed groups, and of armed peasant groups is ignored. In fact, mobilising the full force of the masses, combined with self-defence groups would be the way of reducing violence to a minimum. That is why framing the debate in terms of 'non-violence versus armed struggle' is a mechanistic, reductionist view, which leaves important questions out of the equation.

As noted, the Communist Party of Burma adopted the Maoist line during the 1988 revolution. They and other guerrilla groups based on ethnic lines had waged a 'rural armed struggle' for three decades (from the 1950s through to the 1980s). The aim of their insurgency was to overthrow the military dictatorship by force. These guerrilla forces applied the Maoist strategy of 'insurrection from the countryside to encircle the cities.' We have to honestly ask ourselves whether they achieved their aim. The answer is self-evident: not in the slightest!

It was only in 1988, when we saw a mass uprising

across the whole country, that General Ne Win's Bonapartist regime was finally brought down. We do not deny the role of rural peasant guerrilla actions in certain conditions, but if these remain isolated from the mass struggle, they will not achieve their aim. If one substitutes the so-called armed struggle for the organised movement of the working class, rather than subordinating it to the latter, one ends up with a kind of Robin Hood scenario, where bands of courageous fighters intervene 'for the masses', but fail totally to actually organise the masses and raise their own consciousness and make them aware of their own potential power.

National unity or class independence?

The late Stalinist leader Bo Kyin Maung (also known as Comrade Tun) of the CPB drew the conclusion that the 1988 uprising was defeated due to its failure to build 'national unity'. In fact, what he was saying was that the failure was due to the lack of a 'Popular Front', i.e. an alliance which would include the various groupings leading the movement, particularly the liberal bourgeoisie who would later go on to promote the NLD.

What these people fail to understand is that, in the age of imperialism, the national bourgeoisie in the backward countries is incapable of carrying out the tasks of the bourgeois-democratic revolution. Lenin explained this fact 120 years ago before the 1905 Russian Revolution. The experience of two revolutions in Burma (1988 and 2021) have also confirmed this analysis. The bourgeois liberals usurped the leadership position in both the 1988 and 2021 revolutions, but they failed both times and betrayed the masses who followed them.

What happened when the bourgeois liberals, who the Stalinists wanted to unite with, took the position of leadership? They threw away all the favourable conditions to take power. After the butcher Sein Lwin fell, the soldiers went back to the barracks. The declaration of the "ex-generals group" appeared, appealing to the soldiers to side with the people. At the same time, the fighting masses were exercising the people's power on the streets.

In those conditions, what was necessary was to form a provisional revolutionary government coordinating the rank-and-file bodies that the masses had thrown up in the course of the revolutionary movement at local, regional, and national levels. Instead, the bourgeois liberals, led by Aung San Suu Kyi, called on the falling regime to form a provisional government. They wasted the revolutionary opportunity, failing to take advantage of the splits that had emerged among the rank and file soldiers. This gave the military clique the necessary time to regain control over the army, which had been slipping from their hands.

We must ask ourselves honestly: are the class-colaborationist policies of the Stalinists capable of preventing the liberals from betraying the revolution? The history of the movement in Myanmar, going right back to the 1940s, shows that such policies not only fail to prevent a betrayal by the liberal bourgeois, but actually facilitate such a betrayal! The real problem is not the lack of national unity or popular front, but the lack of a revolutionary vanguard party of the working class capable of showing the masses the way forward, a party that is determined to lead the working masses to power.

While the Stalinists have drawn the conclusion over and over again that what led to the defeat of the revolution was a lack of unity with the bourgeois liberals – the so-called progressive bourgeoisie – some ultra-left sectarians have drawn another – equally incorrect – conclusion, that the 1988 mass movement failed because it did not adopt the line of the armed struggle.

We must insist here that no amount of armed struggle can solve the question of leadership. If the revolution is led by people whose objectives are confined to the so-called 'democratic stage' of the revolution, capitalism will remain intact and with it also the capitalist state. In the conditions of Myanmar, this means a continuation of the present state, with all its brutality.

After 1988, some of the most courageous revolutionary youth attempted to go down the road of the

'armed struggle' but they failed in their objectives. We must understand the ultra-left errors that pushed the advanced layers of the uprising to "do something now", rather than patiently building the party of cadres necessary to carry the revolution to victory. As Lenin explained, this kind of "infatuation for the narrowest forms of practical activity" is ruinous for the revolutionary struggle (Lenin, What is to be done?).

In the words of George Santayana: "He who does not learn from history will forever be doomed to repeat it." Let the new generation not repeat the mistakes of the past, for if we do, we will fail yet again to build the necessary revolutionary vanguard party and will not be ready when the workers and youth inevitably arise again in the future.

The preparation for the next revolution starts now!

အိန္ဒိယက လယ်သမားသပိတ်၊ အစိုးရကို ဖြုတ်ချကြ

မေဆန် (ဘာသာပြန်သည်)

India: Farmers strike – Shut down the government

India: Farmers strike – Shut down the government

အိန္ဒိယက လယ်သမားသပိတ်၊ အစိုးရကို ဖြုတ်ချကြ

[တနင်္ဂနွေ တိုက်ပွဲအပြီးမှာ အိန္ဒိယ လယ်သမားတွေက မိုဒီရဲ့ လက်ယာဂိုဏ်း အစိုးရနဲ့ အရင်းရှင် မာစတာကြီးတွေကို အနိုင်ရသွားခဲ့ပါတယ်။ မိုဒီအစိုးရက ကော်ပရိတ် အရင်းရှင်ကြီးတွေ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ ပြဌာန်းထားခဲ့တဲ့ လယ်ယာမြေ ဥပဒေ သုံးခုကို ဖျက်သိမ်းပေးလိုက်ရပါတယ်။ ၂၀၂၀ စက်တင်ဘာကတည်းက လယ်သမားတွေ ရဲရဲရင့်ရင့် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့လို့ ရရှိလာတဲ့ အောင်ပွဲတခု ဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယ လယ်သမားထု သပိတ် တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲနေချိန် ၂၀၂၀ ဒီဇင်ဘာလဆန်းတုန်းက ဘာသာပြန်ထားခဲ့တဲ့ ဆောင်းပါးကို ဖော်ပြရင်း အိန္ဒိယ လယ်သမားထုရဲ့ အောင်ပွဲကို ဂုဏ်ပြုလိုက်ပါတယ်။]

အိန္ဒိယပြည်တလွှားက လယ်သမား ထောင်ပေါင်းများစွာနဲ့ ဝန်းရံအဖွဲ့တွေဟာ အကန့်အသတ်မရှိ သပိတ်တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲဖို့ ဒေလီမြို့တော်ကို ချီတက်လာကြတယ်။ “ဒေလီကို ချီတက်ကြစို့” (Delhi Chalo) လှုပ်ရှားမှုဟာ ၂၀၂၀၊ နိုဝင်ဘာ ၂၆ရက်နေ့မှာ အစပြုခဲ့တယ်။ ဒီတိုက်ပွဲရဲ့ အဓိက တောင်းဆိုချက်တွေထဲမှာ မိုဒီအစိုးရက တဖက်သတ် ပြဌာန်းလိုက်တဲ့ လယ်ယာမြေဥပဒေ သုံးခုကို ဖျက်သိမ်းပေးရေး အချက်ပါတယ်။ အခုချိန်မှာ လယ်သမားတွေက ဒေလီရဲ့ ဝင်ပေါက်ကြီး ငါးခုကို ပိတ်ဆို့ထားတယ်။ ဒေလီရဲ့ အဝေးပြေးလမ်းမကြီးတွေ သွက်ချာပါဒ လိုက်သွားတယ်။ လယ်သမားတွေက ဒေလီကို တပိုင်းသေသွားစေခဲ့ပြီလို့ ဖော်ပြလာကြတယ်။ ရဲတပ်နဲ့ လက်ပါးစေ လက်နက်ကိုင်တပ်တွေက သပိတ်စစ်ကြောင်းချီလာတဲ့ လယ်သမားတွေကို နံပါတ်တုတ်တွေနဲ့ ရိုက် နှက် ဖြိုခွဲတယ်။ မျက်ရည်ယိုပုံးတွေ ကြ၊ မီးသတ်ပိုက်တွေနဲ့ ဖြန်းပြီးလည်း ဖြိုခွဲတယ်။ လယ်သမားအများအပြား အပြင်းအထန် ဒဏ်ရာရကုန်တယ်။

မြို့ရဲ့ အဝင်-အထွက် ပေါက်တွေကို ဖွင့်ပေးဖို့ တိုက်ပွဲခေါင်းဆောင်တွေကို အစိုးရက ဖိအားပေးနေတယ်။ အစိုးရ လွှတ်တော် (Rashtrapati Bhavan) နဲ့ ကီလိုမီတာ ၂၀ ဝေးတဲ့ ဒေလီအစွန်က ဘူရာရီ ကွင်းထဲ ရွှေ့ပေးဖို့ တွန်းအားပေးနေတယ်။ လယ်သမားတွေဘက်ကတော့ ဘူရာရီ ကွင်းဟာ အစိုးရ လက်ပါးစေ လက်နက်ကိုင်တွေ ဒင်းကြမ်းပြည့်နေတဲ့ လေဟာပြင် ထောင်တမျိုးပဲလို့ ပြောနေကြတယ်။ လယ်သမားတွေက အဲဒီကို မသွားလိုဘူး။ ဒေလီရဲ့ ဆင်ဂူနဲ့ တစ်ကရီ တပိုက်မှာ နေရာယူထားဆဲဖြစ်တယ်။

လယ်သမားတွေက တပြည်လုံးက အလုပ်သမားတွေ၊ အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေနဲ့ တခြားအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ အားပေးထောက်ခံမှုနဲ့ သွေးစည်းမှုကို ရရှိနေတယ်။ နိုဝင်ဘာ ၂၆ရက်၊ အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေရဲ့ တရက်တာ သပိတ်တိုက်ပွဲအပြီးမှာ ဒေလီ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေက မိုဒီအစိုးရကသာ လယ် သမားတွေရဲ့ တောင်းဆိုချက်တွေကို ဖြည့်ဆည်းမပေးခဲ့ရင် အကန့်အသတ်မရှိ သပိတ်ဆက်မှောက်သွားမယ်၊ ဒေလီ လမ်းမတွေ အကြောသေသွားစေမယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်လိုက်တယ်။ ဒီထဲမှာ ပုဂ္ဂလိက ယာဉ်လိုင်းတွေ၊ တက္ကစီတွေ၊ ဘတ်(စ်)တွေ နဲ့ ထရပ်(စ်) ကားလိုင်းတွေရဲ့ အလုပ်သမားတွေ ပါဝင်တယ်။ ဒီယာဉ်လိုင်း အလုပ်သမားတွေက လယ်သမားအရေးကို နှစ်ရက်အတွင်း ဖြေရှင်းပေးဖို့ ဗဟိုအစိုးရကို ရာဇသံပေးခဲ့တယ်။

ကျောင်းသားအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ပညာတတ်အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ သမဂ္ဂတွေကလည်း သပိတ်မှောက် လယ်သမားတွေနဲ့ အတူရပ်တည်ကြောင်း ပြကြတယ်။ မိုဒီအစိုးရရဲ့ နှိပ်ကွပ်မှု ခံနေရတဲ့ ဘာသာရေး အဖွဲ့တွေကလည်း လယ်သမားတွေရဲ့ ဒေလီချီတက်ပွဲကို ဝမ်းပန်းတသာ ကြိုဆိုနေကြတယ်။ အစိုးရကတော့ လယ်သမား တိုက်ပွဲကို ခပ်ကြမ်းကြမ်း ကိုင်တွယ်နေတယ်။ လယ်သမားအရေးကို ဖြေရှင်းဖို့ ဝန် ကြီးချုပ် မိုဒီ၊ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီး အေမစ် ရှား နဲ့ စိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီး တိုမား တို့ တွေ့ဆုံကြတဲ့ အရေးပေါ် အစည်းဝေးကနေလည်း ဘာအဖြေမှ ထွက်မလာဘူး။ မိုဒီက လယ်ယာမြေ ဥပဒေအသစ်တွေဟာ အိန္ဒိယ စီးပွားရေးနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ကောင်းကျိုးတွေ ဖြစ်ထွန်းစေမယ့် အကြောင်း ဝါဒဖြန့်ဖို့ရာ မိဒီယာ ကမ်ပိန်းတွေ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် လုပ်လာတယ်။ အစိုးရကို ယိုင်နဲ့အောင် အတိုက်အခံပါတီတွေက ဒီလယ်သမား လှုပ်ရှားမှုကြီးကို ကြိုးကိုင်နေတယ်လို့ မိုဒီတို့ဘက်က မှားမှားယွင်းယွင်း စွပ်စွဲနေတယ်။

တခြား BJP ပါတီခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ လက်ယာဂိုဏ်း မီဒီယာတွေက လယ်သမားတွေကို အဆိပ်တွေနဲ့ တရစပ် ထိုးပက်နေတယ်။ ဆန္ဒပြသူတွေဟာ တိုင်းပြည်အကျိုး ဆန့်ကျင်နေတဲ့ သူမိုက်တွေ၊ ခါလစ်စတန်နီ အမျိုးသားရေး ပါဒီတွေ၊ နက်(က်)စယ်လိုက်(တ်)တွေ၊ ရှာဟီး ဘာ(ဂ်) ဂျီဟက်ဒစ်(စ်)တွေ၊ တိုင်းတပါးက ငွေပေးခိုင်းနေတဲ့ အေးဂျန်တွေ၊ စသဖြင့် တံဆိပ်မျိုးစုံကပ်ပြီး ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်နေကြတယ်။

မိုဒီတို့ လက်ယာဂိုဏ်းနဲ့ မီဒီယာတွေက ရွံရှာစက်ဆုပ်ဖွယ် အာယာတတွေကို အသုံးချပြီး အတိုက်အခံပါတီတွေ ဒီလှုပ်ရှားမှုနဲ့ ကင်းကင်းနေဖို့ အကြံပေးနေကြတယ်။ တကယ်တော့ အတိုက်အခံ နိုင်ငံရေးပါတီတွေဟာ ဒီ လယ်သမားတိုက်ပွဲကို ထဲထဲဝင်ဝင် ပူးပေါင်းနေတာမျိုး မရှိသေးဘူး။ ပင်မ မီဒီယာတွေကဆိုရင် ဒီလယ်သမား သပိတ်တွေဟာ အိန္ဒိယကို မတည်မငြိမ်ဖြစ်အောင် ပြည်ပက ငွေပေးခိုင်းနေတာလို့ မှားမှားယွင်းယွင်း ဖော်ပြနေ ကြတယ်။ ဒီတိုက်ပွဲထဲ ပါတဲ့သူအားလုံးကို တိုင်းပြည်သစ္စာဖောက်တွေလို့ စွပ်စွဲနေကြတယ်။ ဒီလူတွေကို နိုင်ငံတော် ပုန်ကန်မှုနဲ့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူဖို့ ပင်မမီဒီယာကြီးတွေက ရေးသား တိုက်တွန်းနေတယ်။

အစိုးရက လယ်ယာမြေဥပဒေတွေကို မဖျက်သိမ်းချင်ဘူး။ ဒီတော့ အရေးမပါတာလေးတွေ ဟိုတို့ဒီတို့ လုပ်ဖို့ရာ ပန်ဂျပ်ပြည်က အဖွဲ့အစည်း သုံးဆယ်ကို တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းဖို့ စိတ်ကြိုက် ရွေးထားတယ်။ ဒီဥပဒေသုံးခုကို ဘယ်နည်းနဲ့မဆို ဆက်လက် အကောင်အထည် ဖော်ချင်တယ်။ ဒါ့အပြင် လယ်သမားတွေ တောင်းဆိုနေတဲ့ ကြွေးမြီ ဖျက်သိမ်းရေးနဲ့ တခြား စီးပွားရေး တောင်းဆိုချက်တွေကို ဆွေးနွေးပွဲ စကားဝိုင်းထဲ အရောက် မခံချင်ဘူး။

• နိုင်ငံရေး အကြပ်အတည်း

လယ်သမား လှုပ်ရှားမှုကြောင့် BJP ပါတီအတွင်း အကြပ်အတည်း ဖြစ်နေတယ်။ BJP ပါတီအတွင်း ကွဲအက်မှုတွေဟာ လယ်သမား စစ်ကြောင်းချီလာတာနဲ့အတူ ပြင်းထန်လာနေတယ်။ ပန်ဂျပ်ပြည် BJP ပါတီ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး နဲ့ ပန်ဂျပ် လူငယ်တပ် ခေါင်းဆောင်တို့ဟာ လယ်သမားတွေရဲ့ နစ်နာချက်တွေကို ထောက်ပြပြီး ရာထူးကနေ

အသီးသီး နှုတ်ထွက်သွားကြတယ်။ Haryana MLA ဟာ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း ဘုတ်အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်က နှုတ်ထွက်ပြီး လယ်သမားတိုက်ပွဲကို ထောက်ခံခဲ့တယ်။ BJP ရဲ့ တခြား မဟာမိတ် ပါတီတွေကလည်း နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဒီမိုကရေစီ မဟာမိတ်များ (NDA) အတွင်းကနေ နှုတ်ထွက်မယ်လို့ ဖိအားပေးနေတယ်။ ပန်ဂျပ်က SAD ပါတီက အခုကို ဒီမဟာမိတ်အဖွဲ့ကနေ နှုတ်ထွက်ထားပြီ။ ရာဂျက်(စ်)သန် ပြည်နယ်က RLP ပါတီ အပါအဝင် တခြားပါတီကလည်း ဒီလမ်းကို လိုက်ဖို့ ပြင်နေပြီ။

ဒီအကြပ်အတည်းက အတိုက်အခံပါတီတွေရဲ့ အတွင်းသရုပ်ကိုလည်း ခွာပြနေတယ်။ ဒီပါတီတွေဟာ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတွေကို ဘာမှ လုပ်မပေးနိုင်ဘူး။ အတိုက်အခံပါတီတွေက လယ်ယာမြေ ဥပဒေတွေကို လွှတ်တော်ထဲ ပြဌာန်းလိုက်ပုံကိုသာ အဓိကထား ဝေဖန်ကြတယ်။ ဒီဥပဒေတွေရဲ့ အတွင်းသားကိုတော့ သူတို့ သဘောတူကြတယ်။

ပန်ဂျပ်လယ်သမားတွေရဲ့ ရှေ့ဆောင်ပါတီလို့ ပုံဖော်လေ့ရှိတဲ့ လက်ယာပါတီ Shiromani Akali Dal ရဲ့ မျက်နှာဖုံး လုံးဝ ကွာကျသွားတယ်။ ဒေလီကို အုပ်စိုးနေတဲ့ လက်ယာပါတီ AAP (သာမန်ပြည်သူတွေရဲ့ ပါတီ) လည်း အလုပ်သမားတွေနဲ့ လယ်သမားတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို ကိုင်တွယ်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ဘူး။ အခု လယ်ယာမြေ ဥပဒေတွေအပေါ် ဒီအာဏာရ ပါတီရဲ့ သဘောထားက မရေမရာ။ ကွန်ဂရက် ပါတီကလည်း ဒီနိုင်ငံရေး အကြပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းဖို့ နည်းလမ်းအသစ် ချမပြနိုင်ဘူး။ ကွန်ဂရက် ပါတီရဲ့ ခေါင်းဆောင် ရာဟူး(လ်) ဂန်ဒီက ပါတီဝင်တွေအနေနဲ့ ဆန္ဒပြ လယ်သမားတွေကို ထမင်းထုပ် ဝေပေးကြဖို့ တိုက်တွန်းရင်း လယ်သမားတွေကို "အခိုင်အမာ ထောက်ခံကြောင်း" ပြခဲ့တယ်။ အူတာ ပရာဒက်(ရှ်) ပြည်နယ်ရဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း Akhilesh Yadav နဲ့ မဟာရက်(ရှ်)ထရာ ပြည်နယ်ရဲ့ အာဏာရ လက်ယာစွန်း ပါတီ Shiv Sena တို့ကတော့ ဆန္ဒပြ လှုပ်ရှားမှုအတွင်း လယ်သမားတွေကို ခပ်ကြမ်းကြမ်း ကိုင်တွယ်တာလောက်ပဲ ဝေဖန်ကြတယ်။

ဒီတိုက်ပွဲတွေက လက်ယာပါတီတွေရဲ့ မျက်နှာဖုံးတွေကိုသာမက လက်ဝဲဆိုတဲ့ ပါတီတွေရဲ့ မျက်နှာဖုံးကိုလည်း ဆွဲခွာပြသွားတယ်။ လက်ဝဲနာမည်ခံ ပါတီတွေလည်း အလုပ်သမားတွေနဲ့ လယ်သမားတွေ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အကြပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ နည်းလမ်း

ချမပြန်ဘူး။ လက်ဝဲပါတီငါးခု [CPI, CPI(M), CPI (ML), RSP and AIFB] ရဲ့ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးတွေ စုပေါင်းပြီး ကြေညာချက် တစောင်ထုတ်ထားတယ်။ ဒီကြေညာချက်မှာလည်း လွှတ်တော်အတွင်း လယ်ယာမြေ ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပုံကိုသာ စောင်းပေး ဝေဖန်ထား တယ်။ "ဒီမိုကရေစီ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေနဲ့

• လက်ယာဘက်က တိုက်ခိုက်မှုများ

ပန်ဂျပ်နဲ့ တခြားပြည်နယ်တွေက ပါတီကြီးတွေအားလုံး သုံးစားမရကြောင်း အလုပ်သမား၊ လယ်သမား တိုက်ပွဲတွေက ဖော်ထုတ်ပြခဲ့တာ နှစ်ပေါင်းများစွာ

စံနှုန်းတွေ" ကို လေးစားလိုက်နာကြဖို့ ဖိစီးစီးစီး တိုက်တွန်းထား တယ်။ လက်ဝဲနာမည်ခံ ပါတီအားလုံးနီးပါးမှာ လယ်သမားအရေး လုပ်နေတဲ့ ပါတီအစိတ်အပိုင်းတွေ ကိုယ်စီ ရှိကြတယ်။ လယ်သမားတွေက သပိတ်စစ်ကြောင်းကို အဲဒီ ပါတီတွေက ဦးဆောင်ဖို့ မျှော်လင့်နေကြတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ဘယ် လက်ဝဲပါတီဆီကမှ သပိတ်စစ်ကြောင်းချီရေး လေသံတောင် ဟမလာဘူး။ လက်ဝဲပါတီက ကေဒါတွေကို လယ်သမား သပိတ်စစ်ကြောင်းကို ဦးဆောင်ခိုင်းရမယ့်အစား၊ ကေဒါတွေနဲ့ ပါတီဝင်တွေကို "မိမိဒေသ အခြေအနေတွေနဲ့ ကိုက်ညီသော" ထောက်ခံမှုဖြင့် တိုက်တွန်းထားတယ်။ တကယ့်ဆိုလိုရင်းကတော့ ဘာမှမလုပ်ဘဲ အိမ်မှာနေကြဖို့ပဲ။ လယ်သမားတွေကြား လက်ဝဲကေဒါတွေ အခိုင်အမာရှိနေတဲ့ မဟာရက်(ရှ်) ထရာ၊ မက်(ဒ်)ယာ ပရာဒက်(ရှ်)နဲ့ ရာဂျက်(စ်)သန် ပြည်နယ်တွေမှာ ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်သွားတယ်။ ဒေလီကို ချီတက်နေတဲ့ လယ်သမားတွေနဲ့ ဝင်ပေါင်းဖို့ ကေဒါတွေက လှုံ့ဆော်စည်းရုံးတာမျိုး မလုပ်ခဲ့ဘူး။ အိန္ဒိယ ကွန်မြူနစ်ပါတီ (မာ့က်စ်ဝါဒီ) CPI(M) အဖွဲ့ ဝင်တချို့ကတော့ အတန်အသင့် ပြင်းထန်တဲ့ လုပ်ဆောင်မှုကို ဦးဆောင်ခဲ့တယ်။ လယ်သမားတွေကို အစိုးရက မီးသတ်ပိုက်တွေနဲ့ထိုးပြီး အကြမ်းဖက်နှိပ်ကွပ်နေတာကို ဆန့်ကျင်ဖို့ရာ ရာ ဂျပလာယမ်း က အိန္ဒိယအစိုးရဘက်ခွဲ ကို CPI(M) အဖွဲ့ ဝင်တချို့က ဝင်စီးခဲ့ကြတယ်။

ကြာနေပြီ။ ဒီအတိုက်အခံပါတီတွေ ယိုယွင်းပျက်စီးနေတာ၊ လူထု လှုပ်ရှားမှုတွေ ဖြစ်လာတိုင်း သူတို့ စုစည်းဦးဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိဘူးဆိုတာကို မိုဒီ ကောင်းကောင်းသိတယ်။ မိုဒီက BJP ထောက်ခံသူတွေအပေါ် အားပြုပြီး လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွေကြားက အမုန်းတရားဆိုတဲ့ သူရေရွတ်နေကျ ဂါထာကို ပိုအသုံးချလာတယ်။ မိုဒီအစိုးရကို ခြိမ်းခြောက်လာတဲ့ လှုပ်ရှားမှုအားလုံးကို ရက်ရက်စက်စက် နှိပ်ကွပ်လာတယ်။

မိုဒီက ကြေးစား လက်နက်ကိုင်တွေ၊ မီးသတ်ပိုက်တွေ သုံးပြီး ဆန္ဒပြသူတွေကို အကြမ်းဖက်နေတယ်။ ဒီဥပဒေတွေ ပယ်ဖျက်ပစ်ဖို့ နည်းနည်းလေးမှ မညှိနိုင်လို့တာ ထင်ရှားနေတယ်။ ဒါ့အပြင်၊ BJP က ဆန္ဒပြသူတွေကို နိုင်ငံတော် ပုန်ကန်မှု အပါအဝင် ပုဒ်မမျိုးစုံတပ် တရားစွဲ နှိပ်ကွပ်ဖို့ရာ အစိုးရ ယန္တရားကို ပို အသုံးချလာတယ်။ ဒီတော့ ဆန္ဒပြသူတွေမှာ အင်မတန် ငွေကုန်ကြေးကျ များလှတဲ့ အကျင့်ပျက် တရားစီရင်ရေး စနစ်ကို ရင်ဆိုင်ရတော့မယ်။ မဟုတ်ရင်လည်း ထောင်ချခံရမယ်။ ရဲတွေရဲ့ နိုင်ငံတော်ကလူပြုခြင်းကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံရဖို့ရှိတယ်။

လယ်သမားတိုက်ပွဲတွေ ဖြစ်နေချိန်မှာပဲ အစိုးရက လယ်သမား ဆန့်ကျင်ရေး၊ အလုပ်သမား ဆန့်ကျင်ရေး ဥပဒေတွေကို ဆွေးနွေးပွဲထဲ ထပ်တိုးဖြည့်သွင်းလာတယ်။ ဒီထဲမှာ လှုပ်စစ်ဓာတ်အား ဥပဒေ (ပြင်ဆင်ချက်)

၂၀၂၀ လည်း ပါဝင်တယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတွေ ကြာသထက်ကြာလာပြီး လက်ပန်းကျလာရင် အစိုးရဘက်ကပဲ အလေးသာသွားမယ်။

မိုဒီ အစိုးရက တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရေးလုပ်ဖို့ လယ်သမား အဖွဲ့အစည်းတွေကြားက အနည်းစုကိုပဲ စိတ်ကြိုက်ရွေး လိုက်တယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ လယ်သမားထုကြား သွေးစည်းမှုကို ဖြိုခွဲဖို့ ကြိုးစားနေတယ်။ အစိုးရက အစပိုင်းမှာ ပန်ဂျပ်ပြည်နယ်ထဲက အဖွဲ့အစည်း သုံးဆယ်ကိုပဲ စကားပိုင်းကို ဖိတ်ခေါ်တယ်။ နောက်မှာ ခြောက်ဖွဲ့ကို ထပ်တိုးလိုက်တယ်။ ဒီထဲကမှ ကိုယ်စားလှယ် ၆ ယောက်ပဲ ဆွေးနွေးပွဲစကားပိုင်းကို တက်ရမယ်။ ရွေးချယ်ခံထားရတဲ့ အဖွဲ့အစည်း သုံးဆယ်ဟာ AIKSCC (အိန္ဒိယ တပြည်လုံးက လယ်သမားတိုက်ပွဲ ပူးပေါင်းရေး ကော်မတီ) နဲ့ စတင် ကင်းကွာစပြုလာတယ်။ အစိုးရနဲ့ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းဖို့ သူတို့ဘက်က ပြင်ဆင်နေကြပြီ။ AIKSCC က လယ်သမား ခေါင်းဆောင်တွေကို စုဝေးပွဲတွေမှာ စကားပြောခွင့် ပိတ်ပင်တာမျိုးအထိ လုပ်လာကြတယ်။ ဒီတော့ ပန်ဂျပ် ပြည်နယ်အပါအဝင် အိန္ဒိယ တပြည်လုံးက လယ်သမားအဖွဲ့အစည်း ၅၀၀ ကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ AIKSCC နဲ့ ပန်ဂျပ်က လယ်သမားအဖွဲ့ သုံးဆယ်ကြား တင်းမာမှုတွေ ပြင်းထန်လာတယ်။

လယ်သမားတွေက တောင်းဆိုချက်တွေ ချမှတ်ရင်း ရှေ့ဆက်ချီနေတယ်။ လယ်သမားကြွေးမြီတွေ ပယ်ဖျက်ပစ် ရေး၊ လယ်ယာထုတ်လုပ်ရေး ကုန်ကျစရိတ်တွေ လျော့ချရေး တောင်းဆိုချက်တွေကို ရှေ့တန်းတင်လာတယ်။ လယ်သမားတွေရဲ့ ကုန်ထုတ်ဘဝထဲ အဖွဲ့အစည်းတွေကနေ ထိုးဖောက်ထားတဲ့ ပွဲစားတွေ၊ အတိုးကြီးစား ငွေချေးသူတွေ၊ ကုန်သည်တွေဟာ ဒီလယ်သမားတွေ တိုက်ပွဲတွေကြောင့် သူတို့ လုပ်ငန်းတွေ ပျက်သုဉ်းသွားမှာ ကြောက်နေကြတယ်။ ဒီဂုတ်သွေးစုပ် စီးပွားရေးသမားတွေက ကြွေးမြီဖျက်သိမ်းရေး တောင်းဆိုချက်ကို ညှိနှိုင်းရေး စကားပိုင်းထဲကနေ ဆွဲထုတ်ချင်ကြတယ်။ တကယ်လို့ ပယ်ဖျက်ခဲ့ရင် အစိုးရက စိုက်လျော်ပေးစေချင်တယ်။ ဘယ်လမ်းပဲရွေးရွေး၊ ဒီကုန်သည်ပွဲစား ငွေချေးသမားအဖွဲ့တွေက စေ့စပ်ရေး စကားပိုင်းကို ဦးဆောင်ချင်တယ်။ AIKSCC လိုမျိုး ကြွေးမြီ ဖျက်သိမ်းရေး တောင်းဆိုနေတဲ့ အဖွဲ့တွေကို ကန်ထုတ်ချင်တယ်။

• လတ်တလောထွက်ရပ်လမ်း

ဒီဥပဒေတွေက အင်မတန် ဆိုးရွားတာ၊ လယ်သမားတွေရဲ့ ဘဝကို ဖျက်စီးပစ်မှာ သံသယ မရှိပါ။ ဒါပေမယ့် လယ်သမားတွေ အစိုးရ ပွဲစားနဲ့ ဘက်တွေရဲ့ သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်မှု၊ ဖိနှိပ်မှုကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံလာရတာ ဒီဥပဒေတွေနဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကြောင့်ပဲ။ အရင်းရှင်စနစ်ကသာ လယ်သမားတွေ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ပြဿနာ အားလုံးရဲ့ ဇာစ်မြစ်ဖြစ်တယ်။

လယ်သမားတွေ ဒေလီကို စစ်ကြောင်းချီတက်ခြင်းဟာ မှန်ကန်တဲ့ ပျူဟာပဲ။ လူထုရဲ့ သိစိတ်ဖွံ့ဖြိုးမှု အင်မတန် မြင့်မားလာခြင်းကို ပြလိုက်တာပဲ။

လယ်သမားတွေဟာ ကိုယ့်အင်အားကိုယ်ပဲ အားကိုးစရာ ရှိတယ်။ ဘယ်ကြားပွဲစား၊ ဘယ် အတိုက်အခံ ပါတီတွေကမှ လယ်သမားတွေရဲ့ ဘဝကို ကယ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ၊ လယ်သမားတွေကို ဒီစနစ်ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ် အသီးသီးက ဖိနှိပ်နေကြတယ်။ အခုတချို့ဟာ ဒီထမ်းပိုးအောက်က ရုန်းထွက်နိုင်မယ့် အခွင့်အရေးပဲ။

တကယ်လို့ လယ်သမားတွေသာ နောက်ပြန်ဆုတ်သွားလို့ အားနည်းကြောင်း ပြမိသွားရင် အစိုးရနဲ့ လက်ယာ အင်အားစုတွေက ဆထက်တပိုး နှိပ်ကွပ်လာလိမ့်မယ်။ အစိုးရက လယ်သမားတွေရဲ့ဘဝကို ကြိုတ်ဝါးပစ်လိမ့်မယ်။ သွေးစုပ်မှုတွေကို ရက်ရက်စက်စက် လုပ်လာမယ်။ ၁၉၈၄ က သွေးစွန်းဖြစ်ရပ်တွေ၊ ၁၉၁၉ က Jalianwala Bagh အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်းတွေ ဘာမှ မဟုတ်တော့လောက်အောင် မိုဒီအစိုးရက သတ်ဖြတ်မှုတွေ ရက်ရက်စက်စက် လုပ်လာမယ်။

လယ်သမားတွေဟာ အလုပ်သမားတွေ၊ အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေနဲ့ လက်တွဲပြီး တောင်းဆိုချက်တွေ မရမချင်း အထွေထွေသပိတ်ကို အကန့်အသတ်မရှိ ဆင်နွှဲဖို့ လိုအပ်တယ်။ တရက်တာ အထွေထွေသပိတ်မှောက်ခြင်းဟာ အင်မတန် ကြီးမားတဲ့ ခြေလှမ်းပဲ။ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ စွမ်းပကား

ဘယ်လောက်ကြီးမားကြောင်း ပြလိုက်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် အလုပ်သမားတွေ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းဖို့ ဒီလောက်နဲ့ မလုံလောက် သေးဘူး။ မိုဒီအစိုးရက အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေကို နှိပ်ကွပ်ရေး ဥပဒေတွေ ပြဌာန်းထားတယ်။ တရက်တာ သပိတ်နဲ့ ဒါကို မပယ်ဖျက်နိုင်သေးဘူး။ မိုဒီက အလုပ်သမား ဆန့်ကျင်ရေး ဥပဒေတွေကို တောက်လျှောက် ပြဌာန်းနေတယ်။ မိုဒီ အစိုးရကို ဒီလို ထပ်မလုပ်အောင် တနည်းပဲ ရှိတော့တယ်။ အထွေထွေ သပိတ်ကို အကန့် အသတ်မရှိ ဆင်နွှဲကြဖို့ပဲ။

လယ်သမားတွေဟာ တောင်းဆိုချက်တွေကို မလိုက်လျောရင် မိုဒီကို ဖြုတ်ချသင့်တယ်။ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်လှတဲ့ ဒီအစိုးရကို ဖြုတ်ချပြီး အာဏာသိမ်းကာ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အဖိနှိပ်ခံလူထု အကျိုးစီးပွားနဲ့အညီ မောင်းနှင်သင့်တယ်။ အကန့်အသတ်မရှိ အထွေထွေ သပိတ်ဆင်နွှဲဖို့ လယ်သမားတွေဟာ ကဏ္ဍအသီးသီး (ဓာတ်မြေဩဇာ နဲ့ ပေါင်းသတ်ဆေး ထုတ်လုပ်ရေး စက်ရုံတွေ၊ လယ်ယာသုံး စက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး စက်ရုံတွေ၊ ပို့ဆောင် ဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းတွေ၊ ဘဏ်နဲ့ အာမခံ ကုမ္ပဏီတွေ၊ လျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်ရေး စက်ရုံတွေ၊ ရေသန့် စက်ရုံတွေ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနဲ့ တခြားလုပ်ငန်းတွေ) က အလုပ်သမားတွေကို ပူးပေါင်းဖို့ ဖိတ်ခေါ်ရမယ်။

ဒီအထွေထွေ သပိတ်ကနေ လယ်ယာမြေ ဥပဒေအသစ်တွေကိုသာမက လူထုရန်သူ အစိုးရကိုလည်း ဖြိုဖျက် ပစ်နိုင်လိမ့်မယ်။ ဒါ့အပြင်၊ ဒီသပိတ်ကနေ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို မောင်းနှင်နေတာ ဘယ်သူတွေလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာကို ဖော်ထုတ်လာလိမ့်မယ်။ တကယ်တော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ရှင်သန်အောင်မောင်းနှင်နေတာ ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်တွေ၊ အကျင့်ပျက် နိုင်ငံရေးသမားတွေ၊ ဗျူရိုကရက်တွေနဲ့ ဇိမ်ခံအိမ်တော်ကြီးတွေထဲက အဆီအစ် အရင်းရှင်တွေ မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်သမားတွေနဲ့ လယ်သမားတွေပဲ။ ဒီသပိတ်က အရင်းရှင်စနစ်ကိုလည်း မေးခွန်းထုတ် လာလိမ့်မယ်။ တပြည်လုံးက အလုပ်သမားတွေကို သွေးစုပ်မှုအားလုံးရဲ့ အခြေခံက အရင်းရှင်စနစ်ပဲ။ သန်းပေါင်းများစွာသော လူထုကို ကော့ပရတ်တွေက သွေးစုပ်နေတယ်။ ဒါကို လက်မရွံ့ အစိုးရ ယန္တရားက အကာအကွယ် ပေးထားတယ်။ ဒီအခြေအနေကနေ လွတ်မြောက်ပြီး သန်းပေါင်းများစွာရဲ့ ဘဝ ပိုမို ကောင်းမွန်လာဖို့ ဆိုရှယ်လစ် စီမံကိန်း စီးပွားရေးစနစ်နဲ့ အစားထိုးရမယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဒီအချက်တွေကို တောင်းဆိုလိုက်တယ်။

- (၁) နရင်ဒရာမိုဒီနဲ့ အေမစ်ရှားတို့ ချက်ချင်းနှုတ်ထွက်ပေးရေး
- (၂) လယ်သမား၊ အလုပ်သမား ဆန့်ကျင်နှိပ်ကွပ်ရေး ဥပဒေအားလုံးကို ချက်ချင်း ဖျက်သိမ်းပေးရေး
- (၃) လယ်သမားတွေရဲ့ ကြွေးမြီအားလုံးကို ချက်ချင်း ပယ်ဖျက်ပေးရေး
- (၄) Jantar Mantar Delhi ကို ဝင်သိမ်းဖို့ ဒေလီက အလုပ်သမား၊

ကျောင်းသားနဲ့ လူငယ်တွေ အားလုံးက လယ်သမားတွေနဲ့ ပူးပေါင်းရမယ်။

- (၅) တရက်တာ သပိတ်မဟုတ်၊ တောင်းဆိုချက်တွေရတဲ့အထိ အကန့်အသတ်မရှိအထွေထွေ သပိတ်ဆင်နွှဲရေး။

မိုဒီအစိုးရကိုဖြိုချကြ
အိန္ဒိယလယ်သမားတိုက်ပွဲ အခွန်ရှည်ပါစေ
အလုပ်သမားနဲ့ လယ်သမား သွေးစည်းမှု တည်တံ့ပါစေ
အကန့်အသတ်မရှိ အထွေထွေ သပိတ် ဆင်နွှဲကြ
ကမ္ဘာ့ အလုပ်သမားထု သွေးစည်းကြ

Source: <https://www.marxist.com/india-farmers-strike-shut-down-the-government.htm>

မေဆန် (ဘာသာပြန်သည်)

ကျူးဘား တော်လှန်ရေး

Jorge Martin

မေဆန် မြန်မာပြန်သည်

Cuba: 40 years on, defend the gains of the revolution!

၁၉၉၉ခုနှစ်က Jorge Martín ရေးခဲ့တဲ့ Cuba: 40 yearson, defend the gains of the revolution! ကို ဘာသာပြန် ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့အနှစ် ၄၀၊ ၁၉၅၉ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှာ အထွေထွေသပိတ်ကြောင့် ကျူးဘားလူ့အဖွဲ့အစည်း တခုလုံး သွက်ချာပါဒလိုက်သွားပြီး အာဏာရှင် ဘတ်တစ်(စ်)တာကို တိုင်းပြည်ကနေ မောင်းထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဖီဒယ်ကက်(စ်)ထရိုနဲ့ အားနစ်(စ်)တို့ ချေပွေပေးရာတို့ ခေါင်းဆောင်တဲ့ “ဇူလိုင် (၂၆) လှုပ်ရှားမှု” ပြောက်ကျား တပ်ဖွဲ့တွေဟာ ရက်အနည်းငယ်အတွင်း ကျူးဘားမြို့တော် ဟမားနားကို ဝင်စီးနိုင်ခဲ့တယ်။ လူထုတရပ်လုံးက တခဲနက် ထောက်ခံကြိုဆိုခဲ့ကြတယ်။ ကျူးဘားတော်လှန်ရေး အောင်ပွဲဆင်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီတိုက်ပွဲရဲ့

လုပ်ငန်းစဉ်က ဘာဖြစ်ခဲ့သလဲ။ ဒီတော်လှန်ရေးရဲ့ လူမှုအခြေခံက ဘာလဲ။ ဒီပြဿနာတွေကို နားလည်နိုင်ဖို့ အတိတ်ကို တချက်ပြန်ကြည့်ရအောင်။
စပိန်ဟာ ကျူးဘားကို ၁၈၉၈ခုနှစ်မှာ လက်လွှတ်လိုက်ရတယ်။ တချိန်က ကိုလိုနီအင်အားကြီး တိုင်းပြည်ဖြစ်တဲ့ စပိန်ရဲ့ လက်ကျန် ကိုလိုနီတိုင်းပြည် အနည်းငယ်ထဲက ကျူးဘားကို လက်လွှတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ စပိန်က ကျူးဘားကို လက်လွှတ်လိုက်ရတယ်ပြောလို့ ကျူးဘားပြည်သူတွေ လွတ်လပ်ရေးရသွားပြီ မဆိုလိုဘူး။ ကျူးဘားကျွန်းကို ကိုလိုနီ အရှင်တယောက်ဆီကနေ နောက် ကိုလိုနီသမား တယောက်ဖြစ်တဲ့

ကျူးဘား အလုပ်သမား
 လူတန်းစားဟာ နယ်ချဲ့စနစ်ကို
 ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရာမှာ
 အရေးကြီး အခန်းကဏ္ဍကနေ
 နှစ်ပေါင်းများစွာ
 ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့တယ်။
 အလုပ်သမားထုရဲ့
 အကျိုးစီးပွားကို
 မြှင့်တင်နိုင်ရေး
 နှစ်ပေါင်းများစွာ
 တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတယ်။
 အလုပ်သမားထု
 ချီတက်ပွဲကြီးတွေ၊
 သပိတ်လှိုင်းလုံးကြီးတွေ
 အပြင်းအထန် ဆင်နွှဲ
 ခဲ့ကြတယ်။

အမေရိကန်ဆီ လွှဲပြောင်းလိုက်ခြင်းသာ
 ဖြစ်တယ်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်နောက် သုံးနှစ်ကြာအောင်
 အမေရိကန်က ကျူးဘားကို စစ်တပ်စွဲ
 သိမ်းပိုက်ထားပြီး၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ်နဲ့
 အုပ်စိုးခဲ့တယ်။ ကျူးဘားကျွန်းကို အမေရိကန်က
 အချိန်မရွေး စစ်ရေးအရ ဝင်စွက်ဖက်ပိုင်ခွင့်
 အတိအလင်း ခွင့်ပြုထားသော ပလက်(ထ်)
 ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေကို ဝါရှင်တန်က အတည်ပြုပြီး
 ၁၉၀၂ခုနှစ်မှာမှ ကျူးဘား သမ္မတနိုင်ငံအဖြစ်
 ကြေညာခဲ့တယ်။ နောက်ထပ်နှစ်ပေါင်း
 ၆၀ ကြာအောင် ကျူးဘားနိုင်ငံရေးကို
 အမေရိကန်က အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့တယ်။ (၁၉၀၆၊
 ၁၉၁၂၊ ၁၉၁၇၊ ၁၉၂၀၊ ၁၉၃၃) ခုနှစ်တွေမှာ
 အကြောင်းမျိုးမျိုးပြုပြီး အမေရိကန်က ကျူးဘားကျွန်းဆီ
 စစ်အင်အား အလုံးအရင်း ပို့လွှတ်ခဲ့တယ်။
 ကျူးဘားလူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ စီးပွားရေးဘဝကို
 အမေရိကန်ကသာ အဓိကခြယ်လှယ်
 အုပ်စိုးထားခဲ့တယ်။ ဒီကျွန်းရဲ့ အဓိက
 ငွေဝင်လမ်းက ကြံစိုက်ပျိုးရေး ဖြစ်တယ်။
 မြောက်ဘက်က အင်အားကြီး အိမ်နီးချင်းဆီ
 ဈေးကောင်းကောင်းနဲ့ တင်ပို့ရောင်းချကြတယ်။
 ကျူးဘားက သကြားစက်ရုံအများစုကို အမေရိကန်

အရင်းရှင် ကုမ္ပဏီတွေက ပိုင်ဆိုင်ထားတယ်။
 အလားတူပဲ၊ (လောင်စာဆီ၊ လျှပ်စစ်၊ တယ်လီဖုန်း စတဲ့
 စတဲ့) စီးပွားရေး အချက်အချာ ကဏ္ဍတွေကိုလည်း
 အမေရိကန် အရင်းရှင် ကုမ္ပဏီတွေကပဲ
 ပိုင်ဆိုင်ထားတယ်။ အမေရိကန်က ကျူးဘားကို
 ကိုလိုနီ ကျွန်ပြုရာမှာလည်း စပိန် ကိုလိုနီ
 စနစ်အောက်မှာ ရှိခဲ့တဲ့ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်အပေါ်မှာ
 အခြေခံထားတယ်။ မြေရှင်ကြီး လက်တဆုပ်စာကပဲ
 မြေယာအများစုကို လက်ဝယ်ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး
 လယ်သမားအများစုက မြေမဲ့ယာမဲ့ အလုပ်သမားဘဝ
 ရောက်နေရတဲ့ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုစနစ် ဖြစ်တယ်။
 ၀.၁%သာရှိတဲ့ လုပ်ခင်း (ပိုင်ရှင်) တွေက
 မြေယာစုစုပေါင်းရဲ့ ၂၀%ကို ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး၊
 လုပ်ခင်း ၃၉%က မြေယာစုစုပေါင်းရဲ့ ၃.၃%သာ
 ပိုင်ဆိုင်နေတယ်။ (လက်တဆုပ်စာကပဲ
 မြေယာအများကြီး ပိုင်ဆိုင်နေကြောင်း တွေ့ရမယ်။)
 ဒီအနေအထားမှာ နောက်ထပ် အကျိုးဖြစ်ထွန်းတဲ့
 အုပ်စုဆိုလို့ ပေါ်ထွန်းစ၊ အင်အားချိနဲ့နေသေးတဲ့
 ကျူးဘား ဘူဇာ လူတန်းစားပဲ ရှိတယ်။
 ကျူးဘား ဘူဇာ လူတန်းစားက အမေရိကန်
 လက်ခွဲကုမ္ပဏီတွေ မလုပ်တော့တဲ့
 ကဏ္ဍလေးတွေမှာပဲ ဝင်ထုတ်နိုင်ကြသေးတယ်။

အဲဒီကာလ ကျူးဘားလူထုရဲ့ လူနေမှုဘဝကတော့ စုတ်ပြတ်သတ်လို့။ ချောင်လည်တယ်ဆိုတဲ့ နှစ်တွေမှာကို အလုပ်လက်မဲ့ နှုန်းထားက ၂၅% ရှိတယ်။ ဆိုးရွားတဲ့ နှစ်တွေမှာဆို ၅၀% အထိ ရှိတယ်။ စာမတတ်သူ ဦးရေက ဒုန့်ဒေး။ နိုင်ငံသားတယောက် တနှစ်ပျမ်းမျှဝင်ငွေက ၃၁၂ ဒေါ်လာသာရှိတယ်။ (အမေရိကန်၊ ဒဲလဝယ် ပြည်နယ် မှာ ၂၂၇၉ ဒေါ်လာ ရှိခဲ့တာနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။)

ကျူးဘား အလုပ်သမား လူတန်းစားဟာ နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရာမှာ အရေးကြီး အခန်းကဏ္ဍကနေ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့တယ်။ အလုပ်သမားထုရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို မြှင့်တင်နိုင်ရေး နှစ်ပေါင်းများစွာ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတယ်။

အလုပ်သမားထု ချီတက်ပွဲကြီးတွေ၊ သ ပိတ် လို့ င်း လုံး ကြီးတွေ အပြင်းအထန် ဆင်နွှဲ ခဲ့ကြတယ်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွေမှာ လက်နက်ကိုင် အုံကြွမှုတွေ ဆင်နွှဲခဲ့ပြီး သကြားစက်ရုံတွေမှာ တော်လှန်ရေး ကောင်စီတွေ ထူထောင်ထားနိုင်ခဲ့တယ်။

အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ဒီတိုက်ပွဲတွေကြောင့် စစ်ဗိုလ်ချုပ် Machado ခေါင်းဆောင်တဲ့ အမေရိကန် ရုပ်သေးအစိုးရကို ဖြိုချနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီနောက်မှာ Fulgencio Batista ခေါင်းဆောင်ပြီး စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းခဲ့တယ်။

ကျူးဘား အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ တော်လှန်ရေး အင်အားကို အခြေပြုရမယ့်အစား ကျူးဘား ကွန်မြူနစ်ပါတီက စတာလင်ဝါဒ "အဆင့်သေ နှစ်ဆင့်" (Two-Stage) သဘောတရားကို ကိုင်စွဲခဲ့တယ်။ စတာလင်ဝါဒအရကွန်မြူနစ်ပါတီဟာ "နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး" အဆင့်ကို ပထမဆုံး ပြီးမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့ "တိုးတက်သော အမျိုးသား အရင်းရှင် လူတန်းစား" ဆိုတာနဲ့ မဟာမိတ် ပြုရလိမ့်မယ်။ ဒီအဆင့်ကို အောင်မြင်မှသာ ဆိုရှယ်လစ် တိုက်ပွဲကို စဉ်းစားကြရမယ်။ (၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံအပြီး ဗမာလက်ဝဲတွေက အဆင့် သုံးဆင့် ချမှတ်ခဲ့ကြပုံကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ပါ။ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးအဆင့်၊ ဒီမိုကရေစီရေးအဆင့်၊ ဆိုရှယ်လစ်ရေး အဆင့် ဆိုတဲ့ အဆင့်သေ သုံးဆင့် သဘောတရားကို စောကြောကြည့်ဖို့ စကားချပ်ပြောပါရစေ။ - ဘာသာပြန်သူ။) ဒီသဘောတရားဟာ ကျူးဘား မြေပြင် အခြေအနေနဲ့ လုံးဝကင်းကွာနေတယ်။ တကယ်တော့ စတာလင်ဝါဒဟာ ကိုလိုနီ တိုင်းပြည်တိုင်းက တကယ့် လူတန်းစား ဆက်နွှယ်ချက်တွေကနေ ကင်းကွာနေတယ်။ ကျူးဘား မြေရှင်ကြီးတွေနဲ့ ပေါ်ထွန်းစ ဘူဇာ လူတန်းစားဟာ အမေရိကန် အရင်းရှင်နယ်ချဲ့နဲ့

• စတာလင်ဝါဒ

ကျူးဘား အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ တော်လှန်ရေး အင်အားကို အခြေပြုရမယ့်အစား ကျူးဘား ကွန်မြူနစ်ပါတီက စတာလင်ဝါဒ "အဆင့်သေ နှစ်ဆင့်" (Two-Stage) သဘောတရားကို ကိုင်စွဲခဲ့တယ်။ စတာလင်ဝါဒအရကွန်မြူနစ်ပါတီဟာ "နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး" အဆင့်ကို ပထမဆုံး ပြီးမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့ "တိုးတက်သော အမျိုးသား အရင်းရှင် လူတန်းစား" ဆိုတာနဲ့ မဟာမိတ် ပြုရလိမ့်မယ်။ ဒီအဆင့်ကို အောင်မြင်မှသာ ဆိုရှယ်လစ် တိုက်ပွဲကို စဉ်းစားကြရမယ်။ (၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံအပြီး ဗမာလက်ဝဲတွေက အဆင့် သုံးဆင့် ချမှတ်ခဲ့ကြပုံကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ပါ။ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးအဆင့်၊ ဒီမိုကရေစီရေးအဆင့်၊ ဆိုရှယ်လစ်ရေး အဆင့် ဆိုတဲ့ အဆင့်သေ သုံးဆင့် သဘောတရားကို စောကြောကြည့်ဖို့ စကားချပ်ပြောပါရစေ။ - ဘာသာပြန်သူ။) ဒီသဘောတရားဟာ ကျူးဘား မြေပြင် အခြေအနေနဲ့ လုံးဝကင်းကွာနေတယ်။ တကယ်တော့ စတာလင်ဝါဒဟာ ကိုလိုနီ တိုင်းပြည်တိုင်းက တကယ့် လူတန်းစား ဆက်နွှယ်ချက်တွေကနေ ကင်းကွာနေတယ်။ ကျူးဘား မြေရှင်ကြီးတွေနဲ့ ပေါ်ထွန်းစ ဘူဇာ လူတန်းစားဟာ အမေရိကန် အရင်းရှင်နယ်ချဲ့နဲ့

တပူးတည်း ချည်နှောင်ထားပြီးသား ဖြစ်သလို အမေရိကန်နယ်ချဲ့ လက်ဝေခံလည်း ဖြစ်တယ်။ ကျူးဘား မြေရှင်ကြီးတွေနဲ့ ပေါ်ထွန်းစ ဘူဇာ လူတန်းစားမှာ ဘူဇာတော်လှန်ရေး တာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက် မရှိကြဘူး။ (မြေရှင်ကြီး စနစ်ဖျက်သိမ်းပြီး လယ်လုပ်သူလယ်ပိုင်ရေးအမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး စတာတွေဟာ ဘူဇာတော်လှန်ရေးက ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမယ့် အလုပ်တွေပဲ။) ဒီတာဝန်တွေကိုသာ ထမ်းဆောင်လိုက်မယ်ဆိုရင် နယ်ချဲ့ကိုအမှီပြုထားတဲ့ ကျူးဘား ဘူဇာလူတန်းစားနဲ့ မြေရှင်ကြီးတွေ ကိုယ့်သေတွင်း ကိုယ်တူးတာနဲ့ အတူတူပဲ ဖြစ်မယ်။)

ကျူးဘား ကွန်မြူနစ်ပါတီဟာ တကယ်မရှိတဲ့ "တိုးတက်သော အမျိုးသား အရင်းရှင်လူတန်းစား" ကို ရှာဖွေရင်း ဘတစ်(စ်)တကို အဲဒီလူတန်းစား ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တွေ့ရှိသွားပြီး ထောက်ခံအားပေးဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဘတစ်(စ်) တအာဏာ ရှင် စနစ်အောက်မှာ ကွန်မြူနစ်ပါတီကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုပေးခဲ့တယ်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်မှာ ကွန်မြူနစ်ပါတီက အစိုးရဝန်ကြီး ၂ နေရာတောင် ရရှိခဲ့တယ်။ စစ်အာဏာရှင် ဘတစ်(စ်)

လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင် လုပ်ငန်းကြီးတွေကြောင့် မရှုနိုင်
မကယ်နိုင်ဖြစ်လာတဲ့ အသေးစား လုပ်ငန်းရှင် ထောင်းပေါင်းများစွာ၊
ပြည်ပ အင်အားကြီး တိုင်းပြည်ရဲ့ ခြယ်လှယ်အုပ်စိုးမှုကို
မကျေမချမ်း ဖြစ်လာတဲ့ ကျောင်းသားတွေ၊ အမေရိကန် နယ်ချဲ့
ကျောထောက်နောက်ခံပြု မြေရှင်ကြီးတွေကြောင့် ဘဝပျက်လာတဲ့
မြေယာ အနည်းအကျဉ်းပိုင် လယ်သမားတွေဟာ တိုက်ပွဲထဲ
ပါလာခဲ့ကြတယ်။

တကို Grau San Martín ဦးဆောင်တဲ့ အရပ်သားအစိုးရနဲ့ အစားထိုးခဲ့တယ်။ တဖန် ၁၉၅၂ ခုနှစ်မှာ ဘတစ်(စ်)တာက ဒုတိယတချီ စစ်အာဏာသိမ်းလိုက်ပြန်တယ်။ တကယ့် အာဏာက အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမားနဲ့ ပြည်တွင်းက နယ်ချဲ့လက်ဝေခံတွေဆီမှာ ရှိနေပြီး ဖောက်ပြန်တဲ့ အရပ်သားအစိုးရတွေ၊ စစ်အာဏာသိမ်း အစိုးရတွေက တောက်လျှောက်အုပ်ချုပ်လာတဲ့အခါ ကျူးဘားပြည်သူတွေကြား မကျေမနပ်မှုတွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အမြစ်တွယ်လာခဲ့တယ်။ အရင်းရှင်ပေါက်စ (petit-bourgeois) လူတန်းစားကြားမှာကို မကျေမနပ်ဖြစ်မှုတွေ ပေါက်ဖွားလာတယ်။ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင် လုပ်ငန်းကြီးတွေကြောင့် မရှုနိုင် မကယ်နိုင်ဖြစ်လာတဲ့ အသေးစား လုပ်ငန်းရှင် ထောင်းပေါင်းများစွာ၊ ပြည်ပ အင်အားကြီး တိုင်းပြည်ရဲ့ ခြယ်လှယ်အုပ်စိုးမှုကို မကျေမချမ်း ဖြစ်လာတဲ့ ကျောင်းသားတွေ၊ အမေရိကန် နယ်ချဲ့ ကျောထောက်နောက်ခံပြု မြေရှင်ကြီးတွေကြောင့် ဘဝပျက်လာတဲ့ မြေယာ အနည်းအကျဉ်းပိုင် လယ်သမားတွေဟာ တိုက်ပွဲထဲ ပါလာခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၅၃ မှာ တိုးတက်သော ကျောင်းသားအစုနဲ့ ပညာတတ်အစုဟာ ကျူးဘားပြည်ရဲ့ လက်ရှိအနေအထားကို အဆုံးသတ်ပစ်ဖို့ တခုခု လုပ်ကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့ကြတယ်။ သူတို့စုရုံးရသမျှ နောက်လိုက်နောက်ပါ အနည်းငယ်နဲ့ ဇူလိုင် ၂၆ ရက်နေ့ မှာ Montcada စစ်တန်းလျားတွေကို စတင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီထဲမှာ ဖီဒယ်(လ်)ကပ်(စ်)ထရီနဲ့ သူ့ညီ ရာအူး(လ်)တို့လည်း ပါခဲ့တယ်။ သူတို့တတွေ ရုံးနိမ့်သွားပြီး အဖမ်းခံခဲ့ရတယ်။

ထောင်ကလွတ်တာနဲ့ မက်(စ်)ဆီကို သွားကြပြီး "ရူလိုင် (၂၆) လှုပ်ရှားမှု" ပြောက်ကျား တပ်ဖွဲ့တည်ဆောက်ရေးကို စောက်ချလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ကပ်(စ်)ထရီတို့ ပြောက်ကျားတပ်က ကျူးဘားပြည်တွင်းကို ၁၉၅၆မှာ ဝင်လာခဲ့ကြတယ်။ ဒီလှုပ်ရှားမှုရဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်က တော်လှန်သော အရင်းရှင်ပေါက်စ လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်တယ်။ ဒီလုပ်ငန်းစဉ်အရ မြေဧက ၁၁၀၀ အထက်ပိုင်ဆိုင်သူတွေကို လျော်ကြေးပေးပြီး မြေယာဝေခြမ်းရေး လုပ်မယ်၊ ပြည်တွင်းဈေးကွက် ကျယ်ပြန့်အားကောင်းလာစေဖို့ အလုပ်သမားထုအတွက် အမြတ်ဝေငှရေး အစီအစဉ် လုပ်ပေးမယ်၊ ကြံ့ထုတ်လုပ်ရေးကို အမေရိကန် လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်လုပ်ငန်းတွေ အုပ်စီးထားနိုင်အောင် စီစဉ်ထားတဲ့ ကိုတာ စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်မယ်။ "ရူလိုင် (၂၆) လှုပ်ရှားမှု" ၁၉၅၆ လုပ်ငန်းစဉ် ကြေညာချက်မှာ "ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းတွေ၊ အမျိုးသားရေးဝါဒနဲ့ လူမှုတရားမျှတရေး... ဂျက်ဖာဆန်ဝါဒ ဒီမိုကရေစီတို့ရဲ့ လမ်းညွှန်မှုအတိုင်း" လို့ ဖော်ပြထားတယ်။ ဒီလုပ်ငန်းစဉ် ကြေညာချက်မှာပဲ "တိုင်းပြည်ရဲ့ ကုန်ထုတ်အင်အားစု တိုးတက်လာစေရေး အရင်း နဲ့ လုပ်အားကြား သဟဇာတဖြစ်မှု၊ စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိတဲ့ အခြေအနေ" ကို ရည်ရွယ်ထားကြောင်း ဖော်ပြထားတယ်။

သုံးနှစ်ကြာ ပြောက်ကျားစစ်ကို သူရဲကောင်းပီသစွာ တိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ကျူးဘားလူထုရဲ့ တစ်နေ့ထက်ထက်ခံမှုကို ရခဲ့ကြတယ်။ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ရယ်၊ မြေရှင်ကြီးတွေရယ်နဲ့ တိုက်ရိုက်ချည်နှောင်ထားခံရတဲ့ လက်တဆုပ်စာ လူတန်းစားကတော့ ထောက်ခံအားပေးခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ဒီလှုပ်ရှားမှုရဲ့ အဓိက အခြေပြု အင်အားက ကျေးလက်နေ မြေမဲ့ယာမဲ့ လယ်သမားထုနဲ့ အသေးစား ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းရှင်လေးတွေ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ တခုတည်းသော လမ်းက မြေရှင်ကြီးတွေရဲ့ လက်ဝါးကြီးအုပ် သိမ်းပိုက်ထားမှုကို အကြမ်းဖက် ပြန်သိမ်းပိုက်ရေးပဲ။ လယ်သမားအများစုနဲ့ တည်ဆောက်ထားတဲ့ ဘတစ်(စ်)တစ်စပ်ဟာ ဒီတိုက်ပွဲအတွင်း မြန်မြန်ဆန်ဆန် ပြိုကွဲသွားခဲ့တယ်။ ၁၉၅၉ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှာ ကျူးဘားတပြည်လုံး အထွေထွေ သပိတ်ဆင်နွှဲဖို့ ကြေညာလိုက်တယ်။ ဘတစ်(စ်)တစ် ကျူးဘားကနေ တချိုးတည်း လစ်ပြေးရတော့တယ်။ ကပ်(စ်)ထရီရဲ့ ပြောက်ကျားတပ်တွေဟာ Santiago de Cuba ကို ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာခဲ့တယ်။ မကြာခင် ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပဲ Havana ကို ဝင်စီးနိုင်ခဲ့တယ်။ အစိုးရ အသစ်ကို ထူထောင်လိုက်တယ်။ အာဏာသိမ်းပြီးကာစက ကပ်(စ်)ထရီ အမေရိကန်ကို ချစ်ကြည်ရေး ခရီးသွားရင်း နျူးယော့ခံမှာ အခုလို ကြေညာခဲ့တယ်။ "ငါတို့ဟာ ကွန်မြူနစ်တွေ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို အတိအလင်း ပြောထားမယ်... ကျူးဘား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ပေးမယ့် ပုဂ္ဂလိက အရင်းရှင်တွေရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို တံခါးဖွင့်ကြိုဆိုလျက်ပါ။ ပြဿနာက တိုးတက်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ အကန့်အသတ်နဲ့သာ လုပ်မယ့် လုပ်ငန်းစဉ်သည်ပင် အမေရိကန် နယ်ချဲ့ အကျိုးစီးပွား၊ မြေရှင်ကြီးတွေရဲ့ အကျိုးစီးပွားနဲ့ ထိပ်တိုက်တိုးခဲ့ရတယ်။ တနည်းဆိုရရင် နယ်ချဲ့စနစ် ဗိုလ်ကျကြီးစိုးနေတဲ့ ကာလမှာ

ခေတ်နောက်ကျ တိုင်းပြည်တပြည်အတွင်း ဘူဇာ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်လောက် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည်ပင် အရင်းရှင်စနစ်နဲ့ နယ်ချဲ့စနစ်ကို တိုက်ရိုက်စိန်ခေါ်ရာ ရောက်တယ်။ ဒီအချက်ကို ၁၉၁၇ခုနှစ် ရပ်ရှားတော်လှန်ရေးက လက်တွေ့ အခိုင်အမာ သက်သေထူခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ ရပ်ရှားလို ခေတ်နောက်ကျတိုင်းပြည်တခုမှာ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကို အလုပ်သမား လူတန်းစားကသာ ဦးဆောင်ဆင်နွှဲနိုင်တယ်လို့ ဘော်ဂိုစပ်တွေက ပြတ်ပြတ်သားသား တင်ပြခဲ့တယ်။ (အဲဒီကာလမှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားက လူဦးရေရဲ့ ၁၀% မကျော်သေးဘူး။ အရေအတွက် နည်းခြင်းက အဓိကမကျဘူး။)

• ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေး

အလုပ်သမားလူတန်းစားဟာ တခြားအဖိနှိပ်ခံ လူတန်းစားတွေ (အထူးသဖြင့် လယ်သမားထု) ရဲ့ တပ်ဦးကနေ ဦးဆောင် အာဏာရယူပြီးတဲ့အခါ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးရဲ့ လုပ်ငန်းတွေကို တဆက်တည်း အကောင်အထည် ဖော်သွားလိမ့်မယ်။ ဒီလို ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးရဲ့ လုပ်ငန်းတွေကို တဆက်တည်း အကောင်အထည် ဖော်သွားမှသာ တော်လှန်ရေး အောင်သီးအောင်ပွင့်ကို ဆက်လက်ရှင်သန်စေနိုင်မယ်။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးဟာ နယ်ချဲ့ အကျိုးစီးပွားတွေကို တိုက်ရိုက်ထိပါးလာတဲ့အခါ တော်လှန်ရေး အောင်သီးအောင်ပွင့်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ဖို့ ရှေ့တန်းရောက် အရင်းရှင် တိုင်းပြည်တွေက အားကောင်းလှတဲ့ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ နိုင်ငံတကာ သွေးစည်းမှု အကူအညီကို ရယူဖို့လိုအပ်လာတယ်။ တော်လှန်ရေးဟာ တိုင်းပြည်တပြည်ထဲတင်မကပဲ နိုင်ငံတကာကို ပျံ့နှံ့သွားရမယ်။ (စတာလင်ဝါဒလို Socialism in one country လုပ်ရင် သေသွားမယ်။ မာ့ခ်စ်ဝါဒဟာ အင်တာနေရှင်နယ်ဝါဒ ဖြစ်တယ်။ - ဘာသာပြန်သူ) ကျူးဘားမှာ ကပ်(စ်)ထရီ အာဏာသိမ်းပြီး ကြုံတွေ့ရတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေက အထက်ပါ သဘောတရားကို အခိုင်အမာ အတည်ပြုပေးလိုက်တယ်။ (နယ်ချဲ့စနစ်အောက် ခေတ်နောက်ကျတဲ့ တိုင်းပြည်တွေမှာ အလုပ်သမား လူတန်းစားက တပ်ဦးကနေ ကျန်အဖိနှိပ်ခံ၊ သွေးစုပ်ခံ လူတန်းစားတွေကို ဦးဆောင်ပြီး အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကို ဆင်နွှဲရမယ်။ အာဏာသိမ်း (ဝါ) ပစ္စည်းမဲ့အာဏာရှင်စနစ် ထူထောင်ပြီး ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေး တာဝန်တွေကို တဆက်တည်း အကောင်အထည် ဖော်သွားရမယ်) ဆိုတဲ့ သဘောတရား မှန်ကန်ကြောင်း ပိုပြီး ထင်ရှားပေါ်လွင်သွားရတာက ကပ်(စ်)ထရီ ကိုယ်တိုင် ကနဦး သူ ရည်ရွယ်ထားတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် လုပ်ငန်းစဉ်ကို အခြေအနေအရ မဖြစ်မနေ အကောင်အထည် ဖော်လိုက်ရလို့ပဲ။ (တော်လှန်ရေးအပြီး ထူထောင်လိုက်တဲ့) အစိုးရအသစ်က မြေရှင်ကြီးတွေ (တချို့က အမေရိကန် ကုမ္ပဏီတွေ) ပိုင်တဲ့ မြေယာတွေကို စသိမ်းလိုက်တာနဲ့ မြေရှင်ကြီးတွေဘက်က တန်ပြန်ခုခံမှုတွေ လုပ်လာတယ်။ အမေရိကန် နယ်ချဲ့က မြေရှင်ကြီးတွေရဲ့ တန်ပြန်ခုခံမှုကို ထောက်ခံ ကူညီပေးတယ်။ တော်လှန်ရေးကြောင့် နီးကြား တက်ကြွနေတဲ့ လူထုကလည်း မြေရှင်ကြီးတွေ လက်ဝါးကြီးအုပ် သိမ်းပိုက်ထားတဲ့ မြေယာတွေ သိမ်းပိုက်ဖို့

အစိုးရကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဖိအားပေး တောင်းဆိုခဲ့ကြတယ်။ စက်ရုံတွေကို ဝင်သိမ်းကြတယ်။ သပိတ်တွေ ဆင်နွှဲကြတယ်။ ကျူးဘားကျွန်းပေါ်က (အမေရိကန် နယ်ချဲ့ပိုင်) လောင်စာဆီ ကုမ္ပဏီ သုံးခုက ရပ်ရှားကနေ ကျူးဘားဆီ တင်သွင်းလာတဲ့ လောင်စာဆီတွေကို မချက်နိုင်ကြောင်း ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြကြတဲ့ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွေမှာ ပဋိပက္ခ အထွတ်အထိပ်ကို ရောက်ခဲ့တယ်။ ကျူးဘား အစိုးရက ဝင်ရောက်ကိုင်တွယ်ခဲ့ရတယ်။ (အမေရိကန် နယ်ချဲ့ပိုင်) လောင်စာဆီ ကုမ္ပဏီ သုံးခုကို အစိုးရ ထိန်းချုပ်မှုအောက် ထားခဲ့တယ်။ ဒီအခါ အမေရိကန်က လက်တိုပြန်တဲ့ အနေနဲ့ ကျူးဘား သကြားတင်သွင်းမှု ကိုတာကို ဖြတ်တောက်ပစ်ခဲ့တယ်။ ရပ်ရှားက ဝယ်ယူခဲ့တယ်။ ဒီနောက်မှာ ကျူးဘား အစိုးရက လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေး ကုမ္ပဏီ၊ တယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီ၊ လောင်စာဆီချက်လုပ်ရေး စက်ရုံနဲ့ သကြားစက်ရုံတွေကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းခဲ့တယ်။ ကျူးဘားပြည်တွင်းက အမေရိကန် လက်ခွဲ ကုမ္ပဏီ အားလုံးကိုလည်း ပြည်သူပိုင်သိမ်းလိုက်တယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ကျူးဘားပြည်တွင်းက အကြီးဆုံး ကုမ္ပဏီတွေကိုလည်း ပြည်သူပိုင် သိမ်းခဲ့တယ်။ အမေရိကန်က ကျူးဘားနဲ့ ကုန်သွယ်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် လက်စားချေပြခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးကနေ တက်လာတဲ့ အစိုးရသစ်ကို အမေရိကန် အစိုးရက စစ်အင်အားသုံးပြီး ဖြိုချဖို့ ပြင်ဆင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ နှစ်နိုင်ငံကြားက သံရေးတမန်ရေး လုံးဝ ပြတ်စဲသွားခဲ့တယ်။ ကျနော်တို့ အထက်မှာ ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့သလိုပဲ ကပ်(စ်)ထရီနဲ့ သူရဲဘော်တွေမှာ ကျူးဘားပြည်တွင်း အရင်းရှင်စနစ်၊ မြေရှင်ကြီးစနစ်ကို အမြစ်ဖြတ်ဖို့ မရည်ရွယ်ခဲ့ဘူး။ အမေရိကန်နယ်ချဲ့ရဲ့ အမှားတွေ၊ ကျူးဘားလူထုရဲ့ ဖိအားတွေပေါင်းဆုံသွားပြီး ကုန်ထုတ်ပစ္စည်းတွေ ပြည်သူပိုင်သိမ်းတဲ့အဆင့် ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ အဓိကအကျဆုံးအချက်က အရင်းရှင်စနစ်အောက်မှာ ကျူးဘား လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲမှု ဘာတခုမှ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာပဲ။ နယ်ချဲ့စနစ်ခေတ်မှာ ကိုလိုနီဘဝ ရောက်နေတဲ့ တိုင်းပြည်လေးတွေအနေနဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကို မဖြိုဖျက်ဘဲ စစ်မှန်တဲ့ လွတ်လပ်ရေးကို မရနိုင်ဘူး။ ခေတ်နောက်ကျ တိုင်းပြည်အဖြစ်ကနေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာနိုင်ဘူး။ (အရင်းရှင်စနစ်ကို မထိပါးဝံ့ဘဲ နယ်ချဲ့နဲ့ စေ့စပ် အပေးအယူလုပ်ပြီး လွတ်လပ်ရေး ကြေညာခဲ့တဲ့ ဗမာပြည် ဒီကနေ့ ဘယ်အနေအထား ရောက်နေသလဲ သုံးသပ်ကြည့်ရင် ဒီအချက်ကို အထင်အရှားတွေ့ရမယ်။ ဘာသာပြန်သူ။)

• **အုပ်စိုးသူလူတန်းစားကို ဖြိုချ**

ဘတစ်(စ်)တကို ဖြိုချပစ်ရာမှာ ကျူးဘား ကွန်မြူနစ်ပါတီအနေနဲ့ ဘယ်နေရာကမှ ဟုတ်တိပတ်တိ မပါခဲ့ဘူး။ ကျူးဘား ကွန်မြူနစ်ပါတီရဲ့ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ဘော်ရီပစ် သဘောတရားနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် အဆင့်သေနစ်ဆင့် သဘောတရားမှာ အမြစ်တွယ်နေလို့ပဲ။ ကပ်(စ်)ထရီကိုတောင် ဂန်းစတား တယောက်အဖြစ် ကျူးဘား ကွန်မြူနစ်ပါတီက အပုပ်ချခဲ့တယ်။

(တော်လှန်ရေးအပြီး ထူထောင်လိုက်တဲ့) အစိုးရအသစ်ကို လူထုထောက်ခံမှု တခဲနက် ရှိခဲ့တယ် ဆိုတာ နည်းနည်းလေးမှ သံသယ ဖြစ်စရာမရှိဘူး။ အလုပ်သမား၊ စစ်သား နှစ်သိန်းလောက်ကို ပြည်သူ့စစ်တပ်အနေနဲ့ ထူထောင်ခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးကို ကာကွယ်ဖို့ ကော်မတီတွေ ကျေးရွာတိုင်း၊ ရပ်ကွက်တိုင်းမှာ ဖွဲ့စည်းထားခဲ့တယ်။ ဒီလို စုစည်းပြင်ဆင်ထားလို့ပဲ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဧပြီလထဲ စီအိုင်အေ စပွန်ဆာပေးထားတဲ့ ကျူးကျော် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုနဲ့ ရင်ဆိုင်ရတဲ့အခါ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာတဲ့ ရန်သူတပ်ကို အပြတ်အသတ် ချေမှုန်းပစ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အလုပ်သမား လူတန်းစား၊ လယ်သမား လူတန်းစားအနေနဲ့ သူတို့ဘဝမှာ ပထမဆုံး အကြိမ် ခုခံကာကွယ်စရာ၊ တိုက်ခိုက်စရာ၊ အသက်ပင်စတေးဖို့ရာ တစ်ခုခု ရှိခဲ့ပြီ။ (အလုပ်သမား၊ လယ်သမား လူတန်းစားတို့ရဲ့ ဘဝတွေကို လွတ်မြောက်စေမယ့် တော်လှန်ရေး အောင်သီးအောင်ပွင့်ကို အသက် သေချင်သေပါစေ ခုခံကာကွယ် တိုက်ခိုက်သွားဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုလိုပါ။)

တော်လှန်ရေးရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို လူတိုင်း မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ကျူးဘားတော်လှန်ရေးကို အဖိနှိပ်ခံလူထုက တခဲနက် ထောက်ခံခဲ့ကြတယ်။ လူထုရဲ့ လူနေမှု အဆင့်အတန်း အင်မတန် တိုးတက် မြင့်မား လာခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကောင်းဆုံး ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု စနစ်တွေထဲက တခုကို ကျူးဘားလူထု ခံစားလာရတယ်။ ဒီလို တော်လှန်ရေး အသီးအပွင့်တွေကို လူတိုင်း ထင်ထင်ရှားရှား မြင်တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ထိန်းချုပ်မောင်းနှင်မှု၊ စီးပွားရေးနဲ့ နိုင်ငံတော် အစိုးရယန္တရားကို အလုပ်သမားထုက ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စီမံအုပ်ချုပ်မှု ရှိမနေရင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဘူး။ ပျူရိုကရေစီ အားကောင်းလာပြီး အုပ်ချုပ်မှု အလွဲအမှားတွေ မလွဲမသွေ ပေါ်ထွက်လာမယ်။ ဒါဟာ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု ပြိုကွဲသွားရခြင်းကနေ ထုတ်နှုတ်ယူရမယ့် အရေးကြီးဆုံး သင်ခန်းစာတွေထဲက တခုချက်ပဲ။

အစိုးရအသစ် ဘယ်လို အာဏာရယူခဲ့သလဲ ဆိုတဲ့အချက်က ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အစိုးရအသစ် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်မှုကို ပုံသွန်းလောင်းပေးတယ်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားဟာ ကုန်ထုတ်ဖြစ်စဉ်အတွင်း သူရောက်နေတဲ့ အနေအထား၊ အလုပ်ခွင် အခြေအနေတွေကြောင့် collectivist အမြင် ရယူ<https://www.marxist.com/2020-01-08-11-44-38.htm>

၁၉၉၉ခုနှစ်က Jorge Martín ရေးခဲ့တဲ့ Cuba: 40 years on, defend the gains of the revolution! ကို ဘာသာပြန် ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ တခုတည်းသော လူတန်းစားပဲ။ ရုရှား တော်လှန်ရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်းမှာ သိန်းနဲ့ချီတဲ့ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ စစ်သားတွေဟာ ဆိုဗီယက်တွေ၊ တော်လှန်ရေး ကော်မတီတွေကနေ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို လေ့ကျင့် သင်ကြားခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ဘဝတွေကို သူတို့ကိုယ်တိုင် မောင်းနှင်ဖို့လည်း ယုံကြည်မှုတွေ ရခဲ့ကြတယ်။

ဒါပေမယ့် ကျူးဘားတော်လှန်ရေးကိုတော့ လက်တဆုပ်စာ ပညာတတ်တွေက ဦးဆောင်ခဲ့ကြတယ်။ တိုက်ပွဲ ဖြစ်စဉ်အတွင်းမှာလည်း အရေးကြီးတဲ့ အခန်းကဏ္ဍတွေမှာ လူနည်းစုကပဲ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့တယ်။ လူထုက ဒုတိယ နေရာကသာ ပါဝင်ခဲ့ကြတယ်။ တော်လှန်ရေး အပြီးမှာလည်း ဒီအခြေအနေအတိုင်းပဲ ဆက်ရှိနေတယ်။ ကျူးဘားမှာ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတွေကို လက်နပ်တပ်ဆင်ထားတဲ့ စစ်တပ်နဲ့

တော်လှန်ရေး ကော်မတီတွေတော့ ရှိပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် ဒီအလုပ်သမား၊ လယ်သမား လူတန်းစားက သူတို့ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်ရတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ အထက်က ဆုံးဖြတ်ထားသမျှ နာခံ လုပ်ဆောင်ရုံမျှသာ ဖြစ်နေတယ်။ သိန်းနဲ့ချီတဲ့ လူတွေက အထက်က ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ မိန့်ခွန်းတွေ စုနားထောင်ရုံသာ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ကိုယ်တိုင် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ပါဝင် ဆုံးဖြတ် လုပ်ကိုင်ရတာမျိုးမဟုတ်ဘူး။

ကျူးဘားအစိုးရက အရင်းရှင်စနစ်ကို ဖြိုချတဲ့အချိန်မှာ သူနမူနာယူရတာက ၁၉၁၇ခုနှစ်က ရုရှား ဆိုဗီယက် ဒီမိုကရေစီ မဟုတ်တော့ဘူး။ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ထိန်းချုပ်မှုအားလုံးကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းပြီးတာ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်တဲ့ ၁၉၆၁ ရုရှားကို နမူနာယူရတာ ဖြစ်နေတယ်။ ၁၉၆၅ မှာ ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ထူထောင်ခဲ့ပြီး ပါတီရဲ့ ပထမကွန်ဂရက်ကို ဆယ်နှစ်ကြာ ၁၉၇၅ ကျမှ လုပ်နိုင်ခဲ့တာကို ကြည့်ရင်ပဲ ဒီအချက်ကို တွေ့ရမယ်။

• ရှားပါးပြတ်လပ်မှု

(အလုပ်သမားလူတန်းစား) ဒီမိုကရေစီ ကင်းမဲ့မှုနဲ့ (အမေရိကန်

နယ်ချဲ့ရဲ့ ကုန်သွယ်ရေး ပိတ်ပင်မှုကြောင့်) အခြေခံ စားသောက်ကုန်တွေ ရှားပါးပြတ်လပ်မှု ဖြစ်လာတဲ့အခါ မျိုးဆက်သစ် လူငယ်တွေကြား သံသယတွေ တိုးပွားလာတယ်။ မြေရှင်ကြီးစနစ်နဲ့ နယ်ချဲ့စနစ်ရဲ့ ဗိုလ်ကျသွေးစုပ်မှုဒဏ် ကောင်းကောင်းကြီး ခံခဲ့ရတဲ့ လူကြီးတွေကတော့ အစိုးရကို သစ္စာစောင့်သိကြတယ်။ အိမ်နီးချင်း တိုင်းပြည်တွေကို တချက်စောင်းငဲ့ ကြည့်လိုက်တာနဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကိုသာ ပြန်ရောက်သွားရင် သူတို့ဘဝတွေ ဘယ်လိုဖြစ်သွားမယ်ဆိုတာ ဘဝနဲ့ရင်း သိထားကြတယ်။

တကမ္ဘာလုံးက ဆိုရှယ်လစ်တွေမှာ ကျူးဘားတော်လှန်ရေးကို အမေရိကန် နယ်ချဲ့ မဖျက်စီးနိုင်အောင် ခုခံ ကာကွယ်ရမယ့် တာဝန်ရှိနေတယ်။ အလားတူပဲ ဥရောပ အရင်းရှင်စနစ်က ကျူးဘားကို တတိတိချင်း အရင်းရှင် စနစ် အသက်သွင်းလာတာကိုလည်း ဆန့်ကျင် တိုက်ဖျက်သွားရမယ့် တာဝန်ရှိတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ စစ်မှန်တဲ့ အလုပ်သမား လူတန်းစား ဒီမိုကရေစီမရှိဘဲ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ကြောင်း ရှင်းပြရမယ်။ ဒါ့အပြင် ကျူးဘား ကျွန်းတကျွန်းတည်းမှာပဲ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို မတည်ဆောက်နိုင်ကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောရမယ်။ ကျူးဘား တော်လှန်ရေး အောင်သီးအောင်ပွင့်တွေကို ကာကွယ်ဖို့ အကောင်းဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်ကတော့ ငါတို့တိုင်းပြည်တွေမှာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခြင်းပဲ။

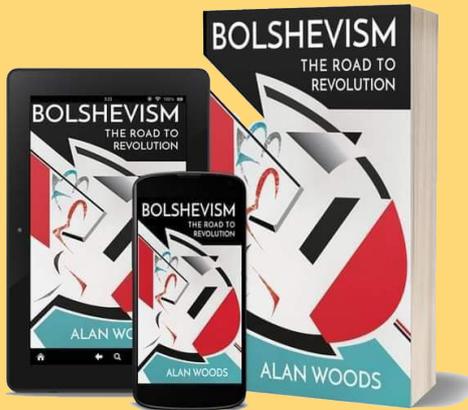
မေဆန် မြန်မာပြန်သည်
(၁.၁.၂၀၂၀)

Bolshevism: The Road To Revolution

မြေယာနဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်

[ဒီကဏ္ဍမှာ ALAN WOODS ရေးသားပြုစုတဲ့ BOLSHEVISM: THE ROAD TO REVOLUTION စာအုပ်ကို အခန်းဆက် ဘာသာပြန် ဖော်ပြနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။]

ဒီစာအုပ်ရဲ့ အဖွင့်စာတမ်းကိုဘာသာပြန် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ အောက်ပါ လင့်ခ်(စ်)ကနေဒေါင်းလုတ်ဆွဲ ဖတ်နိုင်ပါတယ်။ LINK -https://www.mediafire.com/file/mz8goxh-jhiqvbot/bolshevik_revolution.pdf/file

ဒီကာလမှာ နရော့နစ်(စ်) လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အကြွင်းအကျန်တွေက မြို့ပြမှာ အလံအသစ်ထောင်ပြီး သူတို့အင်အားကို ပြန်စုဖို့ အားထုတ်နေကြတယ်။ Zemlya i Volya ကို ၁၈၇၆ မှာ နတန်ဆန်း(စ်)၊ အလန်ဇန်းဒါး မိခေးလော့(ပ်)နဲ့ ရော့(ရ်) ပလက်ခနော့(ပ်)တို့က ထူထောင်ခဲ့ကြတယ်။ မြေအောက်အဖွဲ့အစည်းအသစ်ကို လူနည်းနည်းပဲပါသော ရွေးကောက်ခံ အမှုဆောင် ကော်မတီတစ်ခုရဲ့ အထွေထွေ ကောင်စီက ဦးဆောင်တယ်။ သူတို့အောက်မှာ လယ်သမား ကဏ္ဍ၊ အလုပ်သမား ကဏ္ဍ၊ လူငယ် (ကျောင်းသား) ကဏ္ဍ ရှိတယ်။ ဒါ့အပြင် တိုးတက်မှုတစ်ခုအနေနဲ့ "အစိုးရအရာရှိတွေ လက်လွတ်စပယ် လုပ်ဆောင်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်ကာကွယ်ဖို့" လက်နက်ကိုင် အင်အား တစ်ခုဖြစ်တဲ့ 'တစ်စည်းတစ်လုံးမရှိခြင်း ကဏ္ဍ'လည်း ရှိတယ်။ Zemlya i Volya ရဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို 'လယ်သမား ဆိုရှယ်လစ်စနစ်' ဆိုတဲ့ ရှုပ်တိရှုပ်ထွေး အယူအဆအပေါ် အခြေခံထားတယ်။ မြေယာအားလုံးကို လယ်သမားတွေဆီ လွှဲအပ်ရမယ်၊ ရပ်ရှား အင်ပိုင်ယာရဲ့ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကို ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် ပေးရမယ် လို့ ဆိုထားတယ်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ လယ်သမား ဘုံအဖွဲ့တွေကို အခြေပြုပြီး ရပ်ရှား လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လည်ပတ်ရမယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ဒီလုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးကို သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်စနစ် တော်လှန်ဖြိုချရေး အဓိက ရည်မှန်းချက်ရဲ့ လက်အောက်ခံအဖြစ် ထားရမယ်။ ဘုရင်စနစ် တော်လှန်ဖြိုချရေးကို "ဖြစ်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံး" အကောင်အထည်ဖော်ရမယ်။ အရင်းရှင်စနစ် ဖွံ့ဖြိုးမှုက လယ်သမား ဘုံအဖွဲ့ကို လှိုက်စားနေတာ အချိန်မီ တားဆီးရမယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆကြောင့် ဒီရည်မှန်းချက်ကို အမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ခိုင်းခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် (စတာလင်ဝါဒီတွေ ပြောနေတဲ့) 'တိုင်းပြည်တစ်ခုအတွင်း ဆိုရှယ်လစ်စနစ် တည်ဆောက်ခြင်း' အယူအဆကို အမှန်တကယ် စတင်ဖော်ထုတ်သူတွေဟာ နရော့နစ်(စ်)တွေပဲ။ နရော့နစ်(စ်)တွေက လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အရင်းရှင်စနစ်ရဲ့ တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားစရာ ရက်စက်မှုတွေကနေ ကယ်တင်ဖို့ကြိုးစားခဲ့တယ်။ ဒီလိုကယ်တင်ဖို့ တစ်ထူးခြားတယ်လို့ ထင်ကြတဲ့ ရပ်ရှား လယ်သမားထုနဲ့ လယ်သမား လူထုလူတန်းစား အဖွဲ့အစည်းတွေကို အခြေခံပြီး ရပ်ရှား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် 'သမိုင်း ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ အထူးလမ်းကြောင်း' အယူအဆကို နရော့နစ်(စ်)တွေ ဖော်ထုတ်တင်ပြကြတယ်။

၁၈၇၆ ဒီဇင်ဘာ ၆ ရက်နေ့မှာ လူဦးရေ ၅၀၀ လောက်ပါဝင်တဲ့ ဥပဒေပ ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခု

လုပ်ခဲ့တယ်။ ကျောင်းသား အများစု ပါဝင်တယ်။ ကဇန်ဘုရားကျောင်းကြီးမှာ စုဝေးကြပြီး “မြေယာနဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်” ကို တောင်းဆိုရင်း “ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေး အစွန့်ရှည်ပါစေ” လို့ ဟစ်ကြွေးခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီဆန္ဒပြပွဲမှာ George Plekhanov ဆိုတဲ့ အသက် ၂၁ နှစ်အရွယ် ကျောင်းသားတစ်ဦး မိန့်ခွန်းပြောခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ တော်လှန်ရေး ပန်ကြားချက်ဟာ ပလက်ခနော့(ပ်) ကို မြေအောက် တော်လှန်ရေးသမားဘဝ၊ ပြည်ပမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ခိုလှုံနေရတဲ့ ဘဝဆီ ဦးတည်သွားစေခဲ့တယ်။ ပလက်ခနော့ကို ၁၈၅၅ ခုနှစ်မှာ တမ်းဘော့(ပ်)က မင်းမျိုးစိုးနွယ် မိသားစုတစ်ခုမှာ မွေးဖွားခဲ့တယ်။ သူ့နဲ့ခေတ်ပြိုင်မျိုးဆက် တော်တော်များများလိုပဲ ပလက်ခနော့(ပ်)လည်း ဘယ်လင်စကီ၊ ဒိုဘရိုလျူဘော့(ပ်)နဲ့ ချာနီရှက်စကီးတို့လို ရပ်ရှား ဒီမိုကရက် စာရေးဆရာကြီးတွေရဲ့ လက်ရာတွေကို ကနဦး ဖတ်ရှုခဲ့ရတယ်။ ဆယ်ကျော်သက်ဘဝမှာပဲ နရော့နစ်(စ်) လှုပ်ရှားမှုထဲ ဝင်ပါခဲ့တယ်။ ဖမ်းစီးခံ ရဲဘော်တွေ ပြန်ကယ်ထုတ်ခြင်းနဲ့ အစိုးရ သူလိုပဲ သုတ်သင်ခြင်းလို အန္တရာယ်များတဲ့ စစ်ဆင်ရေးတွေမှာ သူပါခဲ့ဖူးတယ်။ အကြိမ်ကြိမ် အဖမ်းခံခဲ့ရပေမယ့် ဇာဘုရင့် ပါးကွက်သားတွေလက်ကနေ လွတ်အောင် ရုန်းနိုင်ခဲ့တယ်။

အင်မတန် ရဲတင်းတဲ့ မိန့်ခွန်းကို ပြောပြီးတဲ့နောက် ပလက်ခနော့(ပ်)တယောက် ပြည်ပကို ထွက်ပြေး ခိုလှုံခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းဟာ အတော်ကြီးမားခဲ့တယ်။ သူမရှိပေမယ့် သူ့ကို Zemlya i Volya ‘အခြေခံ အင်အားစု’ရဲ့ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးကောက်ထားခဲ့ကြတယ်။ ၁၈၇၇ ခုနှစ် ရပ်ရှားကိုပြန်လာတော့ နောင်မှာ ရပ်ရှား မာ့(က်စ်) ဝါဒစတင်အုတ်မြစ်ချသူ ဖြစ်လာမယ့် ပလက်ခနော့(ပ်) တယောက် မြေအောက်ဘဝမှာ ငတ်ငတ် ပြတ်ပြတ်နဲ့ နေခဲ့ရတယ်။ ညတိုင် ခေါင်းအုံးအောက် ထားလေ့ရှိတဲ့ ပစ္စတို တလက်ကိုကိုင်၊ သံလက်သီးကို စွပ်ပြီး ဖော်ဂါအနိမ့်ပိုင်းဒေသက ဆရာတော့(ပ်)အရပ်ကို သူ့သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီဒေသမှာပဲ Zemlya i Volya ရဲ့ ‘အလုပ်သမား ကဏ္ဍ’မှာ သူ့ကို တာဝန်ပေးခဲ့ကြတယ်။ စက်ရုံအလုပ်သမားတွေနဲ့ တရင်းတနီး ဆက်ဆံလိုက်ရတဲ့ လူငယ်တယောက်ရဲ့ အတွေ့အကြုံဟာ သူ့အတွေးအခေါ်ကို အများကြီး သက်ရောက်မှု ရှိသွားခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ပလက်ခနော့(ပ်)ကို နရော့နစ်(စ်)တွေရဲ့ ဆန္ဒစွဲတွေနဲ့ လမ်းခွဲထွက်နိုင်အောင် ကူညီပေးခဲ့တယ်။ မာ့(က်စ်)ဝါဒဆီ လမ်းကြောင်းတွေ သွားအောင် အထောက်အပံ့ပြုခဲ့တယ်။

၁၈၇၇ ခု ဒီဇင်ဘာလထဲမှာ Vasilevsky ကျွန်းပေါ်က လက်နက်စက်ရုံတစ်ခုရဲ့ ယမ်းမှုန့် စတိုခန်းထဲ ပေါက်ကွဲမှု တစ်ခုဖြစ်ပြီး အလုပ်သမား ၆ ဦး သေဆုံးခဲ့ရတယ်။ အလုပ်သမား အတော်များများ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသွားခဲ့တယ်။ အလုပ်သမားတွေရဲ့ စာပဒဟာ လူထုဆန္ဒပြပွဲတစ်ခု ဖြစ်သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီစာပဒ အင်အားပြပွဲကြီးမှာ ဖတ်ကြားဖို့ ပလက်ခနော့(ပ်)က ကြေညာချက်တစ်စောင် ရေးခဲ့တယ်။ ဒီကြေညာချက်ကို အခုလို အဆုံးသတ်ထားတယ် -

“အလုပ်သမားထုကြီးခင်ဗျား၊ ဒီကနေ့ဟာ အကြောင်းတရားကို နားလည်ဖို့ အချိန်ဖြစ်တယ်။ ဘယ်သူ့ဆီကမှ စောင့်မကူညီခြင်းကို ငဲ့လင့်နေလို့ မရပါဘူး။ အထက်တန်းစားတွေဆီကလည်း မမျှော်လင့်ပါနဲ့။ လယ်သမားတွေဟာ အထက်တန်းစားတွေဆီက အကူအညီကို အချိန်အတော်ကြာ မျှော်လင့်နေခဲ့တယ်။ တကယ်တမ်း သူတို့ရသွားခဲ့တာက ဖုန်းဆိုးမြေတွေ၊ ကြီးလေးလှတဲ့ အခွန်အခတွေပါပဲ။ အရင်ကထက်တောင် ပိုဆိုးနေပါသေးတယ်။ မြို့ပြက ခင်ဗျားတို့ အလုပ်သမားတွေကော ဒီအခြေအနေကို အမြဲတမ်း သည်းခံနေဦးမှာလား။” (ယင်း၊ စာ ၅၄၈)

ကြေညာစာတမ်းရေးသူကိုယ်တိုင် (သို့) တခြားသူအားလုံး မျှော်လင့်ထားတာထက် ပိုစောပြီး အလုပ်သမားထုရဲ့ တုံ့ပြန်ချက်ကို ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ရပ်ရှား-တူရကီစစ်ပွဲ(၁၈၇၇-၇၈) ကနေ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စီးပွားရေး အတက်ကာလမှာ တစ်ခုမှ မကြုံဖူးအောင် သပိတ်တွေပေါက်ကွဲထွက်နိုင်မယ့် ရေခဲမြေခဲတွေ ဖန်တီးပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီကာလ သပိတ်တွေကို အလုပ်သမား လူတန်းစားထဲမှာ အထုထောင်းအခံရဆုံး၊ သွေးစုပ်အခံရဆုံး အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်တဲ့ အထည်ချုပ် အလုပ်သမားတွေက ခေါင်းဆောင်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တယ်။ အဖိနှိပ်ခံရဆုံး၊ လှုပ်လှုပ်ခတ်ခတ် အဖြစ်ဆုံး အထည်ချုပ် အလုပ်သမားထုဟာ သတ္တု စက်ရုံတွေက တပ်သားကြီးတွေထက် ပိုစောပြီး ရှေ့တန်းက ထွက်တိုက်ခဲ့တာ နောက်ဆုံးအကြိမ် မဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်သမားထုဟာ ကျောင်းသားတွေဆီက အကူအညီ တောင်းခံခဲ့တယ်။ အလုပ်သမား-တော်လှန်ရေးသမားတွေက ကြားခံအဖြစ် ဆက်သွယ်ပေးခဲ့တယ်။

Zemlya i Volya အလုပ်သမားကဏ္ဍရဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော ပလက်ခနော့(ပ်)ဟာ ဒီလှုပ်ရှားမှုရဲ့ ပွဲကိုင်နေရာ

ရောက်နေခဲ့တယ်။ ကံမကောင်းစွာပဲ နရော့နစ်(စ်)တွေဟာ အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုကို ဘာဆက်လုပ်ရမှန်း မသိကြဘူး။ သူတို့တည်ဆောက်ထားတဲ့ စကြာဝဠာ ပုံစံခွက်ထဲမှာ အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုကို အလေးအနက်ထား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ခြင်း မရှိဘူး။ ၂နှစ်အတွင်း စိန့်ပီတာစဘတ်မှာ သပိတ်တိုက်ပွဲ ၂၆ ခု ရှိခဲ့တယ်။ သပိတ် လှိုင်းလုံးကြီး အားကောင်းခဲ့တဲ့ ၁၈၉၀ ခုနှစ်များမတိုင်ခင်အထိ ဒီလောက် များပြားတဲ့ သပိတ်တိုက်ပွဲတွေ မရှိခဲ့ဘူး။ ဒီသပိတ်တိုက်ပွဲတွေမှာ မြောက်ပိုင်း သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်တွေက အရေးကြီး အခန်းကဏ္ဍကနေ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ ၁၈၇၉ ခုနှစ် အစောပိုင်း လတွေရောက်တော့ မြောက်ပိုင်း သမဂ္ဂ အားအကောင်းဆုံး အဆင့်ကို ရောက်ခဲ့တယ်။ စည်းရုံး စုစည်းပြီး အလုပ်သမား ၂၀၀ နဲ့ နောက်ထပ် အရံအင်အား ၂၀၀ ရှိနေပြီ။ ဒီအင်အားတွေကို စက်ရုံအသီးသီးမှာ အသေအချာ ဖြန့်ကျက်ထားတယ်။ သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် အလုပ်သမားတွေကို ဗဟိုဦးစီး အဖွဲ့နဲ့ ချိတ်ဆက်ထားတယ်။ အလုပ်သမား လေ့လာရေးအစုတွေမှာ စာကြည့်တိုက်တခုတောင် ရှိခဲ့တယ်။ မြေအောက် အစုတွေကြား ဂရုတစိုက် ခွဲဝေဖတ်ကြတယ်။ သမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင် မဟုတ်တဲ့ အလုပ်သမားတွေတောင် စာကြည့်တိုက်ကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုခဲ့ကြတယ်။ အရင်းအမြစ် ကြွယ်ဝတဲ့ ခယ်(လ်)တူရင်က မြေအောက် ပုံနှိပ်တိုက်တခု ထောင်ခဲ့တယ်။ အော့(ဘ်)နော်စကီးက ဝါဆောမှာရှိတဲ့ အလုပ်သမား အစုတခုနဲ့ သဘောတူညီမှုတွေ ရခဲ့တယ်။ ပလက်ခနော့(စ်) အားရဝမ်းသာ ပြောခဲ့သလိုပဲ “ရုရှား အလုပ်သမားတွေနဲ့ ပိုးလစ်(ရှ်) အလုပ်သမားတွေကြား မိတ်ဖက်ဆက်ဆံရေး ထူထောင်နိုင်ခြင်းရဲ့ ပထမဆုံး နမူနာ” ဖြစ်တယ်။ (ယင်း၊ စာ ၅၅၆)

ဒါပေမယ့် ‘အလုပ်သမားထုရဲ့ လင်းအရက်’ ဂျာနယ်ကို တရားမဝင် ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေပြီး သိပ်မကြာခင် လ ပိုင်းအတွင်းမှာပဲ ရဲတပ်ဖွဲ့က သမဂ္ဂ ပုံနှိပ်တိုက်ကို ဝင်ရောက်ဖျက်စီးခဲ့တယ်။ သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်အများစု အဖမ်းခံခဲ့ရပြီး အလုပ်ကြမ်း နဲ့ ထောင်ဒဏ်တွေ ချမှတ်ခံခဲ့ရတယ်။ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခံခဲ့ရတယ်။ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ခိုင်မာအားကောင်းသော ပထမဆုံး အဖွဲ့အစည်း ဖြိုခွဲခံလိုက်ရခြင်းရဲ့ အကျိုးဆက်က အင်မတန် ဆိုးရွားခဲ့တယ်။ ခယ်(လ်)တူရင် နဲ့ တခြား သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်တွေဟာ အဆိုးမြင်

နိဂုံးချုပ်ချက်တွေ ဆွဲယူပြီး အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေး ဝါဒဘက် ကူးသွားခဲ့တယ်။ **အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒရောဂါကို အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုအတွင်းက ဆွဲနှုတ်ပစ်ဖို့ နောက်ဆယ်နှစ် အချိန်ယူခဲ့ရတယ်။ စတေးစရာမလိုဘဲ မရေတွက်နိုင်အောင် စတေးခဲ့ရတယ်။**

ရုရှား တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုဟာ ကနဦးကတည်းက နှစ်ခြမ်း ကွဲနေခဲ့တယ်။ ‘ပညာတတ်တွေ’ နဲ့ ‘သူပုန်တွေ’ ဆိုပြီး နှစ်လိုင်းကွဲနေခဲ့တယ်။ အကြမ်းဖျင်းဆိုရရင် ‘ပညာတတ်တွေ’ရဲ့ လိုင်းကို Lavrov က ကိုယ်စားပြုထားပြီး ‘သူပုန်တွေ’ရဲ့ လိုင်းကို ဘာကူနှင့်က ကိုယ်စားပြုထားတယ်။ ‘လူထုဆီချီတက်ကြ’ လှုပ်ရှားမှု အရေးနိမ့်သွားတဲ့ အခါအဲဒီအင်အားစုနှစ်ခုလည်း ပြောင်ကွဲထွက်သွားခဲ့တယ်။ ၁၈၇၄-၇၅ ကာလမှာ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား ထောင် ပေါင်းများစွာ ရှိခဲ့တယ်။ အစိုးရကို အံတုရင်ဆိုင်ခဲ့လို့ လူငယ်အမြောက်အမြား သူတို့ရဲ့ လွတ်လပ်မှုတွေ ဆုံးရှုံးခဲ့ ရတယ်။ တချို့တွေကို နောက်ပိုင်းမှာ ခံဝန်ထိုးခိုင်းပြီး ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့တယ်။ သူတို့ကို မျက်စိဒေါက်ထောက် ကြည့် နေခဲ့တယ်။ တခြားအကျဉ်းသားတွေကိုကျ ဆိုက်ဘေးရီးယားကို နယ်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့တယ်။ ကျန်လူတွေကတော့ ခုံ ရုံးတင် အစစ်ခံရဖို့ စောင့်စားရင်း ထောင်ထဲမှာပဲ ပြုန်းတီးသွားခဲ့တယ်။ အဖမ်းမခံရဘဲ လွတ်လပ်နေပြီး တက်ကြွ နေသေးတဲ့ သူတချို့က ကျေးလက်ကို ပြန်သွားဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီတချို့တော့ ကျောင်းဆရာအဖြစ်/ ဆရာဝန်အဖြစ် သွားကြခြင်းဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ အချိန်တွေ၊ စွမ်းပကားတွေကို နိမ့်နိမ့်ချချနဲ့ ပညာဖြန့်ဝေခြင်း အလုပ်မှာပဲ အားစိုက်လုပ်ကိုင်ရင်း အချိန်အခါကောင်းကို စောင့်ဖို့ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တခြားသူတွေကတော့ ‘လယ်သမားထုက ဝီဒီအရကို တော်လှန်ရေးဆန်တယ်’ ဆိုတဲ့ ဘာကူနှင့်ရဲ့ သီအိုရီ မှားကြောင်း သဘောပေါက် သွားတဲ့အခါ လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ လမ်းကြောင်းတခု ရှာဖွေကြရမယ်လို့ နားလည်သွားခဲ့တယ်။

Zemlya i Volya ဟာ လူထု အဖွဲ့အစည်းကြီးတခု မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ဒါဇင်အနည်းငယ်ပဲ အင်အားရှိခဲ့တယ်။ အများစုက ကျောင်းသားတွေနဲ့ ပညာတတ် လူငယ်တွေ။ အသက် ၂၀ ကျော် ၃၀ ဝန်းကျင် လူငယ်တွေ။ ဒါပေမယ့် ပြိုကွဲမယ့် မျိုးစေ့တွေ ကနဦးကတည်းက ရှိနေခဲ့တယ်။ လပ်(စ်)ရော့(စ်)

ထောက်ခံသူတွေက ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ဝါဒဖြန့်ချိတဲ့ နည်းနဲ့ “လူထုကို အမြင်ကျယ်လာအောင် လုပ်ပေးဖို့” ကြံဆခဲ့တယ်။ “ငါတို့က လူထုရဲ့ စိတ်ခံစားချက်ကို ဆွပေး ဖို့ မဟုတ်ဘူး၊ သူတို့ကိုယ်တိုင် သိမြင်လာအောင် လုပ်ပေးရမှာ”လို့ လုပ်(ပ်)ရော(ပ်)က ငြင်းချက်ထုတ်ခဲ့တယ်။ (ယင်း၊ စာ ၅၅၆)။ လယ်သမားတွေကို ဝါဒဖြန့်တဲ့နည်းနဲ့ လူထု လှုပ်ရှားမှုဖြစ်လာအောင် အသည်းအသန် ကြိုးစား ခဲ့ပေမယ့် မအောင်မြင်တော့ ဘာကုန်ဝါဒကို ပြောင်းပြန်လှန်ပစ်လိုက်တဲ့ သီအိုရီအသစ်တခု ထွက်ပေါ်လာတယ်။ နရော့နစ်(စ်)တွေထဲက တချို့ဟာ ‘နိုင်ငံရေး အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်း မလိုအပ်ဘူးလို့ ငြင်းပယ်’ခဲ့ရာ ကနေ ၁၈၀ ဒီဂရီပြောင်းသွားပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု တင်းကြပ်လွန်းတဲ့ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေး လျှို့ဝှက် အဖွဲ့ အစည်းတခုကို ထူထောင်ခဲ့ကြတယ်။ Narodnaya Volya လို့ နာမည်တွင်ပါတယ်။ ‘လက်တွေ့လုပ်ပြုပြီး ဝါဒ ဖြန့်တဲ့နည်း’ နဲ့ လူထု တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုကြီး ပေါ်လာအောင် လှုပ်နှိုးပေးဖို့ ရည်ရွယ်ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။

(၂၀၂၁ နွေဦး တော်လှန်ရေး ပြိုကွဲသွားပြီ ဖြစ်တဲ့ ဒီကနေ့ ဗမာပြည်မှာလည်း ဒီလို အယူအဆတွေ အားကောင်း လာတယ်။ လက်တွေ့လုပ်ပြုပြီး ဝါဒဖြန့်တဲ့နည်း ‘propaganda of deed’ နဲ့ တော်လှန်ရေးကို လုပ်ယူဖို့ ကြိုးစား လာကြတယ်။ ရုရှားနရော့နစ်စ်တွေလိုပဲတဦးချင်းလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရေးတွေ ‘လက်တွေ့ လုပ်ပြုပြီး’ လူထုကို ဝါဒဖြန့်ပြကြတယ်။ ဥပမာ၊ ဗားကရာချောက်နားက ရဲကင်းကို သေနတ်နဲ့ လှမ်းပစ်တဲ့ ဗီဒီယိုဖိုင် ရိုက်ထားပြီး လူမှု ကွန်ယက်ကနေ လူထုကြား ‘ဝါဒဖြန့်ပြတယ်’။ အွန်လိုင်းပေါ်က လူထုကလည်း အားတက်သရော လက်ခုပ်တီး ပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲသလို လက်တွေ့လုပ်ပြုပြီး ဝါဒဖြန့်ပေမယ့် လူထုကိုယ်တိုင် တော်လှန်အံ့ကြွမှုကြီး ဖြစ်မ လာခဲ့ဘူး။ အဲဒီလူငယ်တွေသာ အဖမ်းခံ၊ နှိပ်စက်ခံလိုက်ရတယ်။ အလားတူ ဖြစ်ရပ်တွေ၊ ဥပမာတွေ အများကြီး ရှိ နေပါပြီ။ ဒီလိုနည်းတွေနဲ့ လူထု တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုကို ဖန်တီးလုပ်ယူလို့ မရကြောင်း သမိုင်း သက်သေတွေ အမြောက်အမြား ရှိခဲ့ပြီးသား ဖြစ်ပါတယ်။ သမိုင်းကို မသိလေတော့ ဒါတွေကို အသစ်အဆန်းလို့ ထင်နေကြတယ်။ လက်တွေ့ လုပ်ပြုပြီး ဝါဒဖြန့်လိုက်ရင် လူထု အံ့ကြွမှုကြီး ဖြစ်လာမယ်လို့ သူတို့ထင်ထားသလို ဖြစ်မလာခဲ့ရုံမက counter-productive တောင် ဖြစ်သွားသေးတယ်။ အဲဒီလို နည်းလမ်းတွေ

ကျင့်သုံးတဲ့ လူငယ် အမြောက်အမြား ပြုန်းတီးကုန်သလို လူထုအပေါ် နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဖိနှိပ်မှုလည်း ပိုကြီးမားလာတယ်။ ဒါ့အပြင် ဒီလို နည်းလမ်းတွေ အောင်မြင်လေ လူထုက မိမိတို့ကိုယ်တိုင် self-organization လုပ်ရမယ်၊ လူထုရဲ့ strength ကို အားကိုးပြီး တိုက် ရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို လစ်လျူရှုသွားလေ ဖြစ်မယ်။ လူထုကိုယ်တိုင် အံ့ကြွပုန်ကန်သူ ဖြစ်မလာဘဲ လူထုက အဲဒီ ‘သူရဲကောင်းကြီးတွေ’ကို လက်နက်ဝယ်ပေးဖို့ safe house ရှာပေးဖို့ ငွေထည့်ရသူနေရာ ရောက်သွားစေတယ်။ သူတို့ မစ်ရှင်အောင်မြင်ရင် လက်ခုပ်တီးပေးရသူ၊ သူတို့ မစ်ရှင်ကျရှုံးရင် ပူဆွေးရသူဖြစ်သွားစေတယ်။ တနည်းအားဖြင့် လူထု တော်လှန်ရေး ဖြစ်မလာစေဘဲ လူထုကို passive spectators ဖြစ်သွားစေတယ်။) ဘာသာပြန်သူ မှတ်ချက်။

ရုရှား-တူရကီစစ်ပွဲမှာ ရုရှား ဇာဘုရင့်ဘက်က မရှုမလှ အရေးနိမ့်ခဲ့တယ်။ ဒီစစ်ရေး ရှုံးနိမ့်မှုဟာ ဇာဘုရင်စနစ် ယိုယွင်းပျက်စီးနေခြင်းကို ပြတ်ပြတ်ထင်ထင် မီးမောင်းထိုးပြခဲ့တယ်။ အတိုက်အခံ အင်အားစုကို မျှော်လင့်ချက် ရှိသွားစေခဲ့တယ်။ Narodnaya Volya ခေါင်းဆောင်တွေက သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်စနစ်ကို အကြမ်းဖက်လုပ်ကြံရေး နည်းနဲ့ တချီတည်း ထိုးစစ်ဆင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီလို ထိုးစစ်ဖွင့်လိုက်ရင် လူထု သူပုန်ထအောင် ‘အထက် ကနေ’ လှုပ်နှိုးပေးနိုင်မယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ လူငယ်အလွှာတချို့က ဆက်သည်းမခံနိုင်တော့ဘူး။ Narodnaya Volya အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင် ဖြစ်လာမယ့် Zhelyabov ရဲ့ စကားတွေက ဒီအခြေအနေ တစုံလုံးကို အနှစ်ချုပ် ပေးထားတယ် - “သမိုင်း ရွေ့လျားမှုက နှေးကွေးလွန်းတယ်။ တွန်းပေးဖို့ လိုနေတယ်။ တွန်းအားမရှိရင် တိုင်းပြည်တခုလုံး ပျက်စီး သွားလိမ့်မယ်။ လစ်ဘရယ်တွေ ဘာမှ မလုပ်ရသေးခင် တိုင်းပြည်က ကျေပြုန်းတော့မယ်။”

“ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတခုဆိုရင်ကော”
“ကောင်းပါတယ်”

“ဟုတ်ပြီ၊ ခင်ဗျားက ဘာလိုချင်တာလဲ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း အလုပ်လုပ်ချင်တာလား ဒါမှမဟုတ် သမိုင်းကို တွန်းပေး ချင်တာလား”

“ဟာသပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး၊ ကျုပ်တို့က သမိုင်းကို တွန်းတင်ချင်နေတာ”။ (Quoted in D. Footman, Red Prelude, p. 87.)

ဒီစာလေးကြောင်းဟာ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒနဲ့ လစ်ဘရယ်ဝါဒကြားက ဆက်နွယ်မှုကို အထင်အရှား

ပြနေ တယ်။ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးသမားတွေမှာ ကိုယ်ပိုင် လွတ်လပ်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်မရှိဘူး။ သူတို့ တောင်းဆိုချက် တွေ ပိုအားကောင်းအောင် အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးသမားတွေအပေါ် အားပြုထားကြတဲ့ လစ်ဘရယ်တွေဆီက အတွေးအခေါ်တွေ ငှားသုံးခဲ့ကြတယ်။

၁၈၇၇ ခုနှစ် ဆောင်းဦးကာလမှာ လူငယ် ၂၀၀ လောက်ကို 'လူထုဆီ ချီတက်ခဲ့တဲ့' ပြစ်မှုအတွက် ခုံးရုံးတင်ခဲ့ကြ တယ်။ ခုံးရုံးတင် မစစ်ဆေးခင် သုံးနှစ် ချုပ်နှောင်ခံထားရပြီးသား။ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားတွေကို ထောင်ဝါဒတွေ ထောင်အာဏာပိုင်တွေက နှိပ်စက်တဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေလည်း မနည်းမနော ရှိခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးသမားတွေအဖို့ အကျဉ်းကျနေသူတွေ ခံနေရတဲ့ စနစ်တကျ ညည်းပန်းမှုတွေ၊ စစ်ကြောနှိပ်စက်မှုတွေ၊ အရှက်ခွဲခံရခြင်းတွေဟာ ဘယ်လိုမှ ဆက်သည့်မခံနိုင်စရာ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ၁၈၇၇ ဇူလိုင်မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုတစ်ခုကြောင့် လူ အများ ခံပြင်း ဒေါသထွက်ခဲ့ရတယ်။ ရုံးမတင်ရသေးသူတွေကို ချုပ်နှောင်ထားတဲ့ အကျဉ်းဌာနကို နာမည်ဆိုးနဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ ဝိတစ်ဘတ် ရဲချုပ် Trepov ရောက်လာချိန်မှာ Bogolyubov ဆိုတဲ့ လူငယ် 'နိုင်ငံရေးသမား' တဦး က မတ်တပ်မရပ်ဘဲ အာဏာဖိဆန်ခဲ့တယ်။ ထရီပို(စ်) အမိန့်နဲ့ အဲဒီလူငယ်ကို ကြာပွတ်နဲ့ အချက် ၁၀၀ ရိုက် ခဲ့တယ်။ ၁၈၇၈ ဇန်နဝါရီမှာ Vera Zasulich ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးငယ်တဦးက ထရီပို(စ်)ကို ပစ်သတ်လိုက်ချိန်မှာ အမျိုးအကွေ့တခုကို ရောက်သွားခဲ့တယ်။ သူမဘာသာ ကြိုတင်စီမံကိန်းချပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ ဒီလုပ်ရပ်ဟာ နိုင်ငံ ရေး အကျဉ်းသားတွေကို ညည်းပန်း နှိပ်စက်ခဲ့လို့ လက်တုံ့ပြန်လိုက်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဇာဆူးလစ်(ချ်) ဖြစ်ရပ်အပြီး မှာ 'လက်တွေ့လုပ်ပြပြီး ဝါဒဖြန့်ရေး' လိုင်းဘက် ကူးပြောင်းခြင်းကို ဘယ်လိုမှ ဟန့်တားလို့ မရတော့။ တရားသူ ကြီးက သူမကို အပြစ်မရှိဘူးလို့ စီရင်ချက်ချခဲ့တယ်။ ဒီလို စီရင်ချက် ချလိမ့်မယ်လို့ ဘယ်သူမှ ထင်မထားခဲ့ဘူး။ အဲဒီအချိန်ကစလို့ လက်တွေ့လုပ်ပြပြီး ဝါဒဖြန့်ချိရေး လိုင်းဘက်ကို ရောက်ကုန်ကြတယ်။

အစပိုင်းမှာတော့ အကြမ်းနည်း အသုံးပြုခြင်းကို ထောင်ချခံထားရတဲ့ ရဲဘော်တွေ ကယ်ထုတ်ဖို့၊ ရဲထောက်လှမ်း ရေးတွေ ရှင်းပစ်ဖို့နဲ့ အာဏာပိုင်တွေ အကြမ်းဖက် နှိပ်ကွပ်လာရင် ခုခံကာကွယ်ဖို့လောက်ပဲ

ရည်ရွယ်ထားခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒမှာ သူ့ကိုယ်ပိုင် လော့ဂျစ်ရှိတယ်။ အချိန်တိုလေးအတွင်းမှာပဲ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေး ရူးသွပ်သူတွေက အဖွဲ့အစည်းကို အပိုင်စီးသွားခဲ့တယ်။ ကနဦးကတည်းက 'နည်းဗျူဟာ အသစ်' အပေါ် သံသယတွေ ရှိခဲ့ကြတယ်။ ပါတီရဲ့ တရားဝင် ဂျာနယ်မှာ ဝေဖန်သံတွေ ထွက်လာခဲ့တယ် -

လုပ်သားထုကြီးလွတ်မြောက်ရေးကိုဒီ(အကြမ်းဖက်လုပ်ကြံရေး) လမ်းကြောင်းကနေ မရောက်နိုင်ဘူးဆိုတာ ငါတို့စွဲမြဲနေရမယ်။ လူမှုစနစ်ကို အခြေခံကနေ ဆန့်ကျင် တိုက်ပွဲဝင်ခြင်းနဲ့ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒ ဘာမှ မဆိုင်ဘူး။ လူတန်းစား တရပ်ကပဲ လူတန်းစား တရပ်ကို ဆန့်ကျင် တော်လှန်နိုင်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် ငါတို့ အင်အား အများစုဟာ လူထုကြားမှာ အလုပ်လုပ်ကြရမယ်။

(Quoted in J. Martov, Obshchestvennoe i Umstvennoe Techeniye v Rossii 1870-1905, p. 44.)

နည်းဗျူဟာ အသစ်ကို ကျင့်သုံးလာတဲ့အခါ လှုပ်ရှားမှုအတွင်း နှစ်ခြမ်း ကွဲထွက်သွားခဲ့တယ်။ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေး အင်အားစုနဲ့ လပ်(စ်)ရှော့(စ်)ရဲ့ နောက်လိုက် အင်အားစုဆိုပြီး နှစ်ခြမ်း ကွဲထွက်သွားခဲ့တယ်။ လပ်(စ်) ရှော့(စ်)တို့ အင်အားစုက လူထုကြား ရေရှည်မြှုပ်နှံ ပြင်ဆင်ထားရေးနဲ့ သဘောတရား ဖြန့်ချိရေးကို ပိုလိုလားကြ တယ်။ တကယ့် လက်တွေ့မှာကျ လပ်(စ်)ရှော့(စ်) တို့ လမ်းကြောင်းက တော်လှန်ရေးဝါဒကနေ ဝေးကွာသွားပြီး 'နည်းနည်းချင်း' 'လုပ်နိုင်တာလေးတွေ' လုပ်သွားရင်း တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်သွားရေး လမ်းကြောင်း ဖြစ်နေတယ်။ ရယ်ဒီကယ် ပိုဆန်တဲ့ နရော့နစ် အခြမ်းက အရာခပ်သိမ်းကို ကျည်ဆံ နဲ့ နိုင်ထရိုကလစ်စရင်း 'တော်လှန်ရေး ဓာတု ဗေဒ' အပေါ် ပုံအောထားဖို့ ပြင်ဆင်ထားချိန်မှာ နရော့နစ် လက်ယာဂိုဏ်းက လစ်ဘရယ်ဝါဒနဲ့ ခွဲမရအောင် ဖြစ် လာတယ်။

ဒီဘက်ခေတ်မှာ ခေတ်သစ် အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒတွေက ရှေး နရော့နစ်ကြီးတွေနဲ့ သူတို့နဲ့ မတူကြောင်း ခွဲခြားပြဖို့ ကြိုးစားလာကြတယ်။ နရော့နစ်(စ်) အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒတွေက တဦးချင်း လုပ်ကြံရေးဝါဒကို ယုံကြည်တယ်။ လူထု လှုပ်ရှားမှုနေရာမှာ သူတို့ကိုယ်တိုင် အစားထိုးဖို့ ကြိုးစားတယ်လို့ ခေတ်သစ် အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒတွေက ဆိုကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေ့ခေတ် 'လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး AS' ဒါမှမဟုတ် မြို့ပြ ပြောက်ကျား ထောက်ခံသူတွေက သူတို့ကိုယ်သူတို့ လူထု တိုက်ပွဲရဲ့ လက်နက်ကိုင် တောင်ပံအဖြစ် မြင်ကြ တယ်။ သူတို့ရည်ရွယ်ချက်က လူထု လှုပ်ရှားမှုကြီး

ပေါက်ကွဲလာအောင် ဖောက်ခွဲပေးဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် နရော့နစ်(စ်)တွေကလည်း သူတို့ဘာသာ တိုက်ပွဲဝင်နေရုံနဲ့ လုံလောက်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုလို့ ဘယ်တုန်းကမှ အဆို မပြုခဲ့ဘူး။ နရော့နစ်(စ်)တွေ ထုတ်ဖော်ထားတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က လယ်သမားထုကို အခြေခံပြီး လူထု လှုပ်ရှား မှုကြီး တစ်ခုကို လှုံ့ဆော်ပေးဖို့သာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို လူထု လှုပ်ရှားမှုကြီးကနေ နိုင်ငံတော်ကို ဖြိုချပစ်ပြီး ဆိုရှယ် လစ်စနစ် ထူထောင်သွားဖို့ ရည်ရွယ်ခဲ့ကြတယ်။ နရော့နစ်(စ်)တွေရဲ့ ရည်မှန်းချက်ကလည်း ဂုဏ်ရောင် ထွန်းပြောင်သော စံနမူနာတွေ လုပ်ပြပြီး လူထု လှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ခုကို 'ဖောက်ခွဲပေးဖို့'သာ ရည်ရွယ်ခဲ့တယ်။

သို့သော်လည်း နိုင်ငံရေးမှာ ကိုယ်ပိုင် လော့ဂျစ်ရှိတယ်။ နရော့နစ်(စ်)တွေ လူထုနာမည်နဲ့ ထုတ်သမျှ ပန်ကြားချက် အားလုံးဟာ အဲဒီလူထုရဲ့ တော်လှန်ရေး စွမ်းအင်အပေါ် သူတို့ ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့နေတဲ့အချက်ကို ဖုံးဖိပေးထားတဲ့ အကာအရံတစ်ခုသာ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ရာစုနှစ်တစ်ခုကျော်က ရုရှားမှာ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒကို တရားထူထောင် ပေးဖို့ တင်လာတဲ့ ငြင်းချက်တွေဟာ ဒီကနေ့ခေတ် 'မြို့ပြပြောက်ကျား'အုပ်စုတွေ ပြောလေ့ရှိတဲ့ ငြင်းချက်တွေနဲ့ အတော်တူနေတယ်။ "လူထု လှုပ်ရှားမှုကို ငါတို့ လိုလားတယ် ဒါပေမယ့် နိုင်ငံတော်က သိပ်ကို အားကြီးလွန်း တယ်"၊ အစရှိတဲ့ ငြင်းချက်တွေ။ ဒါ့ကြောင့် အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒီ Morozov က အတိအလင်း ပြောခဲ့တယ်

"ရုရှားရဲ့ ခေတ်ပြိုင် လူမှုဘဝကို လေ့လာကြည့်ရင် အခုလို နိဂုံးချုပ်ချက်ရသွားမယ် - အစိုးရရဲ့ လက်လွတ်စပယ် လုပ်ဆောင်ချက်တွေ၊ အကြမ်းဖက်မှုတွေကြောင့် လူထုကိုယ်စားပြုသော ဘယ်လို လှုပ်ရှားမှုမျိုးမှ လုပ်လို့မရဘူး။ စည်းရုံးရေးလုပ်ရအောင်လည်း လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တွေ၊ စာနယ်ဇင်း လွတ်လပ်ခွင့်တွေ တစ်ခုမှ မရှိ ဘူး။ အကျိုးဆက်ကတော့ တပ်ဦးမှာရှိနေတဲ့ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတွေအဖို့ ပထမဆုံးနဲ့ အရေးအကြီးဆုံးက လက် ရှိ အစိုးရစနစ်ကို အဆုံးသစ်ပစ်ရေး ဖြစ်တယ်။ အစိုးရကို ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ဆိုရင် လက်နက်ကိုင် တိုက်ဖို့ကလွဲ ပြီး တခြားနည်းမရှိပေ။ ဒါ့ကြောင့် ငါတို့ဟာ လွတ်လပ်သော အင်စတီကျူးရှင်းတွေ ရရှိလာတဲ့ အချိန်အထိ ဝီလျံ တဲ(လ်) ပုံစံအတိုင်း ပုန်ကန်သွားရလိမ့်မယ်။ လွတ်လပ်သော အင်စတီကျူးရှင်းတွေ အသက်ဝင်လာတဲ့ အခါမှသာ နိုင်ငံရေး ပြဿနာတွေ၊ လူမှု ပြဿနာတွေကို

စာနယ်ဇင်းတွေထဲမှာ အတားအဆီးမရှိ ဆွေးနွေးနိုင်မယ်။ လူထု စည်းဝေးပွဲတွေမှာ အဟန့်အတား မရှိ ဆွေးနွေးနိုင်မယ်။ လူထုကို အမှန်တကယ် ကိုယ်စားပြုသူတွေက ဆုံးဖြတ် ချက်တွေ ချနိုင်မယ်။ (Quoted in S.H. Baron, Plekhanov, p. 56, my emphasis.)

နရော့နစ်(စ်)တွေဟာ သတ္တိကောင်းကြတယ် ဒါပေမယ့် လမ်းမှားနေတဲ့ စိတ်ဝါဒီတွေ ဖြစ်တယ်။ နရော့နစ်(စ်)တွေ ဟာ နာမည်ဆိုးနဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ စစ်ကြော နှိပ်စက်သူတွေ၊ ဖိနှိပ်ရေး လုပ်ရပ်တွေအတွက် တာဝန်ရှိတဲ့ ရဲချုပ်တွေ၊ အလားတူ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုပဲ ပစ်မှတ်အဖြစ် ကန့်သတ်ထားကြတယ်။ မကြာခင်ဆိုသလိုပဲ နရော့နစ်(စ်)တွေက ရဲလက် အဖမ်းခံလိုက်ကြပြီးတည်ဆဲလူ့အဖွဲ့အစည်းယိုယွင်းပျက်စီးနေပုံကို ဖွင့်ချဖို့ တရားခွင့်တွေကို ပလက် ဖောင်းတစ်ခုအနေနဲ့ အသုံးချခဲ့ကြတယ်။ နရော့နစ်(စ်)တွေဟာ အမျိုးသမီးနဲ့ ကလေးငယ်တွေကို သတ်ဖြတ်ဖို့ ဝံ့ မထောင်ခဲ့ဘူး။ သာမန် အောက်ခြေစစ်သားတွေကိုတောင် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်တာမျိုး မလုပ်ခဲ့ဘူး။ လက်နက်ရဖို့ ရဲ တဦးတလေကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်တာမျိုးလည်း အတော်ရှားပါတယ်။ သို့သော်လည်း ဒီလိုတွေရှိပေမယ့် သူတို့ရဲ့ နည်းနာတွေဟာ လုံးဝ မမှန်ပါဘူး။ ဆန့်ကျင်ဖက် အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေပဲ ရှိခဲ့တယ်။ ဒီနည်းနာတွေကို မာ(က်စ်)ဝါဒီတွေက ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုတ်ချခဲ့ကြတယ်။

မြို့ပြပြောက်ကျား 'ခေတ်သစ်' သီအိုရီတွေဟာ တကယ်တမ်းကျ မာ(က်စ်)ဝါဒမတိုင်ခင်က ရုရှား အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒီတွေရဲ့ အယူအဆတွေကို ပုံပျက်ပန်းပျက် ထပ်ကျော့ထားခြင်းသာ ဖြစ်တယ်။ အတော်တော့ ရယ် စရာကောင်းသား၊ တသီးပုဂ္ဂလ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒကို တရစပ် တိုက်ပွဲဆင်ပြီးမှ ရုရှား မာ(က်စ်)ဝါဒ မွေးဖွားလာခဲ့ရတယ် ဆိုတာကို 'မာ(က်စ်)-လီနင်ဝါဒီတွေ'လို့ မကြာခင် ပြောလေ့ရှိသူတွေ နည်းနည်းလေးမှ နား မလည်ကြဘူး။ ရုရှား မာ(က်စ်)ဝါဒီတွေက အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒီတွေကို 'ပုံးကိုင်းထားတဲ့ လစ်ဘရယ်တွေ' လို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။ လစ်ဘရယ် ဖခင်တွေက 'လူထု'နာမည်နဲ့ စကားပြောကြတယ်။ ဒါပေမယ့် လူထုဟာ လူ့အဖွဲ့ အစည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး တာဝန်တွေ ထမ်းဆောင်နိုင်လောက်အောင် အသိဉာဏ်မရှိဘူးလို့ ယူဆကြတယ်။ လူထုရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို နှစ်အနည်းငယ်ကြာတိုင်း မဲထည့်ပေးရတဲ့ အပြုခံအနေအထားအထိ လျော့ချထားကြ တယ်။ လူထုက မဲထည့်ပေးပြီးသွားရင် လွှတ်တော်ထဲက လစ်ဘရယ်တွေ သူတို့အလုပ် သူတို့လုပ်နေတာကို ကြည့် နေရုံပဲ။ လစ်ဘရယ်တွေရဲ့ သားတွေ သမီးတွေကျ

လွှတ်တော်ကိုအလေးမထားတာပဲရှိတယ်။လစ်ဘရယ်တွေရဲ့ သားသမီးတွေက တော်လှန်ရေးအတွက် ရပ်တည်ကြတယ်။ 'လူထု'အတွက် ရပ်တည်ကြတယ်။ တခုပဲရှိတယ်။ လူ ထုက အသိဉာဏ်မရှိတော့ သူတို့ကို နားမလည်ကြဘူး။ ဒါ့ကြောင့် လစ်ဘရယ်တွေရဲ့ သားသမီးတွေက ဝံ့တွေ၊ ပစ္စတိုတွေနဲ့ အလုပ်လုပ်ရသော 'တော်လှန်ရေး ဓာတုဗေဒ'ကိုသာ ရွေးလိုက်ရတယ်။ **ရှေ့မျိုးဆက် လစ်ဘရယ် တွေလိုပဲ လူထုရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို ဘေးကရပ်ကြည့်သူတွေအဖြစ် လျှော့ချလိုက်ကြတယ်။** လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တော်လှန် ပြောင်းလဲရေးဆိုတာ အလုပ်သမား လူတန်းစားကိုယ်တိုင် သိစိတ်ရှိရှိ လုပ်ဆောင်ခြင်းလို့ မှာ(ကပ်)ဝါဒ က မြင်ပါတယ်။ **အလုပ်သမား လူတန်းစားက သူတို့ရဲ့ကိုယ်ပိုင်အင်အားကို ကောင်းကောင်းနားလည်လာအောင် သိစိတ် မြှင့်တင်ပေးတယ်ဆိုရင် တိုးတက်တာပဲ။ အလုပ်သမား လူတန်းစားက သူတို့ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို ကောင်း ကောင်းနားမလည်နိုင်အောင် သိစိတ်ကို နှိမ်ပေးတယ်ဆိုရင် ဖောက်ပြန်တာပဲ။ ဒီရုထောင့်ကကြည့်ရင် တသီးပုဂ္ဂလ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒဟာ အင်မတန် ဖောက်ပြန်နေတယ်။** ဒါ့ကြောင့် တသီးပုဂ္ဂလ အကြမ်းဖက်လုပ် ကြံရေးဝါဒ ပေါ်လစီတခု အောင်မြင်တိုင်း လူထုအရေးတော်ပုံကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်နစ်နာစေတယ်။ နိုင်ငံရေး မှာ ဖြတ်လမ်းနည်း ရှာဖွေကြိုးစားရင် ပျက်ဆီးခြင်းကပ်ဆိုက်တော့တာပဲ။တသီးပု ဂ္ဂလ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေး ဝါဒလုပ်ရပ်တခုအကြီးအကျယ် အောင်မြင်မှု ရသွားတယ်ဆိုရင် အလုပ်သမားထုက ဘယ်လိုမျိုး ကောက်ချက် တွေ ဆွဲကုန်မလဲ။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ သပိတ်တိုက်ပွဲတွေနဲ့ တခြား လူထု လှုပ်ရှားမှုကြီးတွေမှာ ပါဝင်ခြင်း၊ သဘောတရား ဖြန့်ချိခြင်း၊ လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခြင်း နဲ့ ပညာပေးခြင်း အစရှိတဲ့ နှစ်ရှည်လများ ကျားကုတ် ကျားခဲ အပင်ပန်းခံပြီး ပြင်ဆင်ရတဲ့ အလုပ်တွေ လုပ်နေဖို့ မလိုဘဲ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေအထမြောက်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ ကောက်ချက်ပဲ ဆွဲယူနိုင်တယ်။ အဆိုပါ အလုပ်တွေအားလုံးကို မလိုအပ်ဘဲ အင်အား ဖြန့်တီးတာလို့ မြင်သွားမယ်။ တကယ်လုပ်ဖို့ လိုအပ်နေတာက သေနတ်တလက် ဝံ့တလုံး ရဖို့ပဲ။ ဒါတွေသာ ရရင် ပြဿနာအားလုံး ပြေလည်သွားပြီ။

အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ သိစိတ်ရှိရှိ လှုပ်ရှားမှုနေရာမှာ လက်နက်ကိုင် လူနည်းစုလေးရဲ့ သူရဲကောင်းဆန်ဆန် လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို အစားထိုးဖို့ ကြိုးစားတိုင်း

တော်လှန်ရေးသမားတွေ ကြုံခဲ့ရတဲ့ ရင်နာစရာ သင်ခန်းစာ တချို့ကို နှစ်ဆယ်ရာစု သမိုင်းတခုလုံးက ပြသနေတယ်။ (ရုရှား နရော့နစ်တွေလိုပဲ) အင်အားကြီးတဲ့ နိုင်ငံတော် တခုကို အဆိုပါ နည်းလမ်းတွေနဲ့ အံ့တုဖို့ကြိုးစားတိုင်း အများစုက မရှုမလှ အရေးနိမ့်ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ဖြိုချမယ် လို့ ရည်ရွယ်ထားခဲ့တဲ့ အဲဒီ ဖိနှိပ်ရေး ကိရိယာကိုပဲ ပိုအားကောင်းသွားစေခဲ့တယ်။ တကယ်လို့ ပြောက်ကျား စစ် နည်းနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားအဟောင်းကို ဖြိုချနိုင်ခဲ့ရင်တောင် ကျန်းမာကြံ့ခိုင်တဲ့ အလုပ်သမား နိုင်ငံတော်တခု ဘယ်တုန်းကမှ မတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ထူထောင်နိုင်ဖို့ အဝေးကြီး။ အကောင်းဆုံးအနေနဲ့ ပုံ ပျက်နေတဲ့ အလုပ်သမား နိုင်ငံတော် (ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား ဘိုနာပတ်အစိုးရပုံစံ) တခုသာ ပေါ်ထွန်းနိုင်တယ်။ အဲ ဒီလို နိုင်ငံတော်တခုမှာ အလုပ်သမားထုကို ဗျူရှိကရက် အီလစ်တစုရဲ့ အုပ်စိုးမှုအောက် ကျရောက်စေတယ်။ တ ကယ်တော့ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေး အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ပြောက်ကျား အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ စစ်ဝါဒဆန်သော ဖွဲ့ စည်းတည်ဆောက်ပုံ၊ တသွေးတသံတမိန့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ၊ အဖွဲ့အစည်းတွင်း ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ အရေးအကြီးဆုံးကတော့ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ပြင်ပကနေ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းတွေ လုပ်ဆောင်ခြင်း ဆိုတဲ့ အချက်တွေက ဒီလို ရလဒ်မျိုးကို ကြိုတင်ပြဌာန်းပေးထားပြီးသား ဖြစ်တယ်။ စစ်မှန်သော တော်လှန်ရေး ပါတီ တခုဟာ သူ့ကိုယ်သူ လူထုရဲ့ ကယ်တင်ရှင် အခန်းကဏ္ဍ အပင်ပန်းမထားဘူး။ အလုပ်သမားထုကိုယ်တိုင် ရုန်းထ လှုပ်ရှားခြင်းကို (organized and conscious expres- sion) သိစိတ်ရှိရှိ စုစည်း ဖော်ထုတ်ပေးဖို့ပဲ ကြိုးစားတယ်။ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားကိုယ်တိုင် သိစိတ်ရှိရှိ လှုပ်ရှားမှုကနေပဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ရောက်အောင် ပြောင်းလဲနိုင်တယ်။

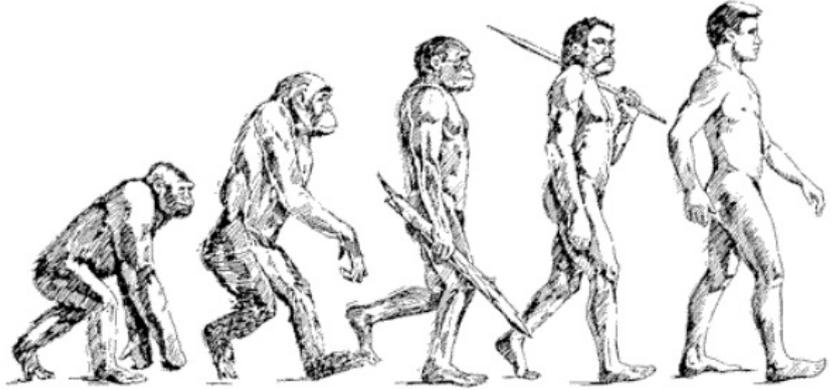
Zemlya i Volya လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတခုက အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေးဝါဒဘက် ဦးတည်နေတဲ့ ရေစီးကို တားဆီးဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပေမယ့် ဘေးကန်ထုတ်ခံခဲ့ရတယ်။ ၁၈၇၉ ဇွန်လ Voronezh ကွန်ဂရက်မှာ စေ့စပ်ရေးလုပ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပေမယ့် အကွဲအပြဲကို မတားနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီနှစ် အောက်တိုဘာလမှာပဲ ကွဲထွက်သွားပြီး နှစ်ဖက်လုံးက အဖွဲ့အစည်းကို ဖျက်သိမ်းပစ်ဖို့ တရားဝင် သဘောတူခဲ့ကြတယ်။ အဖွဲ့အစည်း ရန်ပုံငွေတွေကို နှစ်ဖက် ခွဲယူကြပြီး အဖွဲ့နာမည်ဟောင်းနဲ့ အသုံးမပြုကြဖို့ သဘောတူခဲ့ကြတယ်။ အကြမ်းဖက် လုပ်ကြံရေး ဝိုင်းက Narod- naya Volya (လူထုဆန္ဒ) ဆိုတဲ့ နာမည်ကို ယူခဲ့တယ်။ လက်ကျန်

‘ကျေးလက်’ အခြေပြု နရော့နစ်(စ်) ဂိုဏ်းဟောင်း က Cherny Peredel (မဟူရာ ပြန်လည်ခွဲဝေရေး) နာမည်ကို ယူခဲ့တယ်။ နရော့နစ်(စ်) လူဟောင်းကြီးတွေရဲ့ မြေ ယာ တော်လှန်ရေး အယူအဆကို ထင်ဟပ်ထားတယ်။ ပလက်ခနော့(စ်) ခေါင်းဆောင်တဲ့ အဲဒီဒုတိယ အုပ်စုကနေ ရုရှား မာ့(က်စ်) ဝါဒရဲ့ ပထမဆုံး အင်အားစု ထွက်ပေါ်လာခဲ့တယ်။

လင်းလက်ကြယ် ဘာသာပြန်သည်
ဆက်လက်ဖော်ပြမည်။

လူဝံမှ လူသားအဖြစ် ကူးပြောင်းရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သော အလုပ်၏ အခန်းကဏ္ဍ

The Part Played by Labour in the Transition from Ape to Man

အလုပ် (labor) ဟာ ဓနဥစ္စာ အားလုံးရဲ့ ရင်းမြစ်ဖြစ်တယ်လို့ ဘောဂဗေဒ ပညာရှင်တွေက ဆိုကြတယ်။ သဘာဝ ကြီးက ထောက်ပံ့ပေးထားတဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုတွေကို အလုပ်က ဓနဥစ္စာအဖြစ် ပြောင်းလဲဖန်တီးပေးတယ်။ တကယ် တော့ အလုပ်ရဲ့ စွမ်းဆောင်မှုဟာ ဒီထက်အဆပေါင်းများစွာ ပိုတယ်။ အလုပ်ဟာ လူသားမျိုးနွယ် ဖြစ်တည်လာမှု အတွက် အခြေခံအကျဆုံး လိုအပ်ချက်ဖြစ်တယ်။ လူဟာ အလုပ်နဲ့ လူသားအဖြစ်ကို ဖန်တီးခဲ့တယ်လို့ ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်တယ်။

အခုထိတော့ အတိအကျမဆိုနိုင်သေးတဲ့ လွန်ခဲ့သော နှစ်သိန်းပေါင်းများစွာလောက်က (ဘူမိဗေဒ ပညာရှင်တွေက Tertiary ကာလလို့ ခေါ်ကြတယ်) ထူးထူးကဲကဲ ဖွံ့ဖြိုးတိုးထွက်လာတဲ့ မနုဿိ လူဝံမျိုးနွယ်တစ်ခုဟာ အပူပိုင်းရဲ့ တနေရာမှာ ရှင်သန်နေထိုင်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီဒေသဟာ အခုချိန်မှာ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ အောက်ခြေဆီ နှစ်မြှုပ်သွားပြီ ဖြစ်တဲ့ တိုက်ကြီးတစ်ခုအတွင်းမှာ ရှိခဲ့လိမ့်မယ်။ [1] ကျနော်တို့ ဘိုးဘေးတွေအကြောင်းကို ဒါဝင်က အနီးစပ်ဆုံး ဖော်ထုတ်တင်ပြသွားတယ်။ ဒီလူဝံကြီးတွေကို အမွှေးအမျှင်တွေ ထူထူထဲထဲ ဖုံးအုပ်ထားတယ်။ မုတ်ဆိတ်တွေ၊ ချွန်ထွက်နေတဲ့ နားရွက်တွေ ရှိခဲ့တယ်။ သစ်ပင်တွေပေါ် အုပ်စုဖွဲ့ နေထိုင်ခဲ့ကြတယ်။

သူတို့ရဲ့ အသက်ရှင်သန်မှုပုံစံအရ သစ်ပင်တွေပေါ် တက်ရာမှာ လက်နှစ်ဖက်ဟာ ခြေထောက်တွေနဲ့ မတူတဲ့ လုပ်ငန်းတာဝန်တွေကို

ထမ်းဆောင်ရတယ်။ ဒါရဲ့ အကျိုးဆက်အနေနဲ့ မြေပြင်ပေါ် သွားလာကြတဲ့ အခါမှာလဲ လက်နှစ်ဖက်ကို မသုံးတဲ့ အလေ့အကျင့်ကို အစပြုခဲ့ကြတယ်။ တစ်ထက်တစ် မတ်မတ်လမ်းလျှောက်တဲ့ ကိုယ် နေဟန်ထားကို ကျင့်သုံးလာကြတယ်။ "ဒါဟာ လူဝံဘဝကနေ လူသားအဖြစ်ကို ကူးပြောင်းရာမှာ အဆုံးအဖြတ် ပြုပေးတဲ့ ခြေလှမ်းဖြစ်ခဲ့တယ်။"

ဒီကနေ့ခေတ်မှာ တွေ့ရတဲ့ မနုဿိ လူဝံအားလုံးဟာ မတ်မတ်ရပ်ပြီး ခြေထောက်ချည်းသက်သက်နဲ့ ရွေ့လျား သွားလာနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်လိုအပ်လှမှသာ ကိုယ့်ကိုးယား ပုံစံနဲ့ လမ်းလျှောက်သွားတတ်ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ သဘာဝ ကိုယ်ဟန်က မတ်တပ်တိုင်ပိုင်း ပုံစံသာဖြစ်တယ်။ သွားလာလှုပ်ရှားရာမှာ လက်တွေကို အသုံးပြု ဆဲဖြစ်တယ်။ လူဝံအများစုက လက်သီးဆုပ်ကို မြေပြင်ပေါ် အားပြုထောက်ပြီး ခြေထောက်ကို ဆွဲသယ်ရင်း ရှည်လျားလှတဲ့ လက်မောင်းကြီးတွေကတဆင့် ကိုယ်ခန္ဓာကို လွှဲသယ်သွားကြတယ်။ ခြေထောက်မသန်သူတွေ ဂျိုင်းထောက်ကို အားပြုလမ်းလျှောက်တာနဲ့ အတော်တူတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုရင် ခြေလက် လေးဖက်လုံး အသုံးပြုလမ်းလျှောက်ရတဲ့ အခြေကနေ ခြေထောက်နှစ်ချောင်းတည်းနဲ့ လမ်းလျှောက်တဲ့အနေအထားဆီ ကူးပြောင်းသွားတဲ့ အဆင့်အားလုံးကို ဒီကနေ့ခေတ် လူဝံတွေကြားမှာ ရှုကြည့်လေ့လာနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေ့ခေတ် လူဝံတွေအဖို့တော့ ခြေနှစ်ချောင်းနဲ့ သွားလာခြင်းဟာ

(အရေးပေါ်အခြေအနေမှာ လိုအပ်ချက်အရ) ယာယီကောက်သုံးတဲ့ အဆင့်ထက် တက်လှမ်းလာခြင်း မရှိဘူး။

အမွှေးအမျှင်တွေ ထူထဲလှတဲ့ ဘိုးဘေးကြီးတွေအဖို့ မတ်မတ်လမ်းလျှောက်ခြင်းဟာ ပထမ ပုံမှန်အလေ့အထ တခုလို ဖြစ်လာတယ်။ ဒီနောက် ခြေနှစ်ချောင်းတည်းနဲ့ မတ်မတ်လမ်းလျှောက်ခြင်းကို မလွဲမသွေ ကျင့်သုံးလာ ရတယ်။ ဒီအတောအတွင်း လက်ချောင်းတွေကို ရွေ့လျားခြင်းအတွက်မဟုတ်ဘဲ တခြားလုပ်ငန်းတာဝန်တွေမှာ ပိုပိုပြီး ဇောင်းပေး အသုံးပြုလာကြတယ်။ [2] လူဝံတွေကြားထဲမှာကို လက်နဲ့ ခြေထောက်ကြား အလုပ်ခွဲဝေမှု တိတိကျကျ ရှိနေပြီ။ ဆိုခဲ့သလိုပဲ၊ အမြင့်ကို တွယ်တက်ရာမှာ လက်နဲ့ခြေထောက်ကို တမျိုးစီ အသုံးပြုကြတယ်။ လက်ကို အစားအသောက်တွေ လှမ်းဆွဲဖို့၊ ဆွတ်ခူးဖို့အတွက် အသုံးပြုတယ်။ အဆင့်နိမ့် နို့တိုက်သတ္တဝါတွေကြား ရှေ့ခြေတွေကို အသုံးပြုသလိုမျိုးပဲ။ မျောက်တော်တော်များများက သစ်ပင်တွေပေါ်မှာ အသိုက်တွေ ဆောက်ဖို့ရာ လက်တွေကို အသုံးပြုလာကြတယ် (ဒါမှမဟုတ်) ချင်ပန်ဖီးတွေလိုမျိုး ရာသီဥတုဒဏ် ကာကွယ်ဖို့ရာ သစ်ကိုင်းတွေကြား အမိုးတွေ တည်ဆောက်တာမျိုးအထိ လက်တွေကို သုံးလာကြတယ်။ ရန်သူတွေရဲ့ အန္တရာယ် ကနေ ကာကွယ်ဖို့ရာ သူတို့ရဲ့ လက်တွေနဲ့ တင်းပုတ်ကြီးတွေကို ကိုင်တွယ် အသုံးပြုလာကြတယ်။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း ရန်သူတွေကို ကျောက်တုံးတွေ၊ သစ်ဥသစ်ဖုတွေနဲ့ ကောက်ပေါက်ကြတယ်။ အဖမ်းခံထားရတဲ့ အခြေအနေမှာဆိုရင် မျောက်တွေဟာ လူသားတွေဆီက အတုခိုးထားတဲ့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း အလုပ်တွေကို သူတို့ လက်တွေသုံးပြီး အကောင်အထည် ဖော်တတ်ကြတယ်။ [3] ဒါပေမယ့် မျောက်တွေမှာ ဒီလောက်ပဲ လုပ်တတ် ရှာတယ်။ ဒီနေရာမှာ (မနုဿအနွယ်တွေထဲ အဖွဲ့ဖွဲ့ဆုံးဆိုတဲ့) လူဝံတွေရဲ့ ဖွဲ့ဖွဲ့မလာသော လက် နဲ့ နှစ် သိန်းဂဏန်းနဲ့ချီပြီး လုပ်အားစိုက်ထုတ် အသုံးပြုလာလို့ ပြီးပြည့်စုံနေတဲ့ လူသားရဲ့ လက် ဘယ်လောက်တောင် ကွာခြားနေသလဲ အထင်းသား တွေ့ရတယ်။ အရိုးနဲ့ ကြွက်သားတွေရဲ့ အရေအတွက်ကော၊ ယေဘုယျဖွဲ့စည်းပုံပါ အတူတူပဲ။ ဒါပေမယ့် ရှေးဦးအရိုင်းအစိုင်း အနိမ့်ဆုံးအဆင့် (the lowest savage ကိုဆိုလို) မှာ ရှိနေသေးတဲ့ လူသားရဲ့ လက်က ဘယ်မျောက်ရဲ့လက်မှ လိုက်မတူနိုင်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်နိုင်တယ်။ ဘယ်မျောက်ရဲ့လက်မှ အကြမ်းထည် ကျောက်လက်နက် တခုကိုတောင် မဖန်တီးနိုင်သေးဘူး။

အစမှာတော့ ရှေးဦးလူသားတွေရဲ့ လက်တွေဟာ အင်မတန်ရိုးစင်းတဲ့ အလုပ်တွေကိုပဲ လုပ်နိုင်ကြဦးမယ်။ ဒီအလုပ်တွေကို လုပ်နိုင်ဖို့ ကျေနပ်တို့ရဲ့ ဘိုးဘေးလူသားတွေဟာ လူဝံအဖြစ်ကနေ လူသားအဖြစ် ကူးပြောင်းနေတဲ့ နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာအတွင်း

သူတို့ရဲ့လက်တွေကို တစတစ အလိုက်သင့်ပြောင်းလဲရင်း လေ့ကျင့်သင်ကြားခဲ့ကြတယ်။ တိရစ္ဆာန်အခြေအနေကို ပြန်ခေါက်သွားတာမျိုး၊ တချိန်တည်းမှာ ရုပ်ခန္ဓာပိုင်းအရကို ချို့တဲ့ယိုယွင်းသွားတာမျိုး ရှေးဦးအရိုင်းအစိုင်း အနိမ့်ဆုံးအဆင့် လူသားတွေကြားမှာ ဖြစ်ခဲ့လိမ့်မယ်လို့ ယူဆကြည့်နိုင်တယ်။ အဲသလို ပြန်ခေါက်သွားတဲ့ ရှေးဦးလူသားတွေတောင် မျောက်ဝံအဖြစ်ကနေ ကူးပြောင်းနေဆဲ သတ္တဝါတွေထက် အများကြီး ပိုလုပ်နိုင်နေပြီ။ လူသားရဲ့လက်တွေက ကျောက်ရိုင်းတုံးကနေ ဓားလက်နက်ကို ပထမဆုံးအကြိမ် ဖန်တီးမထုတ်နိုင်သေးခင် အချိန်တခုကို မလွဲမသွေ ဖြတ်သန်းခဲ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီအချိန်အတိုင်းအတာနဲ့ နှိုင်းစာလိုက်ရင် ဒီကနေ့ ကျနော်တို့ သိနေတဲ့ သမိုင်းကာလ အပိုင်းအခြားဆိုတာ ဘာမှ မပြောပလောက်သေးဘူး။ ဒီလိုကျောက်လက်နက်ကို ဖန်တီးနိုင်တဲ့အဆင့် မရောက်သေးတဲ့ အချိန် အပိုင်းအခြားအတွင်းမှာကို အဆုံးအဖြတ်ပြုပေးတဲ့ အချိုးအကွေ့ကို ရောက်ရှိခဲ့ပြီ။ အဲဒီအချိုးအကွေ့ကတော့ “လက်နှစ်ဖက်ဟာ လွတ်လပ်သွားခဲ့တယ်”။ အဲဒီ အချိန်ကစလို့ လူသားရဲ့ လက်တွေဟာ ဖန်တီး ထုတ်လုပ်ရေးမှာ ပိုပြီး ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်လာခဲ့တယ်။ တတ်မြောက်လာတဲ့ လိုသလို ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်စွမ်းကို နောင်လာမယ့် သားမြေးတွေဆီ အမွေလက်ဆင့်ကမ်းပေးရင်း တိုးပွားသထက် တိုးပွားစေခဲ့တယ်။

ဒါ့ကြောင့် လက်ဟာ အလုပ် လုပ်ရာမှာ အသုံးပြုတဲ့ ကိရိယာသက်သက်ပဲ မဟုတ်ဘူး။ “အလုပ်ရဲ့ အသီးအပွင့်လည်း” ဖြစ်တယ်။ လုပ်အား စိုက်ထုတ်မှသာ၊ အသစ်အသစ်သော လုပ်ငန်းတွေနဲ့ ကိုက်ညီအောင် အလိုက်သင့် ပြောင်းလဲပြီး၊ ဒီလိုနည်းနဲ့ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ကြွက်သားတွေ အရွတ်တွေရဲ့ အထူးတိုးတက် မြင့်မားလာမှုကို အမွေလက်ဆင့်ကမ်းခြင်းအားဖြင့်၊ အချိန်တွေ ကြာမြင့်လာတဲ့အခါ အရိုးတွေရဲ့ အထူးတိုးတက် မြင့်မားလာမှုကို အမွေလက်ဆင့်ကမ်းခြင်းအားဖြင့်၊ ဒီလို အမွေဆက်ခံရရှိလာတဲ့ တိုးတက်မှုတွေကို နောက်ထပ် အသစ်အသစ်သော ပိုမိုရှုပ်ထွေးလှတဲ့ လုပ်ငန်းတွေ ဖော်ဆောင်ရာမှာ ပိုမိုသစ်လွင်တဲ့နည်းနဲ့ အသုံးချစေခိုင်းခြင်းအားဖြင့် လူသားရဲ့ လက်ဟာ ကျွမ်းကျင်မှုပြည့်ဝတဲ့ အဆင့်ကို ရောက်ရှိလာခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ Raphael ရဲ့ ပန်းချီကားမျိုး၊ Thorwaldsen ရဲ့ ဗိသုကာရုပ်ထုမျိုး၊ Paganini ရဲ့ ဂီတမျိုး ဖန်တီးနိုင်လောက်တဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုပြည့်ဝသော လက်ကို ရရှိလာခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဒါပေမယ့် လက်ဟာ သူချည်းသက်သက် မတည်ရှိနိုင်ဘူး။ လက်ဟာ အင်မတန်ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ သက်ရှိ ကိုယ်ထည် တခုလုံးရဲ့ အဖွဲ့ဝင် အစိတ်အပိုင်းတခုသာ ဖြစ်တယ်။ လက်ကို အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခဲ့တဲ့ အရာဟာ လက် အလုပ်အကျွေးပြုရတဲ့ ခန္ဓာတခုလုံးကိုပါ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခဲ့တယ်။ နည်းလမ်းနှစ်သွယ်နဲ့

အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခဲ့တယ်။

ပထမဆုံးနည်းက ဒါဝင်ပြောတဲ့ "law of correlation of growth" အရ ခန္ဓာတခုလုံးကို အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒီနိယာမအရ သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်တခုရဲ့ သီးခြားအစိတ်အပိုင်းတွေရဲ့ တိကျတဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်တွေဟာ သာမန် အမြင်အားဖြင့် ချိတ်ဆက်မှုမရှိဘူး ထင်ရတဲ့ တခြားအစိတ်အပိုင်းတွေရဲ့ တိကျတဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်တွေနဲ့ အမြဲ ဆက်စပ်နေတယ်။ ဒါ့ကြောင့်ပဲ နျူးကလိယပ်(စ်)မပါသော သွေးနီဆဲ(လ်)တွေ ရှိကြတဲ့အပြင် လည်တိုင်ကို condyles ခေါ် နှစ်ထပ်ကွမ်း အရိုးဆက်က ပထမ ကျောရိုးဆစ်နဲ့ တွယ်ဆက်ပေးထားတဲ့ သတ္တဝါ အားလုံးမှာ ရင်သွေးငယ်တွေကို နို့တိုက်ဖို့ရာ နို့ထွက် ဂလန်း(ဒ်)တွေ (ခြွင်းချက်မရှိ) ပိုင်ဆိုင်ထားကြတယ်။ အလားတူပဲ၊ နို့တိုက်သတ္တဝါတွေမှာ ခွာခြေထောက်တွေ ရှိနေခြင်းဟာ အစာချေဖျက်ဖို့ရာ အစာအိမ်အများကြီး ပိုင်ဆိုင်ထားခြင်းနဲ့ ဆက်နွယ်မှု အမြဲရှိနေတယ်။ တချို့သော အစိတ်အပိုင်းတွေမှာ ပြောင်းလဲမှုတွေဖြစ်သွားရင် ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ တခြား အစိတ်အပိုင်းတွေရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်လည်း ပြောင်းလဲမှုတွေ လိုက်ဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့အနေနဲ့ ဒီဆက်နွယ်မှုကို ရှင်းမပြနိုင်သေးရင်တောင် ပြောင်းလဲမှုတွေကတော့ လိုက်ဖြစ်နေတယ်။[4] အပြာရောင် မျက်လုံးတွေရှိနေတဲ့ အဖြူရောင် ကြောင်တွေဟာ အမြဲတမ်း (ဒါမှမဟုတ်) အမြဲတမ်းနီးပါး နားကန်း နေတတ်တယ်။ လူသားရဲ့ လက်တွေ တစထက်တစ ကျွမ်းကျင်မှု ပြည့်ဝလာခြင်း၊ အိန္ဒိယတူ မတ်မတ်ရပ်သွားတဲ့ ကိုယ်ဟန်ဖြစ်လာဖို့ ခြေထောက်တွေကို အလိုက်သင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာခြင်းတွေဟာ အဲဒီသတ္တဝါရဲ့ ကျန်အစိတ်အပိုင်းတွေအပေါ် အဆိုပါ ဆက်နွယ်မှု နိယာမအရ မလွဲမသွေ သက်ရောက်မှုရှိခဲ့မယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း အခုချိန်မှာ ဒီအချက်ကို ယေဘုယျသဘောလောက်သာ ပြောနိုင်သေးတယ်။ ဒီထက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နားလည်လာအောင် အများကြီး ထပ်လေ့လာရဦးမယ်။

အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့ အချက်က သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ ကျန်အစိတ်အပိုင်းတွေအပေါ် လက်တွေ ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်း ရဲ့ တိုက်ရိုက် သက်ရောက်မှုပဲ။ ဆိုခဲ့ပြီးသလိုပဲ၊ ကျနော်တို့ရဲ့ လူဝံ ဘိုးဘေးကြီးတွေဟာ အအုပ်အသင်းနဲ့ စုပေါင်း နေထိုင်ကြတဲ့ သတ္တဝါတွေဖြစ်တယ်။ သတ္တဝါတွေ အားလုံးထဲမှာ အအုပ်အသင်းနဲ့ စုပေါင်းနေထိုင်တတ်ဆုံး လူသားရဲ့ ဆင်းသက်လာရာ လမ်းကြောင်းကို စုပေါင်းနေထိုင်ခြင်း မပြုတဲ့ အနီးကပ် ဘိုးဘေးတွေဆိုမှာ သွားရှာလို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အလုပ်ကြောင့် လက်တွေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာရာက သဘာဝအရိုင်းကို ကြီးကိုင် စေခိုင်းလာနိုင်တယ်။ ဒါ့ကြောင့်ပဲ မနုဇာတ်ရဲ့ ရှေ့တက်ရာ လမ်းအဆင့်တိုင်းမှာ လူသားရဲ့ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းဟာ ကျယ်ပြန့်သထက် ကျယ်ပြန့်လာခဲ့တယ်။

လူသားဟာ ဒီအရင်က သိရှိနားလည်ခြင်း မရှိသေးတဲ့ သဘာဝ ရုပ်လောကရဲ့ ဂုဏ်သတ္တိတွေကို စဉ်ဆက်မပြတ် စူးစမ်းရှာဖွေနေတယ်။ တခြားတဖက်မှာကျ၊ အလုပ် တိုး တက်လာခြင်းဟာ လူ့သမဂ္ဂဝင်တွေကို စုပေါင်းအလုပ်လုပ်ခြင်း၊ အပြန်အလှန် ဖေးမစေခြင်းအားဖြင့် အချင်းချင်း ပိုမို နီးကပ်စေခဲ့တယ်။ ဒီလို စုပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကို တဦးချင်းစီ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိလာစေခြင်းအားဖြင့် လူ့သမဂ္ဂဝင်တွေကို ပိုမိုနီးစပ်စေခဲ့တယ်။ ခပ်တိုတိုဆိုရရင်၊ လူသားအဖြစ် ရှန်းထွက်နေဆဲ လူသားတွေဟာ သူတို့ချင်း "တယောက်ကိုတယောက် ပြောဆိုဆက်သွယ်ဖို့ရာ လိုအပ်လာတဲ့" အနေအထားကို ရောက်ရှိလာတော့တယ်။ ဒီလိုအပ်ချက်အရ ဆက်သွယ်ပြောဆိုဖို့ ကိုယ်အင်္ဂါတွေ ဖန်တီးခြင်းကို ဖြစ်စေခဲ့တယ်။ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ဖွံ့ဖြိုးခြင်း မရှိသေးတဲ့ လူဝံဘဝက အသံအိုးကို တစစ ပြုပြင်တိုးချဲ့ရင်း မလွဲမသွေ ပြောင်းလဲခဲ့ရတယ်။ ပါးစပ်အတွင်းက အင်္ဂါတွေဟာလည်း စကားသံတွေ တလုံးပြီးတလုံး ပြောတတ်အောင် တဖြည်းဖြည်းချင်း သင်ယူခဲ့ရတယ်။

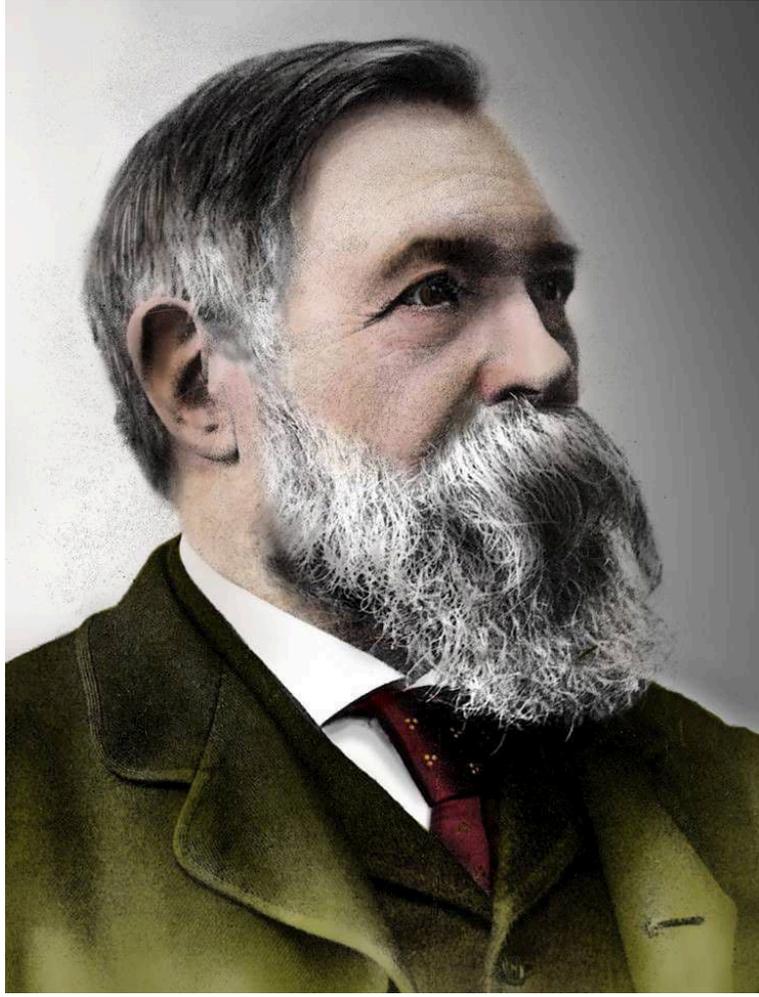
ဘာသာစကားရဲ့ မူလအစကို ကုန်ထုတ်ဖြစ်စဉ်အတွင်း/မှ ရှင်းပြခြင်းကသာ တခုတည်းသော မှန်ကန်တဲ့ ရှင်းပြ ချက် ဖြစ်ကြောင်း တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းက သက်သေထူနေတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့် အမြင့်ဆုံးဆိုတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေတောင် သူတို့အချင်းချင်း ဆက်သွယ်ဖို့ အနည်းအကျဉ်းသာ လိုအပ်တယ်။ စကားသံ အကူအညီ မပါဘဲ ဆက်သွယ်နိုင်ကြတယ်။ သဘာဝ အတိုင်းဆို၊ ဘယ်တိရစ္ဆာန်မှ လူသားစကားကို နားလည်ဖို့ (ဝါ) လူသားလို စကားသံပြု မပြောနိုင်ခြင်းကို ခံစားမနေဘူး။ ဒါပေမယ့် လူသားရဲ့ မွေးမြူထိန်းသိမ်းမှုကို ခံလာရတဲ့ အခါမှာတော့ အဲလိုမဟုတ်တော့ဘူး။ ခွေးနဲ့မြင်းဟာ လူတွေနဲ့ နီးစပ်လာတဲ့အခါ စကားသံတွေကို ကောင်းကောင်း နားထောင်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ နားတစ်ခုကို ဖွံ့ဖြိုးလာစေခဲ့တယ်။ ဒီအခါ သူတို့ဖွံ့ဖြိုးနိုင်သမျှ အယူအဆ နယ်နိမိတ်အတွင်းမှာ ဘယ်ဘာသာစကားကိုမဆို အလွယ်တကူ နားလည်လာကြတယ်။ ဒါတင်မကသေးဘူး၊ ခံစားနိုင်စွမ်းတွေလည်း သူတို့မှာ ဖွံ့ဖြိုးလာကြတယ်။ ဥပမာ- လူသားတွေကို တွယ်တာချစ်ခင်ခြင်း၊ သခင်အပေါ် ကျေးဇူးစောင့်သိခြင်း စသဖြင့်။ ဒီခံစားနိုင်စွမ်းတွေဟာ လူတွေနဲ့ မထိတွေ့ခင်ကဆိုရင် သူတို့နဲ့ လားလားမှ မသက်ဆိုင်ခဲ့ဘူး။ အခုဆိုရင် ဒီတိရစ္ဆာန်တွေဟာ အသံပြုစကား မပြောနိုင်ခြင်းကို ချို့ယွင်းချက်တခုလို ခံစားမိလာကြပြီ။ ဒါပေမယ့်လည်း သူတို့ရဲ့ အသံပြုအင်္ဂါတွေကို တိကျတဲ့ ဦးတည်ချက် တခုအတိုင်း အထူးပြု ပြင်ဆင်ထားတဲ့ အတွက်ကြောင့် ဒီချို့ယွင်းချက်ကို ကုစားလို့ မရနိုင်တော့ဘူး။ တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ လက်ပွန်းတတီးရှိတဲ့ သူတွေအဖို့ ဒီအခိုင်အမာ အဆိုပြုချက်ကို ငြင်းပယ်နိုင်စွမ်းရှိမှာ မဟုတ်ဘူး။

သို့သော်လည်း အသံပြုအင်္ဂါတွေ ရှိတယ်ဆိုရင် ဒီချို့တဲ့ချက်ဟာ အတိုင်းအတာတခုအတွင်း ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ ၎င်းတွေရဲ့ အာခံတွင်း အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတွေနဲ့ လူတွေရဲ့ အာခံတွင်းအင်္ဂါတွေ မတူကြဘူး။ ဒါပေမယ့်လည်း စကားပြောဖို့ သင်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ တမျိုးတည်းသော တိရစ္ဆာန်ဟာ ၎င်းတွေပဲ။ အသံထွက်အညံ့ဆုံး

ကြက်တူရွေးငှက်က တိရစ္ဆာန်တွေထဲမှာ စကားပြော အကောင်းဆုံး ဖြစ်နေတယ်။ ကြက်တူရွေးက သူပြောတဲ့စကားကို နားလည်နိုင်စွမ်း မရှိဘူးဆိုတာကိုတော့ ငြင်းနေဖို့မလိုဘူး။ အမှန်ပဲ။ ကြက်တူရွေးဟာ လူနဲ့ ပြောဆိုဆက်နွယ် နေရတဲ့ အရသာကို ခံစားဖို့ သက်သက်အတွက်နဲ့ နာရီပေါင်းများစွာ စကားတွေ ပြောနေလိမ့်မယ်။ ပြောနေကျ စကားလုံးတွေချည်း ထပ်တလဲလဲ ရွတ်နေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း သူ့အတိုင်းအတာနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးနိုင်သမျှ အယူအဆ နယ်နိမိတ် ဘောင်ထဲမှာတော့ သူပြောနေတဲ့ စကားတွေကို နားလည်လာအောင် သင် ယူနိုင် ငေး သး တယ် ။ ကြက် တူရွေး တကောင် ကို အဆဲစကားလုံးတွေရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ သိလာတဲ့အထိ သင်ပေးကြည့်လိုက်ပါ (အ ပူ ပို င်း ဧ သေ တွ က ပြန်လာတဲ့ သင်္ဘောသားတွေ အင်မတန်သဘောကျတဲ့ အလုပ်တခု)။

သူ့ကို ဒေါသထွက်အောင် ဆွပေးလိုက်ရင် ကြက်တူရွေးက အဆဲစကားကို ဘာလင်က အသီးအရွက် ဈေးသည်လောက် မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးတတ်တာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အလားတူပဲ၊ ဒီလိုနည်းနဲ့ သင်ပေးထားရင် အစာလည်း ကောင်းကောင်း တောင်းတတ်လိမ့်မယ်။

"အလုပ်က အရင်ဖြစ်တယ်"၊ အလုပ်နောက်မှ အလုပ်နဲ့အတူ အသံထွက် ဘာသာစကား ထွက်ပေါ်လာတယ်။ ဒီနှစ်ချက်ဟာ မရှိမဖြစ် အရေးပါတဲ့ လှုံ့ဆော်မှုကြီး နှစ်ခုဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ သက်ရောက်မှုကြောင့် လူဝံဘဝက ဦးနှောက်ဟာ လူသားရဲ့ ဦးနှောက်အဖြစ် တစတစ ပြောင်းလဲသွားတယ်။ လူရဲ့ဦးနှောက်က

လူဝံ ဦးနှောက်နဲ့ ဆင်တူပေမယ့် ပိုပြီးကြီးထွားလာတယ်။ ပိုပြီး ပြည့်စုံလာတယ်။ ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးလာတာနဲ့ သူ့ရဲ့ ဖွားဖက်တော် ကိရိယာတွေပါ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့တယ်။ အဲဒါတွေကတော့ အာရုံခံအင်္ဂါတွေပဲ။ စကားသံတွေ တစတစ ဖွံ့ဖြိုးလာတာနဲ့ အကြားအာရုံခံ အင်္ဂါတွေ လိုက်ပါပြောင်းလဲ တိုးတက်လာခဲ့သလို၊

ဦးနှောက်တခုလုံး တိုးတက်လာတာနဲ့ တခြား အာရုံခံအင်္ဂါတွေ အားလုံးလည်း လိုက်ပါပြောင်းလဲလာခဲ့တယ်။ လင်းယုန်ငှက်က လူသားထက် အဝေးကြီးကို လှမ်းမြင်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း လူသားမျက်လုံးက လင်းယုန် မျက်လုံး ထက် အရာဝတ္ထုတွေရဲ့ အတွင်းကို ပိုပြီးမြင်တယ်။ ခွေးက လူထက် အနံ့ခံပိုကောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း လူသားတွေက မတူညီတဲ့ အရာတွေကြားက အနံ့ကွာခြားမှုကို ခွေးထက် ပိုခွဲခြားနိုင်တယ်။ [5] အထိအတွေ့ အာရုံကို လူဝံတွေမှာ အကြမ်းထည် ကနဦးပုံစံအနေနဲ့ပဲ ခံစားနိုင်တယ်။ လုပ်အားစိုက်ထုတ်ရာက လူသားရဲ့ လက်တွေ့ ဖွံ့ဖြိုးလာတာနဲ့ အထိအတွေ့ အာရုံခံစားမှုလည်း တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့တယ်။

ဦးနှောက်နဲ့ အပေါင်းအပါ အာရုံခံအင်္ဂါတွေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်း၊ သိစိတ်ပိုမို ကြည်လင်လာခြင်း၊ ယေဘုယျ သဘော ထုတ်ယူ၊

သုံးသပ်နိုင်စွမ်း မြင့်မားလာခြင်းတွေက အလုပ်နဲ့ စကားသံအပေါ် တန်ပြန် သက်ရောက်မှု ရှိတယ်။ ဒါ့ကြောင့်ပဲ အလုပ်နဲ့ စကားသံ ထပ်မံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့ရာ အသစ်အသစ်သော တွန်းဆော်မှုတွေ ထပ်ပေးပြန်တယ်။ လူသားက လူဝံ/မျောက်ဝံလောကနဲ့ အပြီးတိုင် လမ်းခွဲထွက်နိုင်ခဲ့ပေမယ့် တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းမှုဟာ အဆုံးသတ်ကို မရောက်ခဲ့ဘူး။ တခုလုံး ခြုံကြည့်မယ်ဆိုရင်၊ အင်မတန် အားကောင်းတဲ့ တိုးတက်မှုတွေ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တယ်။ မတူညီတဲ့ မျိုးနွယ်စုတွေကြား မတူညီတဲ့ ကာလတွေမှာ လားရာနဲ့ အတိုင်းအတာ ကွာခြားမှုတွေတော့ ရှိခဲ့တယ်။ တခါတရံမှာ ယာယီအားဖြင့် နောက်ပြန်ဆုတ်သွားမှုတွေလည်း ကြုံခဲ့ရနိုင်တယ်။ နောက်ထပ်နောက်ထပ် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို

တဖက်မှာ အင်တိုက်အားတိုက် တွန်းဆော်ခဲ့ပြီး၊ ကျန်တဖက်မှာ ပိုပြီးတိကျတဲ့ ဦးတည်ချက်တွေအတိုင်း လမ်းညွှန်ပေးခဲ့တာကတော့ လူသား ပီပီသသ ဖြစ်ထွန်းလာတာနဲ့ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အရာပဲ။ အဲဒါကတော့ "လူ့အဖွဲ့အစည်း"။

သစ်ပင်တွေပေါ် အမှီပြု သင်းဖွဲ့နေထိုင်တတ်တဲ့ မျောက်ဝံအုပ်စုဘဝကနေ လူ့သမဂ္ဂတခု ပေါ်ထွက်မလာခင် နှစ် ပေါင်းသိန်းနဲ့ချီ ကြာမြင့်ခဲ့လိမ့်မယ်။ (နှစ်သိန်းဂဏန်းဆိုတာ ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာတော့ လူ့ဘဝရဲ့ တစ်ကွက်လို့ပဲ)။[6] ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်ပါ။ နောက်ဆုံးတော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းရယ်လို့ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပြီ။ ဒီတော့ လူ့အဖွဲ့အစည်း နဲ့ မျောက်ဝံအုပ်စုကြား ဘယ်ဝိသေသ ကွာခြားချက်တွေများ ကျနော်တို့ တွေ့ရသလဲ။ "အလုပ်"။ လူဝံအုပ်စုတွေဟာ ပထဝီဝင် အနေအထားအရ သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားတဲ့ (ဝါ) အနီးအနားတဝိုက်က တခြားလူဝံအုပ်စုတွေရဲ့ ခုခံငြင်းဆန်မှု အတိုင်းအဆက သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားတဲ့ စားကျက်မြေမှာပဲ ရှာဖွေစားသောက်ရင်း ကျေနပ်ခဲ့ကြတယ်။ တခြားစားကျက်မြေတွေကို ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရင်း စားကျက်အသစ်တွေကို ရရှိလာအောင် တိုက်ပွဲတွေ ဝင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း လူဝံတွေဟာ စားကျက်မြေက "သဘာဝအလျောက်" သူတို့ကို ပေးထားသလောက်ပဲ ရှာဖွေ စားသုံးနိုင်စွမ်းရှိကြတယ်။ ခြွင်းချက်အနေနဲ့ သူတို့စွန့်ထုတ်လိုက်တဲ့ မစင်တွေကြောင့် သူတို့ ကိုယ်တိုင် မသိလိုက်ဘဲ မြေဩဇာတက်လာအောင် လုပ်မိတာကလွဲလို့ ဒီထက်ပိုမထုတ်နိုင်ကြဘူး။ ရှာတွေ့သမျှ စားကျက်မြေအားလုံးကို အခြေချပြီးတဲ့အခါမှာတော့ လူဝံဦးရေဟာ ထပ်တိုးလာခြင်း မရှိတော့ဘူး။ တိရစ္ဆာန် အရေအတွက်ဟာ တန်နေတော့တယ်။ အစားအသောက်တွေ တော်တော်များများ လေလွင့်ပျက်စီးတာတွေ ရှိသလို၊ အစားအစာဖြစ်လာမယ့် နောက်မျိုးဆက်ကိုပါ သန္ဓေသားဘဝမှာတင် ဖျက်စီးပစ်တာမျိုးတွေ လုပ်ကြသေးတယ်။ အမဲလိုက်လူသားနဲ့ ကွာခြားတာက ဝံပုလွေတွေဟာ နောက်နှစ်တွေမှာ သူတို့အတွက် စားစရာ ဒရယ် မျိုးဆက်တွေ မွေးဖွားပေးမယ့် ဒရယ်မိခင်တွေကိုပါမချန် စားသောက်ပစ်တာပဲ။ ဂရိက ဆိတ်တွေဟာ ချုံနွယ် ပင်ပေါက်လေးတွေကို အကုန် စားသောက်ပစ်ကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူတို့စားကျက်မြေ တောင်ကုန်း အားလုံးနီးပါး ကတုံးဖြစ်ကုန်တယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ "အမဲလိုက်စီးပွားရေး" ဟာ မျိုးစိတ်ကို တစတစပြောင်းလဲရာမှာ အရေးကြီးတဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်တယ်။ ဒီလို အစားအစာ ရှာဖွေစားသောက်တဲ့ပုံစံကြောင့် စားနေကျ အစားအစာ မဟုတ်သော တခြားအစားအစာတွေကိုပါ စားတတ်အောင် လိုက်လျောညီထွေ ပြုပြင်ယူခဲ့ရတယ်။ အဲဒါကြောင့်ပဲ တခါက တည်ရှိခဲ့တဲ့ မျိုးစိတ်တွေ သေဆုံးသွားချိန်မှာ၊ သူတို့ရဲ့ သွေးသားထဲ အရင်ကနဲ့ မတူတဲ့

ဓာတုဖွဲ့စည်းပုံတခု ဖြစ်တည်လာတယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာတခုလုံးရဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံလည်း တစတစ ပြောင်းလဲလာတယ်။[7] ဒီအမဲလိုက် စီးပွားရေးက ကျနော်တို့ဘိုးဘေးတွေ လူသားအဖြစ် တစတစကူးပြောင်းရာမှာ အင်မတန် သက်ရောက်မှု ကြီးမားခဲ့တယ်ဆိုတာ အငြင်းပွားစရာမရှိဘူး။ တခြားတိရစ္ဆာန်တွေ အားလုံးထက် ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေးကော၊ လိုက်လျောညီထွေပြောင်းလဲနိုင်မှုပါ အဆမတန် သာလွန်တဲ့ လူဝံမျိုးနွယ်စုတခုအတွင်း အမဲလိုက် စီးပွားရေးကြောင့် စားလို့ရတဲ့ အပင်အရေအတွက် တိုးသထက်တိုးလာခဲ့တယ်။ ဒီအပင်တွေရဲ့ စားလို့ရတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေလည်း များသထက် များလာခဲ့တယ်။ အတိုချုပ်ရရင်၊ စားသောက်တဲ့ အစားအစာ အမျိုးအစာ ပိုစုံလင်လာတယ်။ ဒီတော့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲဝင်လာတဲ့ ပစ္စည်းတွေလည်း ပိုစုံလင်လာတယ်။ ဒါဟာ လူသားအဖြစ် ကူးပြောင်းဖို့ လိုအပ်တဲ့ ဓာတုပိုင်းဆိုင်ရာ ရေခံမြေခံဖြစ်လာတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒါတွေဟာ အလုပ် ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရှိမလာသေးဘူး။ "အလုပ်ဆိုတာ ကိရိယာတွေ ဖန်တီးခြင်းနဲ့ အစပြုတယ်။" ဒီတော့ ကျနော်တို့ အစောဆုံး ဘယ်ကိရိယာတွေကို ရှာတွေ့သလဲ (ဒါက ရှေးအကျဆုံး အကဲဖြတ် သုံးသပ်ပုံလည်း ဖြစ်တယ်။ သမိုင်းဦး လူသားရဲ့ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် အမြတ်တန်းနဲ့ လက်ဆင့်ကမ်းလာတဲ့ ပစ္စည်းတွေကိုကြည့်ပြီး အကဲဖြတ်သုံးသပ်တဲ့နည်း၊ အစောဆုံး သမိုင်းဦး လူသားတွေနဲ့ ဒီကနေ့ခေတ်အထိ ကျန်နေသေးတဲ့ ရှေးဦး အရိုင်းအစိုင်းအဆင့် လူသားတွေရဲ့ ဘဝရှင်သန်မှုပုံစံအရ အကဲဖြတ်တဲ့ နည်းလည်း ဖြစ်တယ်)။ အဲဒါတွေကတော့ အမဲလိုက်ကိရိယာတွေနဲ့ ငါးမျှားကိရိယာတွေပဲ။ အမဲလိုက်ကိရိယာတွေက ရှေးဦးလူသားတွေအဖို့ လက်နက်တွေလည်း ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အမဲလိုက်ခြင်းနဲ့ ငါးမျှားခြင်းကို ကြည့်ပြီး လူဟာ အသီးအရွက်ချည်း စားတဲ့သတ္တဝါအဖြစ်ကနေ အသားငါးကိုပါ တွဲစားလာတဲ့ သတ္တဝါအဖြစ် ကူးပြောင်းလာခြင်းလို့ ယူဆနိုင်တယ်။ "ဒါဟာ လူသားအဖြစ် ကူးပြောင်းရာမှာ အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့ ခြေလှမ်းဖြစ်တယ်"။ "အသားငါး အစားအသောက်" ထဲမှာ ဇီဝကမ္မ လုပ်ငန်းအတွက် သတ္တဝါ လိုအပ်တဲ့ "အရေးအကြီးဆုံး ပစ္စည်းတွေ" အဆင်သင့် ပါဝင်နေတယ်။ အစာချေဖို့ ကြာချိန် တိုသွားသလို၊ အသီးအရွက်စားဘဝနဲ့ သဟဇာတဖြစ်ခဲ့သော သားသတ်လွတ် ကိုယ်ခန္ဓာဖြစ်စဉ်တွေရဲ့ ကြာချိန်ကိုလည်း တိုတောင်းစေခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် တိရစ္ဆာန်ဘဝကို အားမာန်အပြည့် ရှင်သန်နေထိုင်နိုင်ဖို့ရာ အချိန်တွေ၊ ရုပ်ပိုင်းလိုအပ်ချက်တွေနဲ့ စွမ်းအင်တွေ ပိုရရှိလာတယ်။ လူသားအဖြစ် ဖန်တီးနေဆဲ လူသားတွေက အပင်လောကနဲ့ ပိုခွဲထွက်လာလေ တခြားတိရစ္ဆာန်တွေထက် ပိုတိုးတက် မြင့်မားလာလေ ဖြစ်တယ်။ အသီးအရွက်ကော အသားငါးကော စားသုံးလာခြင်းနဲ့အတူ

ကြောင်အရိုင်း ခွေး အရိုင်းတွေကို လူ့အစေခံအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့သလို၊ အသီးအရွက်ချည်း စားလာရာက အသားငါးတွေပါ အလိုက်သင့် ပြောင်းလဲ စားသုံးလာခြင်းဟာ လူသားအဖြစ် ကူးပြောင်းနေဆဲ လူသားကို ကိုယ်ခန္ဓာကြံ့ခိုင်သန်စွမ်းပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရပ်တည်နိုင်အောင် အများကြီး အထောက်အကူပြုခဲ့လိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် အသားငါး အစားအသောက်က ဦးနှောက်အပေါ် အကြီးမားဆုံး သက်ရောက်မှုရှိခဲ့တယ်။ ဒီလိုစားသောက်လာခြင်းကြောင့် ဦးနှောက် ဖွံ့ဖြိုးမှုနဲ့ အာဟာရ ဖြည့်တင်းမှုအတွက် လိုအပ်တဲ့ ရုပ်ပစ္စည်းတွေကို အဆမတန် ပေါပေါများများ ရရှိလာတယ်။ ဒါကြောင့် ဦးနှောက်ဟာ မျိုးဆက်တစ်ခုပြီးတစ်ခု မြန်မြန်ဆန်ဆန်နဲ့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်လာခြင်းဖြစ်တယ်။ [8] သားသတ်လွတ်စားသမားတွေကို လေးစားသမှု ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူတွေသာ အသားငါး မစားခဲ့ရင် လူသားအဖြစ်ကို ရောက်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ အသားငါးစားသုံးခြင်းကြောင့် ကျနော်တို့ သိရှိထားသမျှ လူသားမျိုးနွယ်စုတွေကြား ဇာတ်တူသား စားတာမျိုး တခါတရံမှာ ရှိခဲ့ဖူးတယ်ဆိုရင်တောင် ဒီအချက်ဟာ ဒီကနေ့ခေတ် လူသားတွေအပေါ် ဘာသက်ရောက်မှုမှ မရှိပါဘူး။

အသားငါးစားသောက်ခြင်းကြောင့် "အချိုးအကွေ့ဖြစ်စေတဲ့ အရေးကြီးတိုးတက်မှု အသစ်နှစ်ခု"ကို ဖြစ်ပေါ် စေခဲ့တယ်။ "မီးကိုအသုံးချ စေခိုင်းလာနိုင်ခြင်း" နဲ့ "တိရစ္ဆာန်အရိုင်းကို အယဉ်မွေးလာနိုင်ခြင်း"။ မီးကို အသုံးချ စေခိုင်းလာနိုင်လို့ အစာချေဖျက်ခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို အချိန် ပိုတိုသွားစေခဲ့တယ်။ မီးကို အသုံးချလာတဲ့အခါ ပါးစပ်ထဲရောက်လာတဲ့ အစားအစာဟာ ချေဖျက်ပြီးသား တပိုင်း ဖြစ်နေခဲ့ပြီ။ တိရစ္ဆာန်အရိုင်းကို အယဉ်ပြု မွေးမြူလာခြင်းကြောင့် စားစရာ အသားတွေ အလှူပယ် ပေါများလာခဲ့တယ်။ အရင်ကလို အမဲလိုက်မှ အသားရတာ မဟုတ်တော့ဘူး။ မွေးမြူထားတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ အသားပုံမှန်ရစေတဲ့ ရင်းမြစ်အသစ် ဖြစ်လာတယ်။ အသားတင် မကသေးဘူး။ နို့နဲ့ နို့ထွက်ပစ္စည်းတွေပါ ရရှိလာတယ်။ ဒါတွေက ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ထားပုံအရ အသားလောက် တန်ဖိုးရှိတဲ့ ပစ္စည်းအသစ်တမျိုးပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီတိုးတက်မှု နှစ်ခုလုံးဟာ လူသား လွတ်မြောက်ရေးကို တိုက်ရိုက်အကျိုးပြုတဲ့ ကိရိယာအသစ်တွေ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ဒီနေရာမှာ သူတို့ရဲ့ သွယ်ဝိုက် အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေကို အသေးစိတ် မဆွေးနွေးတော့ဘူး။ သွယ်ဝိုက် အကျိုး သက်ရောက်မှုတွေကလည်း လူသားနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း ရှေ့ဆက် တိုးတက်လာဖို့ရာ အတွက် အင်မတန် အရေးပါခဲ့တယ်။

လူသားဟာ စားလို့ရသမျှ အကုန်စားတတ်အောင် သင်ယူခဲ့သလို၊ ဘယ်ဥတုရာသီမှာမဆို ရှင်သန်နိုင်အောင် လည်း သင်ယူခဲ့တယ်။ ရှင်သန်နေထိုင်လို့ရတဲ့ ကမ္ဘာတလွှား

လူသားမျိုးနွယ်တွေ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့တယ်။ ဒီလို နေရာ အနှံ့အပြားမှာ ရှင်သန် နေထိုင်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ တမျိုးတည်းသော သတ္တဝါဖြစ်တယ်။ ဥတုရာသီအားလုံးနဲ့ လိုက်လျော ညီထွေ ရှင်သန်နေထိုင်လာကြတဲ့ တခြားတိရစ္ဆာန်တွေ (အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ အင်းဆက်ပိုးမွှားတွေ) က လူ သားလို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရပ်တည်နိုင်ခြင်း မရှိဘူး။ လူသားကို အမှီပြုပြီးမှ ရှင်သန်နိုင်ခြင်းဖြစ်တယ်။ လူသား စတင်ဖြစ်ထွန်းလာရာ မွေးရပ်မြေမှာ တနှစ်ပတ်လုံး ပူပြင်းတဲ့ ရာသီဥတုရှိတယ်။ ဒီလိုဒေသကနေ နွေနဲ့ဆောင်း ကွဲသွားတဲ့ ပိုအေးသော အရပ်တွေဆီ ပြောင်းရွှေ့လာတဲ့အခါ လိုအပ်ချက်အသစ်တွေ ပေါ်လာတယ်။ အအေးဒဏ်၊ ပူနွေးစွတ်စိုတဲ့ ဒဏ်တွေကို ကာကွယ်ဖို့ အမိုးအကာနဲ့ အဝတ်အထည်တွေ လိုအပ်လာတယ်။ အလုပ်ရဲ့ နယ်ပယ် အသစ်တွေ လိုအပ်လာတယ်။ ဒီတော့ အလုပ်ပုံစံအသစ်တွေ ထပ်တိုးလာတာနဲ့အမျှ တိရစ္ဆာန်လောကနဲ့ လူသား လောက ပိုကွဲသထက် ကွဲထွက်လာခဲ့တယ်။

လူတစ်ဦးချင်းမှာသာမက လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာပါ လက်တွေ့ စကားသံထွက် အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတွေနဲ့ ဦးနှောက်တို့ရဲ့ "ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု"ကြောင့် လူသားဟာ ပိုပိုပြီး ရှုပ်ထွေးတဲ့ လုပ်ငန်းတွေကို အကောင်အထည် ဖော်လာနိုင်တယ်။ ပိုပိုပြီး မြင့်မားတဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေကို သူတို့ဘာသာချမှတ်ပြီး အောင်မြင်အောင်လည်း စွမ်းဆောင်လာနိုင်တယ်။ မျိုးဆက်တစ်ခုပြီးတစ်ခု [9] အလုပ်ဟာ ကွဲပြားလာတယ်။ ပိုပြီး ကျွမ်းကျင်ပြည့်ဝလာတယ်။ အမျိုးကွဲ စုံသထက် စုံလာတယ်။ အမဲလိုက်ခြင်းနဲ့ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်းတွေအပြင် စိုက်ပျိုးရေးကိုပါ ထပ်တိုး လုပ်ကိုင်လာခဲ့တယ်။ ဒီနှောက် ချည်ငင်တာ၊ အထည်ယက်တာ၊ သတ္တုလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ကိုင်တာ၊ မြေအိုးလုပ်တာနဲ့ ရေကြောင်းသွားလာရေးတွေ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်းနဲ့ ကုန်သွယ်ခြင်းတွေနဲ့အတူ နောက်ဆုံးမှာ အနုပညာနဲ့ သိပ္ပံလဲ ပေါ်ထွက်လာတော့တယ်။ လူမျိုးစုတွေ စုဖွဲ့ နေထိုင်လာရာကနေ တိုင်းပြည်နဲ့ နိုင်ငံတော်တွေ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တယ်။ ဥပဒေနဲ့ နိုင်ငံရေးတွေ ပေါ်ပေါက်လာတယ်။ ဒါတွေနဲ့အတူ လူသား ကျင်လည် လုပ်ကိုင်နေရတဲ့ ရုပ်ဘဝက လူသားရဲ့ စိတ်မှာ ကွန့်မြူးတဲ့ပုံစံနဲ့ ထင်ဟပ်လာတယ်။ အဲဒါကတော့ ဘာသာရေးပဲ။ "ကနဦးမှာ" စိတ်ရဲ့ ထုတ်ကုန်တွေလို့ "ထင်ရပြီး" လူ့အဖွဲ့အစည်းကို "အုပ်စိုးနေတယ် ထင်ရတဲ့" ဒီဖန်တီးမှုတွေအားလုံး ထွက်ပေါ်လာတဲ့အခါ အလုပ်လုပ်သော လက်ရဲ့ ထုတ်ကုန်တွေဟာ နောက်တန်းကို ပို့ခံလိုက်ရတော့တယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အစောဆုံး အဆင့်ကတည်းက ကုန်ထုတ်ဖြစ်စဉ်ကို စီမံခန့်ခွဲတဲ့ စိတ် (ဉာဏ်လုပ်အား သက်သက်သာ စိုက်ထုတ်ရသော လူတွေကို ရည်ညွှန်း) က သူကိုယ်တိုင် လက်နဲ့ ကုန်ထုတ်စရာ မလိုတော့ဘဲ တခြားသူတွေရဲ့ လက်တွေ့နဲ့ ကုန်ထုတ်တာကို ထိုင်စီစဉ်ရုံပဲ ရှိတော့တယ်။

အဲဒီအချိန်ကတည်းက အလုပ်လုပ်သော လက်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို နောက်တန်းကို ပို့ပြီး၊ ချောင်ထိုးသထက် ချောင်ထိုးလာခဲ့တယ်။ လူယဉ်ခေတ် တဟုန်ထိုး တိုးတက်လာခြင်းဟာ စိတ်ရဲ့ အကျိုးပြုမှု၊ ဦးနှောက် ကြီးထွားလာခြင်းနဲ့ လုပ်ဆောင်မှုကြောင့်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ လူသားဟာ သူတို့ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို သူတို့ရဲ့ လိုအပ်ချက် ရှုပ်အခြေခံပေါ်ကနေ ရှင်းမပြတော့ဘဲ အတွေးအခေါ်ပေါ် အခြေခံပြီး ရှင်းပြလာကြတယ်။ (တကယ်တော့ လူသားရဲ့ ရုပ်ဘဝ လိုအပ်ချက်တွေဟာ စိတ် ကြေးမုံပြင်မှာ ထင်ဟပ်ပြီး သိစိတ်ရယ်လို့ ဖြစ်လာကြတယ်။) ဒီတော့ လူသား သမိုင်းတလျှောက် စိတ်ဝါဒ လောကအမြင်ဟာ ရှေးခေတ်ကမ္ဘာ ပြိုကျပြီးကတည်းက လူသားတွေရဲ့ စိတ်ကို ကြီးစိုးလာခဲ့တယ်။ ဒီအမြင်ဟာ လူသားတွေအပေါ် ဘယ်လောက်တောင် ကြီးစိုးနေသလဲဆိုရင် ဒါဝင်နီယန်ဂိုဏ်းက ရုပ်ဝါဒအဆန်ဆုံး သဘာဝတ္ထ ပညာရှင်တွေတောင် လူသားမူလအစနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရှင်းလင်းတဲ့ အယူအဆကို မဖော်ထုတ်နိုင်သေးဘူး။ ဒီစိတ်ဝါဒ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် လူသားအဖြစ် ကူးပြောင်းရာမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ လုပ်အားရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို သူတို့ အသိအမှတ် မပြုကြလို့ အခုလို ဝေဝါးနေခြင်းဖြစ်တယ်။

အထက်မှာ ဆိုခဲ့သလိုပဲ၊ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ လူသားလောက် မလုပ်နိုင်ပေမယ့် လူသားတွေလိုပဲ ပြင်ပ သဘာဝ လောကကြီးကို သူတို့ရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုတွေနဲ့ ပြောင်းလဲပစ်ကြတယ်။ ရုပ်ပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း သူတို့ကြောင့် ဖြစ် ပေါ်လာရတဲ့ ဒီပြောင်းလဲမှုတွေက သူတို့အပေါ် တကျော့ပြန် သက်ရောက်မှုရှိတယ်။ သဘာဝမှာ ဘယ်အရာမှ သီးခြား ဖြစ်နေတာ မရှိဘူး။ အရာရာတိုင်းက တခြားအရာတိုင်းအပေါ် အပြန်အလှန် သက်ရောက်နေကြတယ်။ ဒီလို "မျက်နှာစာ ပေါင်းစုံရှိတဲ့ ရွှေ့လျား ပြောင်းလဲခြင်းနဲ့ အပြန်အလှန် သက်ရောက်ခြင်း"ကို မေ့ထားကြလို့ ကျနော်တို့ရဲ့ သဘာဝတ္ထ ပညာရှင်ကြီးတွေဟာ အရိုးရှင်းဆုံး အရာတွေကို ကြည့်ကြည့်လင်လင် မမြင်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဆိတ်တွေက ဂရိမှာ ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းတွေ နှလံမထူနိုင်အောင် စားသုံးပစ်ကြပုံကို အပေါ်မှာ ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးပြီ။ စိန့် ဟယ်လင်နာကျွန်းပေါ်ကို ရောက်လာသူတွေနဲ့ အတူပါလာတဲ့ ဆိတ်တွေ၊ ဝက်တွေက အဲဒီ ကျွန်းရဲ့ အပင်ဟောင်းတွေ အားလုံးနီးပါး ပြောင်းတလင်းခါသွားအောင် စားသောက်ပစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် နောက်ရောက်လာတဲ့ သင်္ဘောသားတွေနဲ့ ကိုလိုနီသမားတွေ ယူလာတဲ့ သစ်ပင်မျိုးစိတ်တွေ ဒီကျွန်းပေါ် ပြန့်ပွား သွားနိုင်အောင် မြေနေရာ ပြင်ပေးထားသလို ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် တိရစ္ဆာန်တွေ သူတို့ရုပ်ပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် တာရှည်တဲ့ သက်ရောက်မှု ရှိစေခဲ့ရင်တောင် ဒါဟာ "ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ ဖြစ်သွားတာ"သက်သက်ပဲ။

တိရစ္ဆာန်တွေအဖို့တော့ ဒါဟာ "မတော်တဆဖြစ်ရပ်"ပဲ။ ဒါပေမယ့်လည်း လူသားတွေက တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ ပိုကွဲထွက်လာလေ၊ လူသားရဲ့ သဘာဝလောကအပေါ် သက်ရောက်မှုတွေဟာ "တိကျတဲ့ ပန်းတိုင်တွေဆီ ဦးတည်ပြီး ကြိုတင်စီမံ လုပ်ဆောင်ခြင်း" လက္ခဏာ ပိုဆောင်လာလေ ဖြစ်တယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေက ဒေသတခုရဲ့ အပင်လောကကို ဘာလုပ်နေမှန်း မသိဘဲ ဖျက်စီးပစ်တယ်။ လူသားကတော့ လွတ်လပ်သွားတဲ့ မြေတွေပေါ်မှာ အသီးအနှံတွေ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်အောင် အပင်ရိုင်းတွေကို ဖျက်စီးပစ်ခြင်းဖြစ်တယ် (ဝါ) စိုက်ပျိုးထားတာထက် အဆပေါင်းများစွာ ပိုထုတ်ပေးမယ့် သစ်ပင်တွေ/နွယ်ပင်တွေ စိုက်ပျိုးဖို့ ဖျက်စီးပစ်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ အသုံးဝင်တဲ့ သစ်ပင်တွေနဲ့ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်တွေကို နိုင်ငံတနိုင်ငံကနေ နောက်တနိုင်ငံဆီ တင်ပို့ကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ တိုက်ကြီးတခုလုံးရဲ့ ဇီဝမျိုးစိတ်တွေကို ပြောင်းလဲစေတယ်။ ဒါတင်မကသေးဘူး။ အပင်နဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကို လုံးဝမမှတ်မိတော့လောက်အောင် လူသားရဲ့ လက်နဲ့ ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့တယ်။ ကျနော်တို့ စားသုံးနေတဲ့ သီးနှံမျိုးစိတ်ပေါင်းများစွာ စတင်ထွက်ပေါ်လာတဲ့ မူလအပင်အရိုင်းတွေကို ကနေတိုင် အချည်းနှီး ရှာဖွေနေကြသေးတယ်။ [10] ခွေးမျိုးကွဲတွေ ဒီကနေမှာ အများကြီးရှိနေပြီ။ ဒီခွေးတွေ ဆင်းသက်လာခဲ့တဲ့ မူလအစ တိရစ္ဆာန်အရိုင်းက ဘာဖြစ်မလဲ၊ (ဝါ) ဒီကနေ မြင်းမျိုးကွဲပေါင်းလည်း အလားတူ အမြောက်အမြား ဖြစ်နေပြီ။ သူတို့ရဲ့ မူလအစ တိရစ္ဆာန်အရိုင်းက ဘာဖြစ်မလဲ၊ ဒီပြဿနာကို အခုထိ အငြင်းပွားနေကြဆဲ။

တကယ်တော့ ကျနော်တို့က တိရစ္ဆာန်တွေမှာ ကြိုတင်စီမံကိန်းချ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း လုံးဝမရှိဘူးလို့ ငြင်းဆန်နေခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဒါနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်သာ ဖြစ်တယ်။ သက်ရှိပရိုတင်း တည်ရှိပြီး (တုံ့ပြန်မှုပြုတိုင်း)* "စနစ်တကျ စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခြင်း" ဟာ "သန္ဓေသားအနေနဲ့" တည်ရှိတယ်။ (*= ဆိုလိုတာက တိကျတဲ့ ပြင်ပ စေ့ဆော်အား ရှိလာတိုင်း တိကျတဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို အကောင်အထည်ဖော်တယ်။ အဲဒီလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ အင်မတန် ရိုးရှင်းကောင်း ရိုးရှင်းနိုင်တယ်။) ဒီလို တုံ့ပြန်မှုပြုခြင်းဟာ အာရုံကြောဆဲ(လ်) မပြောနဲ့ ဆဲ(လ်)ရယ်လို့ ပီပီပြင်ပြင် မရှိသေးတဲ့ အနေအထားမှာကို ဖြစ်ပွားတယ်။ အင်းဆက်စား အပင်တွေ သားကောင်ကို ဖမ်းယူတဲ့ ပုံစံဟာ အခုပြောနေတဲ့ စနစ်တကျ ပြင်ဆင်လုပ်ဆောင်ခြင်း သဘောမျိုးပဲ။ ဒီလိုလုပ်ဆောင်ရာမှာ သိစိတ်မပါတာဘဲ ရှိမယ်။ သက်ရှိ တိရစ္ဆာန်တွေမှာ သိစိတ်ရှိရှိ၊ စနစ်တကျ ပြင်ဆင်လုပ်ဆောင်ခြင်းဟာ အာရုံကြောစနစ် ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းနဲ့အတူ ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်တယ်။ နို့တိုက်သတ္တဝါတွေမှာ ဒီလုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းဟာ အတော်မြင့်မားလာပြီ။ အင်္ဂလန်မှာ မြေခွေးကို အမဲလိုက်ရင်း၊ မြေခွေးတကောင်ဟာ

မှဆိုးလက်ကနေ လွတ်မြောက်အောင် ဒေသန္တရ အသိကြွယ်ဝမှုကို ဘယ်လောက်တောင် ကောင်းကောင်းကြီး အသုံးချနိုင်သလဲ ရှုကြည့်လေ့လာနိုင်တယ်။ ဒါ့အပြင် ခြေရာခံမရအောင် အနံ့ ဖျောက်ပေးနိုင်တဲ့ မြေပြင်အနေအထားကို ကောင်းကောင်းကို နားလည် အသုံးချနိုင်သေးတယ်။ လူသားနဲ့ နီးနီးကပ်ကပ် နေလာရာက ပိုပြီး အဆင့်မြင့် တိုးတက်လာတဲ့ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်တွေဟာ လူသား ကလေးငယ်တွေလောက် လိမ္မာပါးနပ်မှုရှိတာ တွေ့နိုင်တယ်။ မိခင်ရဲ့ သားအိမ်ထဲက သန္ဓေသားဖွံ့ဖြိုးမှု သမိုင်းဟာ ကျနော်တို့ရဲ့ တိရစ္ဆာန် ဘိုးဘေးကြီးတွေ ကျောရိုးမဲ့ သတ္တဝါ အဆင့်ကနေ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ရုပ်ခန္ဓာပိုင်း တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာတဲ့ သမိုင်းရည်ကြီးကို အတိုချုပ်ပုံစံနဲ့ ထပ်ကျော့ထားခြင်းသာ ဖြစ်တယ်။ အလားတူပဲ၊ လူသားကလေးငယ်ရဲ့ သိစိတ်ဖွံ့ဖြိုးမှုဟာလည်း ဒီဘိုးဘေးကြီးတွေရဲ့ သိစိတ် တစတစ ဖွံ့ဖြိုးလာမှုသမိုင်းကို ပိုပြီး အတိုချုပ်တဲ့ ပုံစံနဲ့ ထပ်ကျော့ထားခြင်းသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တိရစ္ဆာန်အားလုံးရဲ့ စနစ်တကျ ပြင်ဆင်လုပ်ဆောင်မှု အားလုံးဟာ သဘာဝ လောကအပေါ် တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ လိုအပ်ဆန္ဒကို အရာထင်ကျန်စေလောက်တဲ့အထိ တခါမှ ရလဒ် မဖြစ်ထွန်းစေခဲ့ဘူး။ ဒီလို လုပ်နိုင်ဖို့ လူသားကို လိုအပ်တယ်။ အတိုချုပ်ရရင်၊ တိရစ္ဆာန်က ပြင်ပ သဘာဝလောကကို “သုံးစွဲရုံပဲ သုံးစွဲတယ်”၊ ဒီလို တိရစ္ဆာန်တွေ ရှိနေခြင်းအားဖြင့် သဘာဝ လောကကြီးမှာ ပြောင်းလဲမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ လူသားကတော့ “သဘာဝ လောကကို ပြောင်းလဲ စေခြင်းဖြင့်” သူ့မျှော်မှန်းရာ ပန်းတိုင်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်တယ်။ “သဘာဝ လောကကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ထိန်းချုပ်စေခိုင်း”တယ်။ ဒါဟာ လူသားနဲ့ တခြားတိရစ္ဆာန်တွေ ကြားက အရေးအကြီးဆုံး ကွာခြားချက်ပဲ။ “ဒီကွာခြားချက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေတာ လူသားရဲ့ အလုပ်ပဲ”။

“ဒါပေမယ့်လည်း လူသားက သဘာဝလောကအပေါ် အောင်နိုင်ခြင်းကို သိပ် မာန်တက်မနေနဲ့ဦး”။ အောင်ပွဲ တခါရတိုင်း သဘာဝတရားကလည်း ကျနော်တို့ လူသားတွေအပေါ် တန်ပြန် တိုက်ခိုက်လာတယ်။ အမှန်ပဲ၊ သဘာဝလောကအပေါ် အောင်ပွဲတခါရလိုက်တိုင်း ပထမဆုံးအနေနဲ့ ကျနော်တို့ အလေးအနက် စဉ်းစားထားတဲ့ နောက်ဆက်တွဲတွေ ဖြစ်လာမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါနဲ့မရပ်သေးဘူး။ ကြိုမြင်နိုင်တဲ့ တခြား အကျိုးသက်ရောက်မှု တွေလည်း ရှိလာတယ်။ ကျနော်တို့ ကြိုတင်တွက်ဆထားတဲ့ ကနဦး သက်ရောက်ချက်တွေကို ပယ်ဖျက်သွား လေ့ရှိတယ်။ မက်ဆိုပိုတေးမီးယား၊ ဂရိ၊ အေးရှ မိုင်းနားနဲ့ တခြားဒေသက

လူသားတွေဟာ စိုက်ပျိုးမြေဖော်ဖို့ သစ်တောတွေကို ဖျက်စီးပစ်ခဲ့ရတယ်။ ဒီလို သစ်တောတွေကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပစ်ရင်း စိုထိုင်းဆကို သိုမှီးထိန်း သိမ်းပေးထားတဲ့ ဒေသကြီးတွေ ပျက်စီးသွားခဲ့ရတယ်။ အဲဒီတိုင်းပြည်တွေရဲ့ အခုလက်ရှိ အင်မတန် ဆိုးရွားတဲ့ အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်လာစေဖို့ အဲဒီလုပ်ရပ်တွေက အုတ်မြစ်ချပေးခဲ့တယ်ဆိုတာကို သူတို့ ကြိုမြင်နိုင်ခဲ့ဘူး။ တောင်ကုန်းမြင့်ကြီးတွေရဲ့ တောင်ဘက်ခြမ်း လျှောစောင်းပေါ် နေထိုင်ကြတဲ့ အိတာလျံတွေဟာ မြောက်ဘက် ခြမ်း လျှောစောင်းပေါ် တယုတယ မွေးမြူလာတဲ့ ထစ်ရှူးတောတွေကို ပြောင်တလင်းခါအောင် သုံးစွဲပစ်ခဲ့ကြ တယ်။ ဒီလိုလုပ်လိုက်မိလို့ ဒီဒေသအတွင်းက နို့နို့ထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းရဲ့ ရေသောက်မြစ်တွေကို ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်မိပြီဆိုတာ နည်းနည်းလေးမှ သဘောမပေါက်ခဲ့ကြဘူး။ ဒီလိုနည်းနဲ့ သူတို့တောင်တန်း ရေစမ်းတွေ စောစောစီးစီး ရေခမ်းစေခဲ့တယ် ဆိုတာလည်း နည်းနည်းလေးမှ နားမလည်ခဲ့ကြဘူး။ ဒီလို ရေထိန်း သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးစေခဲ့လို့ မိုးရာသီတွေမှာ လွင်ပြင်ရပ်ဝန်းတွေဆီ ရေတွေ ဒလဟော ဖုံးလွှမ်းသွားစေခဲ့ တယ်။ ဥရောပက အာလူးစိုက်သူတွေဟာ စကရီဖျူလာ ရောဂါကို ဖြန့်ဖြူးနေမိမှန်း မသိခဲ့ကြဘူး။ [11] ဒါ့ကြောင့် သဘာဝလောကကို အောင်နိုင်လိုက်တဲ့ ခြေလှမ်းတိုင်းမှာ ကျနော်တို့ လူသားတွေကို ပြန်ပြီး သတိပေးနေရတယ်။ “တိုင်းတပါးလူထုအပေါ် စစ်နိုင်လိုက်သူလို၊ သဘာဝလောကရဲ့ ပြင်ပမှာ ရပ်တည်နေသူလို ငါတို့လူသားတွေက သဘာဝလောကကို အုပ်စိုးနိုင်ခြင်း မရှိဘူး။ သွေးနဲ့သားနဲ့ ဦးနှောက်နဲ့ ငါတို့လူသားတွေဟာ သဘာဝလောက အတွင်းမှာပဲ ရှိတယ်။ သဘာဝလောကထဲမှာပဲ ရှင်သန်ရပ်တည်ကြရတယ်။ သဘာဝလောကကို ငါတို့ ထိန်းချုပ် ခိုင်းစေနိုင်ခြင်း ဆိုတာ သဘာဝနိယာမတွေကို ‘သေချာနားလည်ပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် အသုံးချနိုင်စွမ်း’ရှိလို့ တခြားသက်ရှိတွေ အားလုံးထက် ခေါင်းတလုံးပိုနေခြင်း ဖြစ်တယ်”။

တကယ်တော့ တနေ့ထက်တနေ့ ကျနော်တို့ဟာ ဒီနိယာမတွေကို ပိုပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် နားလည်လာကြတယ်။ သဘာဝလောကရဲ့ သမားရိုးကျ သွားနေတဲ့ လမ်းကြောင်းကို ကျနော်တို့ သွားနှောက်မိရင် လတ်တလော ဘာတွေဖြစ်မယ်၊ ရေရှည်မှာ ဘယ်လို သက်ရောက်မှုရှိလာမယ် စတဲ့အချက်တွေကို ပိုပြီး သိလာအောင် အားထုတ် နေကြတယ်။ အထူးသဖြင့်၊ ဒီရာစု (၁၉ရာစု) နှစ်အတွင်း သဘာဝသိပ္ပံရဲ့ အံ့မခန်း တိုးတက်မှုတွေကြောင့် ကျနော်တို့ရဲ့ သာမန် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းတွေရဲ့ ရေရှည်အကျိုးဆက်တွေကို ပိုနားလည်လာပြီး ထိန်းချုပ်နိုင်ဖို့အထိ စိုင်းပြင်းလာကြပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒီလို ကြိုးစားလာလေ၊ လူသားတွေဟာ သဘာဝလောကနဲ့ တစည်းတလုံးတည်း ဖြစ်မှုကို ပိုခံစားမိရုံသာမက၊ ပိုသိလာကြလိမ့်မယ်။ ဒါ့ကြောင့် စိတ်နဲ့ ရုပ်ကြား၊

လူနဲ့ သဘာဝကြား၊ ဝိညာဉ်နဲ့ ခန္ဓာကြား ပဋိပက္ခပြုထားတဲ့ အဓိပ္ပါယ်မဲ့ သဘာဝနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက် အယူအဆလည်း တည်ရှိနိုင်မှာ မဟုတ်တော့ ဘူး။ ဒီအယူအဆက စံတော်ဝင် ရှေးခေတ်လူ့အဖွဲ့အစည်း ပြိုကျပြီးတဲ့နောက် ခေါင်းထောင်လာခဲ့ရာက ခရစ်ရှန် ဘာသာရေးမှာ အမြင့်ဆုံးအဆင့်ကို ရောက်ခဲ့တယ်။

ဒါပေမယ့်လည်း ကုန်ထုတ်လုပ်ဖို့ ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်မှုတွေရဲ့ ရေရှည်“သဘာဝ” အကျိုးဆက်တွေကို အတိုင်း အတာတခုထိ နားလည်တွက်ချက်နိုင်ဖို့ နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာ လုပ်အားစိုက်ထုတ်မှု လိုအပ်ခဲ့တယ်ဆိုရင် ဒီလုပ်ရပ်တွေရဲ့ ရေရှည် “လူမှု”အကျိုးဆက်တွေကို နားလည်ထိန်းချုပ်ဖို့ အဆမတန် ပိုခက်နေသေးတယ်။ အာလူး စိုက်ပျိုးခြင်းနဲ့ စကရီဖျူလာ ရောဂါပျံ့နှံ့မှု ဆက်စပ်နေပုံကို အပေါ်မှာ တင်ပြခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အလုပ်သမားတွေ အားလူးထမင်းချည်း စားရတဲ့ အနေအထားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ တပြည်လုံးက လုပ်သားထုရဲ့ ဘဝအခြေအနေနဲ့ နှိုင်းစာလိုက်ရင် စကရီဖျူလာ ရောဂါက ဘာဟုတ်သေးလဲ။ ၁၈၄၇ခုနှစ်တုန်းက အိုင်ယာလန်(၆) မှာ အာလူးရောဂါကပ် နောက်ဆက်တွဲဖြစ်လာတဲ့ အငတ်ဘေးကြောင့် အာလူးချည်း စားခဲ့ရတဲ့ အိုင်ရစ်(ရှ်) တသန်း သေဆုံးခဲ့ရတယ်။ နောက်ထပ် ၂သန်းကျော် ပြည်ပကို ပြောင်းရွှေ့သွားခဲ့ရတယ်။ ဒါတွေနှိုင်းစာလိုက်ရင် စကရီဖျူလာ ရောဂါက ဘာမှ မပြောပတော့ဘူး။ အာရပ်(ဘ်)တွေ အရက်ချက်နည်းကို လေ့လာခဲ့တုန်းက ဒါဟာ (အဲဒီအချိန်တုန်းက) ရှာမတွေ့သေးတဲ့ အမေရိကတိုက်ကြီးအတွင်း မူလနေထိုင်သူတွေကို နောင်အခါ အမြစ်ဖြုတ်ပစ်မယ့် အဓိက လက်နက်တမျိုးကို ဖန်တီးနေမှန်း စိုးစဉ်းမှု မစဉ်းစားခဲ့မိဘူး။ ဒီနောက် ကလမ်းဘတ်(စ်) က အမေရိက တိုက်ကြီးကို ရှာဖွေတွေ့ရှိချိန်မှာလည်း ဒါဟာ ဥရောပတိုက်အတွင်း ဖျက်သိမ်းပြီးတာ ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်တဲ့ ကျွန်စနစ်ကို တကျော့ပြန် အသက်သွင်းပေးနေမှန်း မသိခဲ့ဘူး။ ဒါဟာ နီဂရိုး ကျွန်ကုန်ကူးမှုကို အခြေတည်ပေးနေမှန်း မသိခဲ့ဘူး။ ၁၇ရာစု နဲ့ ၁၈ရာစုအတွင်းက လူသားတွေဟာ ရေနွေးငွေ့ သုံး အင်ဂျင်ကို တီထွင် ဖန်တီးဖို့ လုပ်အား စိုက်ထုတ်ခဲ့ကြတယ်။ နောင်တချိန်မှာ ကမ္ဘာ့တလွှားက လူမှုအခြေအနေတွေကို တခြားအရာတွေထက် ပိုပြီး တော်လှန် ပြောင်းလဲပစ်မယ့် ကိရိယာကို ပြင်ဆင်ပေးနေမှန်း မသိခဲ့ကြဘူး။ အထူးသဖြင့် ဥရောပမှာ၊ လူနည်းစုရဲ့ လက်ထဲ နေဥစ္စာတွေ စုပြုံစေခဲ့တယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ အဲဒီ(ကုန်ထုတ်) ကိရိယာ (ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု) ဟာ ကနဦးမှာ ဘူဇာလူတန်းစားကို လူမှုစီးပွားနဲ့ နိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှု ရစေခဲ့တယ်။ ဒီနောက် ဘူဇာလူတန်းစားနဲ့ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားကြားက လူတန်းစား တိုက်ပွဲကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တယ်။ ဘူဇာ လူတန်းစားကို ဖြိုချပြီး လူတန်းစား ပဋိပက္ခအားလုံးကို

ဖျက်သိမ်းနိုင်မှသာ ဒီလူတန်းစား တိုက်ပွဲလည်း ပြီးဆုံးနိုင်မယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနယ်ပယ်မှာလည်း ကြမ်းတမ်းခက်ထန်လှတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကနေ၊ သမိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက် စုဆောင်းခြင်း ဆန်းစစ် သုံးသပ်ခြင်းကနေ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းရဲ့ တိုက်ရိုက်မဟုတ်သော ရေရှည် “လူမှု”သက်ရောက်မှုတွေကို တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်လာကြပြီ။ ဒီတော့ ဒီလူမှုသက်ရောက်မှုတွေကို ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မယ့် အလားအလာတွေ ကျနော်တို့မှာ ရှိနေပြီ။

ဒီလို ပွဲကိုင် ထိန်းကွပ်နိုင်ဖို့ဆိုရင် သိနားလည်မှု သက်သက်နဲ့ မလုံလောက်သေးဘူး။ လက်ရှိ အချိန်ထိ တည်ရှိနေဆဲ ကုန်ထုတ်စနစ်ကို အဆုံးတိုင် တော်လှန်ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ လိုအပ် တယ်။ ကုန်ထုတ်စနစ်နဲ့အတူ လက်ရှိလူမှုစနစ် တခုလုံးကိုပါ တော်လှန် ပြောင်းလဲပစ်ရလိမ့် မယ်။

ဒီကနေ့အထိ ရှိဖူးသမျှ ကုန်ထုတ်စနစ်အားလုံးဟာ အလုပ်ရဲ့ တိုက်ရိုက်အသုံးဝင်မှုနဲ့ လောလောဆယ် အသုံးတည့်မှုကိုပဲ ရည်ရွယ်ခဲ့ကြတယ်။ နောင်မှပေါ်လာမယ့် ရေရှည် အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ၊ တစတစ ထပ်ကျော့ ဖြစ်ပွားပြီး စုပုံလာမှ မြင်သာထင်သာ ဖြစ်လာမယ့် သက်ရောက်မှုတွေကို လုံးဝ မျက်ကွယ်ပြု ထားခဲ့ကြတယ်။ သမိုင်းဦး ဘုံမြေစနစ်ဟာ (တဖက်မှာ) လူသားရဲ့ အဲဒီခေတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့် အနေအထားနဲ့ ကိုက်ညီမှုရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီဖွံ့ဖြိုးမှု အဆင့်မှာ လူသားရဲ့ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် လက်တကမ်းမှာ ရှိနေတာတွေပဲ ကန့်သတ်ထားခဲ့တယ်။ အခြားတဖက်မှာကျ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးလို့ရနိုင်တဲ့ မြေပိုမြေလျှံ တစုံတရာ ရှိခဲ့လိမ့်မယ်။ တောအရိုင်းကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပြီး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ကာစမို့ အထွက်နှုန်း ညံ့ဖျင်းခဲ့ရင် မြေပိုမြေလျှံ ရှိထားတဲ့အခါတစုံတရာ ခံသာမယ်။ တိုးချဲ့ပြင်ဆင်နိုင်မယ်။ ဒီမြေပိုမြေလျှံတွေ အဆီအနှစ် ကုန်ခမ်းသွားချိန်မှာ ဘုံစနစ်လည်း ယိုယွင်းလာခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ဒီနောက် ပိုတိုးတက်လာတဲ့ ကုန်ထုတ်စနစ် အားလုံးဟာ လူတန်းစားတွေ ကွဲထွက်စေခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အုပ်စိုးသူနဲ့ အုပ်စိုးခံ လူတန်းစားတွေကြားက ပဋိပက္ခကို မွေးဖွားပေးခဲ့တယ်။ ဒါ့ကြောင့် အုပ်စိုးသူ လူတန်းစားရဲ့ အကျိုးစီးပွားဟာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုရဲ့ အဓိက မောင်းနှင်အား ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကို အဖိနှိပ်ခံ လူထု စားဝတ်နေရေး ဖူလုံရုံလောက်ပဲ ကန့်သတ် မထားသရွေ့ မောင်နှင်အား ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ဒီကနေ့ (၁၉ရာစု နှောင်းပိုင်း) အနောက်ဥရောပမှာ ကြီးစိုးနေတဲ့ အရင်းရှင် ကုန်ထုတ်စနစ်က ဒီအချက်ကို မီးကုန်ယမ်းကုန် အကောင်အထည်ဖော်နေတယ်။ ကုန်ထုတ်ခြင်း၊ ဖလှယ်ခြင်းကို အုပ်စိုးထားတဲ့ အရင်းရှင်တွေဟာ သူတို့လုပ်ရပ်တွေရဲ့ လက်ငင်း အသုံးတည့်မှုကိုသာ ခေါင်းထဲ

ထည့်နိုင်ကြတယ်။ တကယ်တော့ (ထုတ်လုပ်လိုက်တဲ့ ဒါမှမဟုတ် ဖလှယ်လိုက်တဲ့ ရောင်းကုန်ရဲ့ အသုံးဝင်ခြင်း /မဝင်ခြင်း ကို မေးခွန်း ထုတ်မယ်ဆိုရင်) ဒီအသုံးဝင်မှု ဆိုတာလည်း နောက်တန်းကို ရောက်သွားတော့တယ်။ ဒီရောင်းကုန် ပစ္စည်းကနေ ရလာမယ့် အမြတ်ကသာ တခုတည်းသော မောင်းနှင်အား ဖြစ်လာတယ်။

ဘူဇာလူတန်းစားရဲ့ လူမှုသိပ္ပံ ပညာရပ်ဖြစ်တဲ့ ကျမ်းရိုး နိုင်ငံရေး ဘောဂဗေဒဟာ ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်းနဲ့ ဖလှယ်ခြင်းဆိုင်ရာ လူသား လုပ်ရပ်တွေရဲ့ တိုက်ရိုက် ရည်ရွယ်ထားသော လူမှု သက်ရောက်ချက်တွေကိုပဲ အာရုံ ထားတယ်။ ဒီလူမှုစနစ်ရဲ့ သဘောတရားရေး ဖော်ထုတ်ချက်သာဖြစ်လို့ ဒီဘောဂဗေဒနဲ့ ဒီလူမှုစနစ် လုံးဝ ကိုက်ညီမှု ရှိနေတယ်။ တသီးပုဂ္ဂလ အရင်းရှင်တွေ ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်းနဲ့ ဖလှယ်ခြင်းကို အမြတ်ရဖို့သက်သက်ပဲ လုပ်ကိုင်နေကြတယ်။ ဒီအခါ မျက်စိတဆုံး လက်ငင်းရလဒ်ကိုပဲ ဦးစားပေး စဉ်းစားနိုင်တယ်။ ကုန်ထုတ်အရင်းရှင် တဦး (ဒါမှမဟုတ်) ကုန်သည်တဦးက ထုတ်ကုန် (ဝါ) တဆင့်ဝယ်ထားတဲ့ ရောင်းကုန်ကို ခါတိုင်းရနေကျ အမြတ်ပမာဏနဲ့ ရောင်းလိုက်ရရင် သူကျေနပ်တယ်။ ဒီနောက် သူရောင်းလိုက်တဲ့ ပစ္စည်း ဘာဆက်ဖြစ်လာမယ် (ဝါ) ဒီရောင်းကုန်ကို ဘယ်သူတွေ ဝယ်ကြတယ် ဆိုတာကို သူ စိတ်မဝင်စားတော့ဘူး။ ဒီလုပ်ရပ်တွေရဲ့ သဘာဝ အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေကိုလည်း စိတ်မဝင်စားတော့ဘူး။ ကျူးဘားက စပိန် မြေယာ လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေက တောင်စောင်းတလျှောက် သစ်တောတွေကို မီးရှို့ဖျက်စီးပစ်ပြီး ပြာတွေကနေ အမြတ်တွေ တနင့်တပိုး ရစေမယ့် ကော်ဖီပင် "မျိုးဆက်တဆက်စာ" အတွက် လုံလောက်တဲ့ မြေဩဇာတွေ ရရှိခဲ့တယ်။ ဒီလို သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးသွားတဲ့နောက် မိုးရေကြီးတဲ့အခါ အကာအကွယ်မဲ့သွားတဲ့ အပေါ်ယံလွှာ မြေဆီမြေနှစ်တွေကို တိုက် စားသွားခဲ့တယ်။ မြေဆီမြေနှစ် ကင်းမဲ့သွားတဲ့ ကျောက်သားတွေသာ ကျန်ရစ်တော့တယ်။ ဒီနောက်ဆက်တွဲ သက်ရောက်မှုတွေကို သစ်တောတွေ မီးရှို့ဖျက်စီးပစ်ခဲ့တဲ့ အရင်းရှင်ကြီးတွေ ထည့်စဉ်းစားခဲ့သလား။ လူ့အဖွဲ့အစည်းကိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သဘာဝနဲ့ ပတ်သက်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီကနေ ကုန်ထုတ်စနစ်ဟာ လက်ငင်း အကျိုးစီးပွားကိုပဲ ဦးစားပေးတယ်။ ဒီလို လက်ငင်း အကျိုးစီးပွားကို ဦးတည် လုပ်ဆောင်မှုတွေရဲ့ ရေရှည် သက်ရောက်မှုတွေက လက်ငင်းရလဒ်နဲ့ အင်မတန် ခြားနားရုံမက ဆန့်ကျင်ဘက် လက္ခဏာ ဆောင်သွားတော့မှ တအံ့တဩ ဖြစ်ကြတယ်။ ဝယ်လိုအားနဲ့ ရောင်းလိုအားရဲ့ သဟဇာတဖြစ်မှုဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ် ကူးပြောင်းသွားခဲ့တယ်။ ဒီအချက်ကို ဆယ်နှစ်တခါ စက်မှုအရင်းရှင်စနစ် အကြပ်အတည်းက သက်သေထူခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ ဂျာမနီတောင် ဒီအကြပ်အတည်းမှာ

ပကာမအနေနဲ့ ဝင်ခံလိုက်ရပြီးပြီ။ တဦးချင်းစီရဲ့ လုပ်အားပေါ် အခြေခံခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုဟာ အလုပ်သမားထုရဲ့ ပိုင်ဆိုင်မှု နတ္ထိအဖြစ်ကို မလွဲမသွေ ဖွံ့ဖြိုးသွား တော့တယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ နေဥစ္စာမှန်သမျှဟာ လုပ်အားစိုက်ထုတ်ခြင်း မရှိသူတွေလက်ထဲ စုပုံပြီးရင်း စုပုံသွားခဲ့တယ် ...[12]

မှတ်စုများ။

(1)ဒါဟာ မဖြစ်နိုင်လောက်ဘူး။ အန်းဂယ်(စ်)ရည်ညွှန်းခဲ့တဲ့ ဒေသမှာ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ တလျှောက်မှာ ကျယ်ပြန့် လှတဲ့ ကုန်းမြေကျောတခုကို တွေ့ထားကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါက သမုဒ္ဒရာကြမ်းပြင်အောက် တိမ်မြုပ်သွားခဲ့တဲ့ တိုက်ကြီးတတိုက် ဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုရင် ကျနော်တို့ဘိုးဘေးတွေ မပေါ်ထွန်းခင်ကတည်းက နှစ်မြှုပ်သွားတာပဲ ဖြစ်ဖို့ များတယ်။

2. ဒီဖြစ်စဉ်ကို အလယ်ပိုင်းအာရှတိုက်အတွင်းက သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးမှုကြောင့် ပိုမြန်စေခဲ့လိမ့်မယ်။ ဒီအခါ ကျနော်တို့ ဘိုးဘေးတွေအဖို့ (ပြေးလွှား) အမဲလိုက်အသက်မွေးရမယ့် အခြေအနေကို ရောက်လာခဲ့တော့တယ်။

3.ချင်ပန်ဇီးတွေဟာ တချို့လုပ်ငန်းတွေကို သူတို့ဘာသာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ကြတယ်။

4. ဒီဆက်နွယ်မှုကို အခုအခါမှာ ဥပမာအနည်းငယ်နဲ့ ရှင်းပြနိုင်တယ်။ ကြက်သွန်အဖြူတွေဟာ အရောင်ရှိတဲ့ ကြက်သွန်တွေထက် ပိုပြီးမို့တက်လွယ်တယ်။ အကြောင်းကတော့ ကြက်သွန်ဖြူတွေမှာ ပိုးသတ်နိုင်တဲ့ ပစ္စည်းနဲ့ အရောင်ထွက်ပစ္စည်း ကင်းမဲ့နေလို့။ ဒီပိုးသတ်နိုင်တဲ့ပစ္စည်းက အရောင်ထုတ်လုပ်ရာမှာ လိုအပ်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းတခုဖြစ်တယ်။

5. ဒါကတော့ အငြင်းပွားစရာပဲ။ လူတွေခွဲခြားနိုင်တဲ့ အနံ့တွေကို ခွေးကမခွဲနိုင်တာ ရှိသလို ခွေးတွေခွဲခြားနိုင် တဲ့ အနံ့တွေကိုလည်း လူတွေ မခွဲခြားနိုင်တာလည်း ရှိတယ်။

6. ဒီနယ်ပယ်မှာ ဆရာတဆူဖြစ်တဲ့ Sir W. Thomson က အပင်နဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေ ရှင်သန်နိုင်လောက်အောင် ကမ္ဘာကြီး အပူချိန်လျော့ကျ သွားကတည်းကဆိုရင် နှစ်ပေါင်းသန်းတရာကျော်* ကြာခဲ့လောက်ပြီ။ [Note by F. Engels.] * ရေဒီယိုသတ္တိကို ရှာဖွေတွေ့ရှိလာရာက

ဒီသက်တမ်းကို အခုထက်ပိုကြာမှန်း သိခဲ့တယ်၊ တကယ်က နှစ်သန်းပေါင်း ၁၅၀၀ လောက်ရှိပြီ။

7. အီဗလူးရှင်းက ဒီဖြစ်စဉ်ရဲ့ ရလဒ် ဟုတ်ပါ့မလား။

8. အန်းဂယ်(စ်)ရဲ့ အသားငါးအစားအသောက်ဆိုင်ရာ ယူဆချက်ကို ဇီဝဓာတုဗေဒ လေ့လာသူ အားလုံးက တော့ သဘောမတူကြဘူး။ သက်သက်လွတ်သမား ဆိုသူ အများစုက နို့ (ဒါမှမဟုတ်) နို့ထွက်ပစ္စည်းတွေကို စားသုံးကြတယ် ဆိုတာတော့ မေ့ထားလို့မရဘူး။

9. ကျောက်ခေတ်နည်းပညာကို လေ့လာချက်တခုအရ လူ့သမိုင်း ရှေ့မဆက်ဘဲ တန့်နေတဲ့ ကာလတွေဟာ မျိုးဆက် ပေါင်း ရာချီကြာမြင့်ခဲ့တယ်။ တကယ်တော့ လူသား အီဗလူး

ရှင်း ဖြစ်စဉ်ဟာ အန်းဂယ်(စ်) (ဒါမှမဟုတ် သူနဲ့ ခေတ်ပြိုင် သိပ္ပံပညာရှင်တွေ) ထင်ခဲ့တာထက် ပိုကြာခဲ့တယ်။

10. ဒီကနေ့ခေတ်မှာတော့ တော်တော်များများကို တိတိပပ သိလာကြပြီ။

11. အန်းဂယ်(စ်) ရေးခဲ့တဲ့ ကာလတုန်းက ဆေးပညာအသိုင်းအဝိုင်းမှာ စကရီဖျူလာ (လည်ပင်း အကျိတ် တီ ဘီ ရောဂါ) က အာလူးစားလို့ ဖြစ်တယ် ထင်ခဲ့ကြတယ်။ အာလူးပဲ အဓိက စားရတဲ့ အာဟာရချို့တဲ့သူတွေမှာ ဖြစ်ပွားတဲ့ ရောဂါမို့ ဒီနှစ်ခုကြား ဆက်နွှယ်မှုတော့ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီရောဂါက အာလူးစားလို့ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့ သက်သေ တော့ မရှိဘူး။

12. စာမူက ဒီနားမှာတင် ပြတ်တောက်သွားပါတယ်၊ အန်းဂယ်(စ်) ဒီစာကို အဆုံးထိ ရေးမသွားခဲ့ရပါဘူး။

လင်းလက် (ဘာသာပြန်သည်)

THE STRUGGLE

တော်လှန်ရေး သီအိုရီ မရှိဘဲ၊ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှု မရှိနိုင်ဘူး